

Gotowość Ośrodków Innowacji do wspierania inteligentnej specjalizacji gospodarki

Ministerstwo Rozwoju,
Pracy i Technologii

PARP
Grupa PFR

Gotowość Ośrodków Innowacji do wspierania inteligentnej specjalizacji gospodarki

Warszawa, styczeń 2021

Gotowość Ośrodków Innowacji do wspierania inteligentnej specjalizacji gospodarki

Redakcja merytoryczna:

Jacek Pokorski - Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Współpraca:

Beata Lubos, Robert Błaszczkowski, Justyna Gorzoch – Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

Aleksandra Walczyk-Jansson, Teresa Wszyńska – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Autorzy:

Maciej Gajewski, Zofia Halikowska, Robert Kubajek, Michał Przybyłowski, Jan Szczucki, Piotr Tamowicz, Justyna Witkowska, Anna Zamojska

ISBN 978-83-7633-442-4

ISBN 978-83-6633-320-8

Nakład: 300 sztuk

Publikacja bezpłatna

© Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

© Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

Przygotowanie opracowania:

Policy & Action Group Uniconsult Sp. z o.o., Taylor Economics Sp. z o.o. na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

Przygotowanie do druku i druk:

Igi Media na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii

Publikacja powstała w ramach projektu pozakonkursowego „Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji”, realizowanego w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój, 2014-2020 (poddziałanie 2.4.2), współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wszelkie wnioski i rekomendacje oraz poglądy Autorów rozdziałów zawarte w publikacji, stanowią opinię Wykonawcy opracowania lub poszczególnych Autorów i nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Ministerstwo Rozwoju,
Pracy i Technologii

krajowa
inteligentna
specjalizacja

Fundusze
Europejskie
Inteligentny Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Spis treści

Wykaz skrótów.....	4
Wprowadzenie	7
1. Parki technologiczne i naukowo-technologiczne	21
1.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące.....	21
1.2. Zasoby i oferta usługowa	24
1.3. Specjalizacje parków a Krajowa Inteligentna Specjalizacja	26
1.4. Mocne i słabe strony parków naukowo-technologicznych w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji	31
1.5. Podstawowe metryki wybranych parków.....	33
2. Inkubatory (technologiczne, przedsiębiorczości, w tym akademickie)	45
2.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące.....	45
2.2. Zasoby i oferta usługowa	48
2.3. Specjalizacje inkubatorów a Krajowa Inteligentna Specjalizacja.....	49
2.4. Mocne i słabe strony inkubatorów w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji	55
2.5. Podstawowe metryki wybranych inkubatorów	57
3. Centra transferu technologii.....	65
3.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące.....	65
3.2. Zasoby i oferta usługowa	67
3.3. Specjalizacje centrów transferu technologii a Krajowa Inteligentna Specjalizacja	69
3.4. Mocne i słabe strony centrów transferu technologii w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji.....	75
3.5. Podstawowe metryki wybranych centrów transferu technologii.....	77
4. Komercyjne ośrodki innowacji	85
4.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące.....	85
4.2. Zasoby i oferta usługowa	87
4.3. Specjalizacje komercyjnych ośrodków innowacji a Krajowa Inteligentna Specjalizacja	88
4.4. Mocne i słabe strony komercyjnych ośrodków innowacji w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji	90
4.5. Podstawowe metryki wybranych komercyjnych ośrodków innowacji	91
Zakończenie.....	99
Spis wykresów, tabel, schematów	102
Lista publikacji, dokumentów i innych materiałów źródłowych.....	107

Wykaz skrótów:

Skrót	Rozwinięcie skrótu
B+R+I	Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna
CAWI	Computer-Assisted Web Interview (wspomagany komputerowo wywiad realizowany za pośrednictwem Internetu)
CATI	Computer-Assisted Telephone Interview (wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny)
CTT	Centrum transferu technologii
ICT	Technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KIS	Krajowa Inteligentna Specjalizacja (Dokument KIS, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2013) / krajowe inteligentne specjalizacje. Skrót stosowany wymienne, w zależności od kontekstu jego zastosowania
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
OI	Ośrodek innowacji
PACTT	Porozumienie Akademickich Centrów Transferu Technologii
POIR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020
POPW	Program Operacyjny Polska Wschodnia, 2014-2020
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, 2014-2020
PT	Park technologiczny / naukowo-technologiczny
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
RIS	Regionalna inteligentna specjalizacja
RPO	Regionalny Program Operacyjny
SOOIPP	Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce
UE	Unia Europejska

Krajowe inteligentne specjalizacje (wersja obowiązująca od 1.01.2020 r.)¹

KIS 1	Zdrowe społeczeństwo
KIS 2	Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego
KIS 3	Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska
KIS 4	Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii
KIS 5	Inteligentne i energooszczędne budownictwo
KIS 6	Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku
KIS 7	Gospodarka o obiegu zamkniętym – woda, surowce kopane, odpady (GOZ)
KIS 8	Wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoprodukty
KIS 9	Elektronika i fotonika
KIS 10	Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne oraz geoinformacyjne
KIS 11	Elektronika drukowana, organiczna i elastyczna
KIS 12	Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych
KIS 13	Inteligentne technologie kreatywne
KIS 14	Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej na transporcie morskim i śródlądowym

¹ Lista funkcjonująca do końca 2019 r. obejmowała 15 KIS. Zmiana listy (obowiązująca od 1.01.2020 r.) polegała na komasacji KIS 9 (Sensory, w tym biosensory, i inteligentne sieci sensorowe) i KIS 13 (Fotonika) do jednej dziedziny, tj. KIS 9 – Elektronika i fotonika.

Wprowadzenie

Prezentowane opracowanie bazuje na wynikach badań i wnioskach płynących z „Analizy potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (koncepcji) inteligentnych specjalizacji w Polsce”. Celem tego badania była ewaluacja potencjału ośrodków innowacji w Polsce stanowiących zaplecze krajowych inteligentnych specjalizacji, ocena poziomu ich identyfikacji z koncepcją Krajowej Inteligentnej Specjalizacji oraz ocena wpływu badanych ośrodków innowacji na tworzenie i wzmacnianie narodowego (krajowego) systemu innowacji.

Przedmiotowe badanie było elementem procesu ewaluacji strategii na rzecz inteligentnych specjalizacji w Polsce, realizowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) w ramach projektu „Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji” (poddziałanie 2.4.2, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014–2020). Przedstawione ustalenia wypracowano poprzez analizę określonej populacji ośrodków innowacji (OI), obejmującej 227 jednostek (były to: 43 parki technologiczne/naukowo-technologiczne, 64 inkubatory technologiczne, w tym inkubatory akademickie, funkcjonujące poza strukturami parków technologicznych², 62 centra transferu technologii oraz 58 prywatnych/komercyjnych ośrodków innowacji). Instytucje te dobrano do badania, identyfikując je na podstawie danych ze zbiorów upublicznianych przez Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP), zasobów Porozumienia Akademickich Centrów Transferu Technologii (PACTT), a także przeprowadzając kwerendę innych publicznie dostępnych informacji na temat działających w Polsce instytucji otoczenia biznesu. Sądzymy, że dobrana w ten sposób grupa uwzględnia zdecydowaną większość jednostek tego typu funkcjonujących w Polsce w 2019 r. (badania terenowe przeprowadzono w październiku, listopadzie i grudniu 2019 r.). Niemniej, biorąc pod uwagę zastosowane metody doboru, uznajemy, że prezentowana tu diagnoza zasadniczo powinna się odnosić tylko do tej grupy ośrodków innowacji – w tym sensie nie ma ona charakteru opracowania wyczerpującego, dotyczącego kompletnej

² Odrębnie analizowano 25 inkubatorów funkcjonujących w ramach parków technologicznych/naukowo-technologicznych. W sumie badaniem objęto 89 inkubatorów.

zbiorowości tego rodzaju jednostek. Jednocześnie należy zaznaczyć, że badanie to, jako element szerszego procesu odkrywania potencjału inteligentnych specjalizacji w Polsce, miało charakter pionierski w niniejszym zakresie podmiotowym, tj. rodzimym środowisku ośrodków innowacji. Przeprowadzone analizy po raz pierwszy pozwoliły zarysować potencjał proinnowacyjny tego rodzaju struktur partnerów dla biznesu Narodowego Systemu Innowacji w priorytetowych dla polskiej gospodarki dziedzinach inwestycji w badania, rozwój i innowacje (B+R+I).

Badanie potencjału ośrodków innowacji

W „Analizie potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (koncepcji) inteligentnych specjalizacji w Polsce”, z uwagi na złożony przedmiot badania, źródłem informacji były rozmaite techniki badawcze i analityczne, takie jak: desk research, wywiady pogłębione, wywiady kwestionariuszowe (CAWI/CATI), zogniskowane wywiady grupowe i modelowanie ekonometryczne (technika ta wykorzystana została do oceny potencjału parków naukowo-technologicznych).

Badania objęły ww. ośrodki innowacji, stanowiące grupę podmiotów prowadzących działalność w sferze wspierania procesów innowacyjnych w gospodarce, w szczególności w sektorze mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Ośrodki innowacji, niezależnie od ich form organizacyjno-prawnych i własnościowych, skupiają swoją działalność na różnych aspektach i etapach procesów innowacyjnych. Znajduje to odzwierciedlenie w oferowaniu przez nie tzw. usług proinnowacyjnych. Usługi te, najczęściej o charakterze doradczym, są zróżnicowane, a w ramach przedmiotu działania i specjalizacji konkretnych ośrodków obejmują pomoc m.in. w tworzeniu nowych firm, we wdrażaniu innowacyjnych modeli biznesowych, w procesach transferu i komercjalizacji technologii, w szeroko pojętym innowacyjnym rozwoju przedsiębiorstwa (np. wdrażaniu proinnowacyjnych strategii). Mogą one również obejmować udostępnianie bazy lokalowej i infrastruktury technicznej, w tym o charakterze badawczo-rozwojowym, niezbędnej w procesach transferu technologii oraz przy wypracowywaniu i wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań w biznesie.

Ramka 1. Metodyka badawcza³

W ramach badania zastosowano szereg metod i technik. Jedną z najważniejszych była analiza źródeł zastanych (desk research), w tym sprawozdań finansowych ośrodków innowacji.

W grupie technik empirycznych zrealizowano 30 indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami różnych rodzajów ośrodków innowacji (wywiady prowadzono z osobami reprezentującymi szczebel zarządczy parków technologicznych/naukowo-technologicznych, centrów transferu technologii oraz inkubatorów technologicznych, w tym akademickich), przedstawicielami administracji publicznej, ekspertami – członkami grup roboczych ds. krajowych inteligentnych specjalizacji.

Przeprowadzono również trzy zogniskowane wywiady grupowe z przedsiębiorcami – beneficjentami poddziałania 2.3.1 POIR⁴ („Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP”) – korzystającymi z dofinansowanych usług akredytowanych ośrodków innowacji⁵.

Źródłem wartościowych informacji było także badanie ilościowe (ankietowanie telefoniczne i internetowe⁶), obejmujące parki technologiczne/naukowo-technologiczne (operat badawczy objął 43 parki, a osiągnięte response rate r/r wyniosło 25), inkubatory przedsiębiorczości/technologiczne (75 inkubatorów, r/r=25), centra transferu technologii (80 centrów, r/r=29) oraz prywatne ośrodki innowacji (58 jednostek, r/r=18)⁷, a także modelowanie ekonometryczne, wykorzystane do analizy potencjału parków technologicznych/naukowo-technologicznych.

³ M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 14–15.

⁴ Poddziałanie 2.3.1 „Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP”; zob. *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020*, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa, wrzesień 2019.

⁵ Była to grupa ponad 50 ośrodków, akredytowanych dla celów poddziałania 2.3.1 POIR przez Ministra właściwego ds. gospodarki, zob. <https://www.gov.pl/web/rozwoj/osrodki-innowacji> – dostęp 20.03.2020.

⁶ Techniki CATI i CAWI (mixed method).

⁷ W dalszej części opracowania prezentujemy rozkłady terytorialne poszczególnych typów OI; na rozkładach liczebności tych jednostek w niektórych przypadkach różnią się (przypadek inkubatorów przedsiębiorczości/technologicznych i centrów transferu technologii) – jest to spowodowane tym, iż przyjęliśmy, że prezentacje terytorialne wskazywać będą te ośrodki, dla których udało się w badaniu zidentyfikować ich specjalizacje. W przypadku inkubatorów przedsiębiorczości/technologicznych nie prezentujemy jednostek funkcjonujących w parkach naukowo-technologicznych.

Ośrodki innowacji a krajowe inteligentne specjalizacje

Wydatki ponoszone w ramach polityki innowacyjnej w Polsce są obecnie ukierunkowywane pod kątem tzw. inteligentnych specjalizacji (krajowych, regionalnych). Koncepcja inteligentnej specjalizacji polega na „określeniu priorytetów gospodarczych w obszarze B+R+I oraz skupieniu inwestycji na dziedzinach zapewniających zwiększenie wartości dodanej gospodarki i jej konkurencyjności na rynkach zagranicznych”⁸. W rezultacie część krajowych środków publicznych przekazywanych do sektora przedsiębiorstw, wspierających rozwój oparty na innowacyjności, wydatkowana jest na dofinansowanie przedsięwzięć mieszczących się w katalogu krajowych inteligentnych specjalizacji. Realizacja tych przedsięwzięć może być wspomagana usługami, wykonywanymi na rzecz beneficjentów wsparcia publicznego (przedsiębiorców) przez ośrodki innowacji. W ten sposób działalność ośrodków może wspierać wdrażanie polityki innowacyjnej, z uwzględnieniem koncepcji KIS.

Powyższa konstatacja wyznacza kluczową dla przedmiotowego badania perspektywę oceny ośrodków innowacji jako jednostek wspierających Krajową Inteligentną Specjalizację, dotyczącą ich zdolności do świadczenia adekwatnych usług, opartej na posiadanym potencjale, a także zainteresowaniu odpowiednim rozwijaniem i ukierunkowaniem własnej oferty usługowej, z uwzględnieniem krajowych inteligentnych specjalizacji. Warto przy tym dodać, że koncepcja inteligentnych specjalizacji zakłada, że specjalizacje nie są wyznaczone „raz na zawsze”, ale przeciwnie – powinny się zmieniać, jako wynik procesu tzw. przedsiębiorczego odkrywania, czyli ciągłych działań władz publicznych, mających na celu identyfikowanie (z udziałem przedsiębiorców, aktorów administracji gospodarczej, innych interesariuszy innowacyjności) szans rozwojowych w określonych dziedzinach, do których to następnie powinno być kierowane wsparcie publiczne⁹.

Współpraca ośrodków innowacji ze sferą przedsiębiorstw może zatem stanowić źródło wartościowych informacji dla odkrywania nowych specjalizacji. Ponadto oznacza to również, że w wyniku procesów przedsiębiorczego odkrywania oferta ośrodków

⁸ Dokument Krajowa Inteligentna Specjalizacja (KIS), Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2013, <https://www.smart.gov.pl/pl/co-to-jest-inteligentna-specjalizacja/jak-wylaniane-sa-inteligentne-specjalizacje>.

⁹ Przejawem tych procesów są modyfikacje katalogu specjalizacji (krajowych, regionalnych), a zmianie ulega zarówno liczba specjalizacji, jak i ich zakres.

innowacji powinna ewoluować, dostosowując się do identyfikowanych potrzeb sektora przedsiębiorstw, a także kształtować się pod kątem zmieniającego się katalogu krajowych inteligentnych specjalizacji¹⁰.

Ramka 2. Koncepcja inteligentnych specjalizacji¹¹

Powstanie koncepcji inteligentnej specjalizacji stanowiło reakcję na rozpraszanie ograniczonych zasobów publicznych Unii Europejskiej pomiędzy szereg zaawansowanych technologicznie dziedzin i obszarów badań, takich jak np. biotechnologia, nanotechnologie czy ICT, a w konsekwencji osiągnięcie bardzo

¹⁰ Pierwsza lista krajowych inteligentnych specjalizacji wypracowana została w latach 2012–2013. W tym okresie przeprowadzono identyfikację specjalizacji krajowej gospodarki dla celów ukształtowania KIS, odwołując się do danych m.in. dotyczących koncentracji przedmiotowej nakładów na B+R, zatrudnienia, eksportu, tendencji w zakresie patentowania, aktywności przedsiębiorstw w realizacji przedsięwzięć rozwojowych, kształtowania się powiązań kooperacyjnych i łańcuchów wartości. Dokonano także analizy potencjału krajowego w sferze naukowo-technologicznej i przemysłowej. Po przeprowadzeniu konsultacji eksperckich i społecznych wyłoniono pierwszą listę krajowych inteligentnych specjalizacji, obejmującą 18 dziedzin. W latach 2014–2015 lista ta została uzupełniona o dwie nowe specjalizacje. Następnie, w roku 2017, dokonano przeglądu krajowych inteligentnych specjalizacji pod kątem ewentualnej koncentracji tematycznej. W wyniku tych działań listę specjalizacji ograniczono do 17 (począwszy od grudnia 2017 r.). Prace studialne dotyczące specjalizacji, w tym procesy przedsiębiorczego odkrywania specjalizacji, kontynuowano również w roku 2018 – ich efektem była ponowna weryfikacja listy – od początku 2019 r. obowiązywał katalog 15 krajowych inteligentnych specjalizacji. W grudniu 2019 r. wprowadzono kolejną zmianę, polegającą na połączeniu dwóch dotychczasowych specjalizacji (KIS 7 – Sensory (w tym biosensory) i inteligentne sieci sensorowe i KIS 13 – Fotonika) w jedną nową specjalizację: KIS 9 Elektronika i fotonika, co spowodowało, że od 2020 r. katalog liczył 14 krajowych inteligentnych specjalizacji. Można zauważyć, że od roku 2017 modyfikacje listy krajowych specjalizacji polegały głównie na komasacji niektórych z nich w celu lepszego skoncentrowania i ukierunkowania całego katalogu oraz zakresów tematycznych poszczególnych specjalizacji. Planuje się również podniesienie rangi specjalizacji poprzez uwzględnienie tego zagadnienia jako elementu tworzonej „Strategii produktywności”, która ma odzwierciedlić koncepcję nowej polityki przemysłowej (Omówienie na podstawie informacji dostępnych na platformie <https://www.smart.gov.pl/pl/> – dostęp 20.03.2020 – oraz na podstawie: J. Szczucki, M. Gajewski, P. Oborski, J. Witkowska, Ewaluacja wsparcia w ramach POIR w zakresie Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, PAG Uniconsult na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2018, s. 52–53),

http://www.poir.gov.pl/media/65796/Raport_ewaluacja_kis_poir.pdf – dostęp 31.11.2019.

¹¹ Opracowano na podstawie: M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (koncepcji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 21–23.

słabego postępu¹². Inteligentne specjalizacje stanowią nową formę unijnej polityki przemysłowej, polegającą na skoncentrowaniu interwencji publicznej na wybranych lokalnych, regionalnych, krajowych priorytetach. W przeciwieństwie do tradycyjnej polityki przemysłowej priorytety takie nie są tożsame z branżą (sektorem). Oznaczają one wybór obszarów wiedzy lub aktywności, podsystemów w ramach sektorów lub wiązek aktywności międzysektorowych korespondujących z określonymi niszami rynkowymi, klastrami, technologiami lub obszarami zastosowań danej technologii, które mogą nawiązywać do istniejących wyzwań społecznych, zdrowotnych, dotyczących środowiska czy też bezpieczeństwa obywateli¹³.

Koncepcja inteligentnych specjalizacji bazuje na dwóch zasadniczych założeniach:

- Po pierwsze, punktem odniesienia do kształtowania priorytetów są, ale obszary aktywności gospodarczej znajdujące się w ich wnętrzu, pomiędzy branżami, obszary zastosowań danej technologii (w wielu branżach) czy obszary aktywności w ramach łańcuchów wartości, w których dana lokalizacja (region, kraj) posiada realne przewagi komparatywne. To nowe, odmienne rozumienie przedmiotu interwencji podkreślało złożoność współczesnych struktur gospodarczych, powodującą nieprzystawanie wielu obszarów aktywności do tradycyjnego układu branżowego. Rozumienie inteligentnych specjalizacji wskazywało także, że nie muszą to być obszary wysokich technologii.
- Po drugie, jeśli chodzi o sam proces identyfikacji, to przyjęto, iż wybór priorytetów powinien opierać się na procesie przedsiębiorczego odkrywania, czyli systematycznym procesie identyfikacji, wyboru i weryfikacji specjalizacji, łączącym w sobie różne podejścia analityczne (ilościowe, jakościowe) i przede

¹² Por. D. Foray, P.A. David, B. Hall, *Smart Specialisation – The Concept*, Knowledge Economists Policy Brief No. 9, June 2009; G. Clar, *Guiding investments in place-based development. Priority setting in regional innovation strategies*, S3 Working Paper Series no. 13/2018, JRC Science Hub, European Commission 2018; D. Foray, X. Goenaga, *The Goals of Smart Specialisation*, S3 Policy Brief Series no. 01/2013, European Union, 2013.

¹³ Szerzej na temat definicji krajowych/regionalnych inteligentnych specjalizacji, w: *Frequently Asked Questions on RIS3*, <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/faqs-on-ris3> – dostęp 20.03.2020; M. Piątkowski i in., *W kierunku innowacyjnej Polski: proces przedsiębiorczego odkrywania i analiza potrzeb przedsiębiorstw w Polsce. Raport*, World Bank Group na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2015, s. 10, <http://documents.worldbank.org/curated/en/805821467993730545/pdf/106148-REPLACEMENT-POLISH-v2-REPORT-Web.pdf> – dostęp 20.03.2020.

wszystkim różnych interesariuszy – przedsiębiorców, naukowców, organizacje społeczno-gospodarcze i administrację publiczną.

Obecnie inteligentne specjalizacje stały się nie tylko zalecaną alternatywą wobec tradycyjnej sektorowej polityki przemysłowej. Stały się one elementem europejskiej legislacji, warunkującym dostęp do funduszy strukturalnych¹⁴ (warunek ex ante¹⁵).

W rezultacie w początkach drugiej dekady XXI w. – podobnie jak w innych krajach członkowskich Unii Europejskiej – rozpoczęto procesy przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji, co w Polsce doprowadziło do opracowania zbioru kilkunastu krajowych inteligentnych specjalizacji oraz 16 zestawów specjalizacji regionalnych.

Ośrodki innowacji jako instytucjonalna sfera wspierania innowacyjności.

Charakterystyka sektora

Ośrodki innowacji są elementem szerszej grupy podmiotów, czyli tzw. instytucji otoczenia biznesu (IOB). Kategoria ta jest bardzo zróżnicowana. Tworzą ją podmioty przybierające rozmaite formy organizacyjno-prawne, począwszy od spółek kapitałowych prawa handlowego, poprzez fundacje, stowarzyszenia, struktury formalnoprawne samorządu gospodarczego (np. izby gospodarcze), aż po wyodrębnione organizacyjnie jednostki administracji publicznej (głównie samorządu terytorialnego). Ich wspólną cechą jest świadczenie różnego typu usług na rzecz (głównie) sektora MŚP, a więc usług doradczych, informacyjnych, szkoleniowych, usług związanych z udostępnianiem infrastruktury technicznej niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej, jak również usług w zakresie jej finansowania.

Tradycyjnie działalność IOB postrzegana jest jako katalizator rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, o czym decyduje prorozwojowa oferta usługowa kierowana do osób podejmujących działalność gospodarczą oraz całego sektora MŚP. Usługi te wspierają rozwój działalności gospodarczej, w określony sposób wspomagając

¹⁴ *Koncepcja inteligentnych specjalizacji zyskała szersze zainteresowanie. Zwróciły na nią uwagę także kraje spoza Unii Europejskiej (Por. Innovation driven growth in regions. The role of smart specialisation, OECD 2013).*

¹⁵ *W nowej perspektywie wykorzystania funduszy europejskich w ramach unijnej polityki spójności na lata 2021–2027, dotychczasowe „ex ante conditionalities” zostanie zastąpione przez „enabling conditions”, także uwzględniając inteligentne specjalizacje.*

realizację strategii rozwojowych przedsiębiorstw. Część z tych jednostek specjalizuje się w oferowaniu usług wspierających innowacyjność – wśród nich wyłaniają się tzw. ośrodki innowacji. Inne natomiast oferują różnego typu ogólne usługi, generalnie pomagające przedsiębiorcom. IOB mogą zatem stanowić jeden z elementów szerszego, krajowego systemu wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności. Z tego punktu widzenia mogą one być postrzegane jako instytucje wsparcia, stanowiące swoisty łącznik pomiędzy działalnością organów administracji gospodarczej w realizowanych przez nie programach pomocowych a MŚP jako beneficjentami tych programów, w ramach różnych polityk rozwoju, w tym w szczególności obejmujących innowacyjność i rozwój technologiczny.

Z uwagi na specjalizację usługową IOB zwykło dzielić się na podgrupy, wyróżniając¹⁶:

- ośrodki przedsiębiorczości, obejmujące instytucje specjalizujące się w świadczeniu usług związanych z szeroko rozumianym rozwojem biznesu i wspieraniem działalności gospodarczej, w tym świadczeniu usług doradczych, szkoleniowych, informacyjnych, a także dotyczących udostępniania infrastruktury technicznej, niezbędnej do uruchomienia i rozwoju biznesu;
- ośrodki innowacyjności, obejmujące jednostki zajmujące się kwestiami proinnowacyjnego rozwoju gospodarczego, promocją oraz inkubacją przedsiębiorczości innowacyjnej, w tym akademickiej, wspomaganie procesów transferu technologicznego oraz rozwijaniem współpracy nauki z biznesem; jednostki te oferują szeroki wachlarz usług doradczych, informacyjnych, jak również dotyczących udostępniania infrastruktury, przy czym są to, co do zasady, usługi ukierunkowane na rozwój oparty na innowacjach (tzw. usługi proinnowacyjne);
- pozabankowe instytucje finansowe, których działalność dotyczy finansowania procesów podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, szczególnie wśród podmiotów, których dotyczy zjawisko dyskryminacji w dostępie do tradycyjnych (powszechnych) źródeł finansowania – tj. firm znajdujących się w tzw. luce

¹⁶ Podejście takie reprezentuje Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacyjności i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP), będące obecnie główną ogólnokrajową instytucją grupującą przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu i promującą to środowisko. SOOIPP publikuje cykliczne raporty opisujące sytuację ośrodków przedsiębiorczości i innowacyjności w Polsce, jak również raporty tematyczne, dotyczące wybranych typów instytucji np. raport na temat parków naukowo-technologicznych (Por. M. Mażewska, A. Tórz, Raport z badania parków technologicznych 2019, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2019).

finansowania; instytucje te oferują różnorodne produkty finansowe (dłużne, udziałowe).

Przywołana powyżej kategoria ośrodków innowacyjności, podobnie jak całe środowisko IOB, jest również bardzo zróżnicowana, jeśli chodzi o występujące w jej ramach formy organizacyjno-prawne, jak i rodzaje usług proinnowacyjnych.

Przeprowadzony na potrzeby niniejszej publikacji przegląd źródeł wskazuje, iż brak jest jednej powszechnie uznanej, jednorodnej definicji ośrodka innowacji. Na przykład definicje, prawdopodobnie najpowszechniej wykorzystywane w literaturze przedmiotu, specyfikują różne rodzaje takich jednostek, wskazując ich cechy identyfikowane z uwagi na różne ich funkcje. W rezultacie tworzone są rozmaite definicje zależnie od aspektu funkcjonalnego, pod kątem którego opisywany jest dany ośrodek. W ten sposób prowadzi to do ukształtowania się typologii wyróżniającej¹⁷:

1. parki technologiczne/naukowo-technologiczne – jednostki organizacyjne funkcjonujące w dziedzinach nowych technologii, udostępniające nieruchomości i infrastrukturę techniczną innowacyjnym przedsiębiorstwom, jak również oferujące usługi doradztwa w sferze rozwoju technologicznego, transferu technologii i aplikacji wyników działalności badawczo-rozwojowej do biznesu (głównie do działalności MŚP);
2. inkubatory (technologiczne, przedsiębiorczości i przedsiębiorczości akademickiej) – jednostki prowadzące kompleksowe programy wsparcia początkującego biznesu (inkubowania przedsiębiorstw „od pomysłu do rynku”), niekiedy oferujące dostęp do infrastruktury technicznej (w tym o charakterze badawczo-rozwojowym), usytuowanie rozwijanego biznesu w środowisku jednostek naukowo-badawczych, jak również świadczące różnorodne usługi doradcze i informacyjne, związane z rozwojem nowego przedsiębiorstwa / innowacyjnego biznesu; w gronie tych instytucji występują inkubatory akademickie, których głównym zadaniem jest aktywizacja środowiska akademickiego (pracowników naukowych, studentów i absolwentów) do podejmowania działalności gospodarczej, bardzo często opartej na wynikach pracy naukowej;

¹⁷ Taki podział ośrodków innowacji wykorzystywany jest w raportach SOOIPP, w których – w kategorii ośrodków innowacji – wskazuje się wymienione rodzaje takich jednostek, por. A. Bąkowski, M. Mażewska (red.) i inni, *Ośrodki innowacyjności i przedsiębiorczości w Polsce – raport 2018*, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2018, s. 9.

3. centra transferu technologii – funkcjonujące jako jednostki samodzielne lub uczelniane, powoływane w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, powstających w sferze jednostki macierzystej lub w otoczeniu danego centrum (wypracowywane przez inne podmioty, z którymi centrum transferu technologii współpracuje).

Ośrodki innowacyjności mogą być również identyfikowane ze względu na rodzaje świadczonych usług. Słownik pojęć z zakresu innowacji i transferu technologii opisuje na przykład usługę proinnowacyjną jako usługę świadczoną „na rzecz przedsiębiorcy w celu skrócenia czasu »wejścia na rynek« i zwiększenia jego konkurencyjności dzięki wprowadzeniu innowacji w zakresie wytwarzanych produktów i świadczonych usług lub wprowadzeniu innowacyjnej technologii, zmian organizacyjnych oraz rozwiązań marketingowych. Tego rodzaju usługi świadczone są przez instytucje okołobiznesowe w kraju i za granicą”¹⁸.

Można także wskazać na podejście, w którym usługi definiowane są normatywnie, dla celów projektowania i wdrażania określonych działań/programów wspierających innowacyjność i transfer technologii. Tego typu definicje są, na przykład, tworzone na potrzeby wybranych działań w ramach unijnych programów operacyjnych¹⁹. Najczęściej kładzie się w nich nacisk na cel, jakiemu ma służyć dana usługa (np. stworzenie i wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu) lub też sfera, której dotyczy dana usługa (np. usługi w zakresie innowacji – doradztwo, pomoc i szkolenia w zakresie

¹⁸ Por. K.B. Matusiak (red.) i inni, *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Warszawa 2011, s. 317.

¹⁹ Z sytuacją taką mamy do czynienia w poddziałaniu 2.3.1 POIR pn. „Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP”. Beneficjent wsparcia (MŚP) zobowiązany jest do skorzystania z akredytowanego ośrodka innowacji – w związku z tym wdrożony został system akredytacji usługodawców do świadczenia usług proinnowacyjnych (doradczych, dotyczących innowacji oraz wsparcia innowacji), obejmujący wymogi, które powinien spełniać ośrodek ubiegający się o akredytację, kryteria wyboru ośrodków, kategorie usług doradczych, jak również regulamin przeprowadzania konkursów na uzyskanie statusu ośrodka innowacji. Zob. regulamin konkursu w działaniu 2.3.1 POIR (s. 7), <https://www.parp.gov.pl/component/grants/grants/proinnowacyjne-uslugi-iob-dla-msp> – dostęp 20.03.2020; „Regulamin akredytacji ośrodków innowacji”; dokumentacja akredytacyjna, <https://www.gov.pl/web/rozwoj/osrodki-innowacji> – dostęp 20.03.2020. Podobne rozwiązania spotkać można również na poziomie regionalnych programów operacyjnych – przypadek taki dotyczy województwa mazowieckiego, które prowadzi własny system akredytacji ośrodków innowacji, wykorzystywany na potrzeby niektórych projektów lub konkursów realizowanych w RPO Województwa Mazowieckiego 2014–2020, zob. <https://innowacyjni.mazovia.pl/dzialania/akredytacja-iob/akredytacja-iob-2.html> – dostęp 20.03.2020.

transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych oraz korzystania z nich; usługi wsparcia innowacji – udostępnianie przestrzeni biurowej, baz danych, zasobów bibliotecznych, badań rynku, laboratoriów, znakowanie, testowanie i certyfikacja w celu opracowania bardziej efektywnych produktów, procesów i usług; w sumie usługi te określane są jako proinnowacyjne usługi rozwojowe).

Jak więc widać, także zbiorowość ośrodków innowacji jest zróżnicowana. Odwołując się do danych SOOIPP prezentowanych w cyklicznym raporcie na temat ośrodków przedsiębiorczości i innowacyjności w Polsce, jest to grupa licząca około 200 jednostek (ośrodki innowacji)²⁰.

Jeśli chodzi natomiast o kwestię definiowania usług tego typu jednostek, to obecnie nie następuje to większych trudności. Przy czym warto dodać, że prezentowana publikacja dotycząca OI, po raz pierwszy analizuje usługi ośrodków pod kątem dziedzin działalności gospodarczej i technologicznych związanych krajowymi inteligentnymi specjalizacjami oraz wyróżnia kategorię prywatnych (komercyjnych) ośrodków innowacji. Pod tym kątem nie były prowadzone wcześniej analizy, a niniejsze badanie okazało się wyzwaniem.

W związku z zasygnalizowanymi kwestiami definicyjnymi, dla celów niniejszej publikacji zdecydowano się posługiwać wspomnianą definicją proinnowacyjnej usługi rozwojowej oraz odwoływać do wskazanej wcześniej klasyfikacji, wyróżniającej spośród ośrodków innowacji:

- parki technologiczne/naukowo-technologiczne,
- inkubatory (jednostki tworzące jedną grupę z uwagi na brak wyraźnych, funkcjonalnych różnic w ich działalności),
- centra transferu technologii, a dodatkowo także
- prywatne ośrodki innowacji (za takie uznano jednostki o dominującej własności prywatnej, nastawione na świadczenie usług komercyjnych).

²⁰ Por. A. Bąkowski, M. Mażewska (red.) i inni, *Ośrodki innowacyjności i przedsiębiorczości w Polsce – raport 2018*, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2018.

Uwzględnia się przy tym (dotyczy to trzech pierwszych kategorii) ewentualne powiązania organizacyjne występujące pomiędzy ośrodkami, w sytuacji, gdy funkcjonują one w ramach tego samego podmiotu prowadzącego (np. spółka prowadząca park technologiczny, w którym ulokowany jest również inkubator przedsiębiorczości lub centrum transferu technologii).

Jak zaznaczano wcześniej, w ramach niniejszej publikacji oraz badania PARP, do którego się ona odwołuje, podstawową grupę ośrodków innowacji rozszerzono o prywatne ośrodki innowacji, koncentrujące się na prowadzeniu działalności w sposób komercyjny. W celu ich identyfikacji brano pod uwagę przede wszystkim wyżej wspomnianą definicję usługi proinnowacyjnej. W identyfikacji tych jednostek zwracano uwagę także na ich formułę organizacyjno-prawną, dopuszczając jednak dużą elastyczność w tym zakresie, ze względu na to, że do świadczenia usług proinnowacyjnych (komercyjnych) mogą być wykorzystywane (np. ze względów podatkowych) rozmaite formy, potocznie utożsamiane z działalnością niekomercyjną (np. stowarzyszenia czy fundacje prowadzące działalność gospodarczą).

Niezależnie od przyjętych definicji i podziałów zauważamy, że oferta i aktywność znakomitej większości IOB, w tym OI, kierowana jest do sektora MŚP. Z naszych badań wynika, że jest to konsekwencją kierowania do tej puli podmiotów dużych strumieni wsparcia finansowego, które – przynajmniej w pewnym zakresie – stwarzają szanse generowania popytu na usługi związane z innowacyjnym rozwojem (czy też wręcz jego wywoływania, odwołując się do konstrukcji formalnej i logiki operacyjnej wsparcia w poddziałaniu 2.3.1 POIR). Celem wsparcia sektora MŚP jest bowiem właśnie podnoszenie jego innowacyjności. Poza tym jest to sektor, który (tradycyjnie) sporadycznie sięga po usługi doradcze związane z innowacyjnością i rozwojem technologicznym. Widać jednocześnie, że współpraca OI z tzw. dużym biznesem stanowi rzadkość. Jest tak, ponieważ struktury korporacyjne są w stanie w dużej mierze samodzielnie zaspokajać własne potrzeby związane z badaniami technologicznymi i wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań. Konkurencja o tego rodzaju klienta jest wysoka, czasami wręcz jej punktem odniesienia jest skala międzynarodowa.

W kolejnych rozdziałach przedstawiamy opisy diagnostyczne poszczególnych typów ośrodków innowacji. W opisach wskazujemy m.in. przyporządkowania OI do krajowych inteligentnych specjalizacji. Z uwagi na czas przeprowadzenia badania (październik

i listopad 2019 r.) przyporządkowania te uwzględniają listę krajowych inteligentnych specjalizacji obowiązującą do końca 2019 r. Obejmowała ona wówczas 15 krajowych inteligentnych specjalizacji.

1. Parki technologiczne i naukowo-technologiczne

Parki naukowo-technologiczne (niekiedy określane jako parki technologiczne) są najbardziej kompleksowym przykładem ośrodka innowacji. Zgodnie z przyjętymi definicjami „park technologiczny / park naukowy (PT) jest wyodrębnioną jednostką ukierunkowaną na rozwój działalności przedsiębiorców, wykorzystujących nowoczesne technologie, w szczególności małych i średnich, w oparciu o korzystanie z wyodrębnionych nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych. Realizując kompleksowe wsparcie, parki technologiczne oferują przedsiębiorcom także usługi doradztwa w zakresie rozwoju, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne”²¹. Parki przeważnie dysponują znacznym majątkiem w postaci budynków, gruntów, a także infrastruktury badawczej.

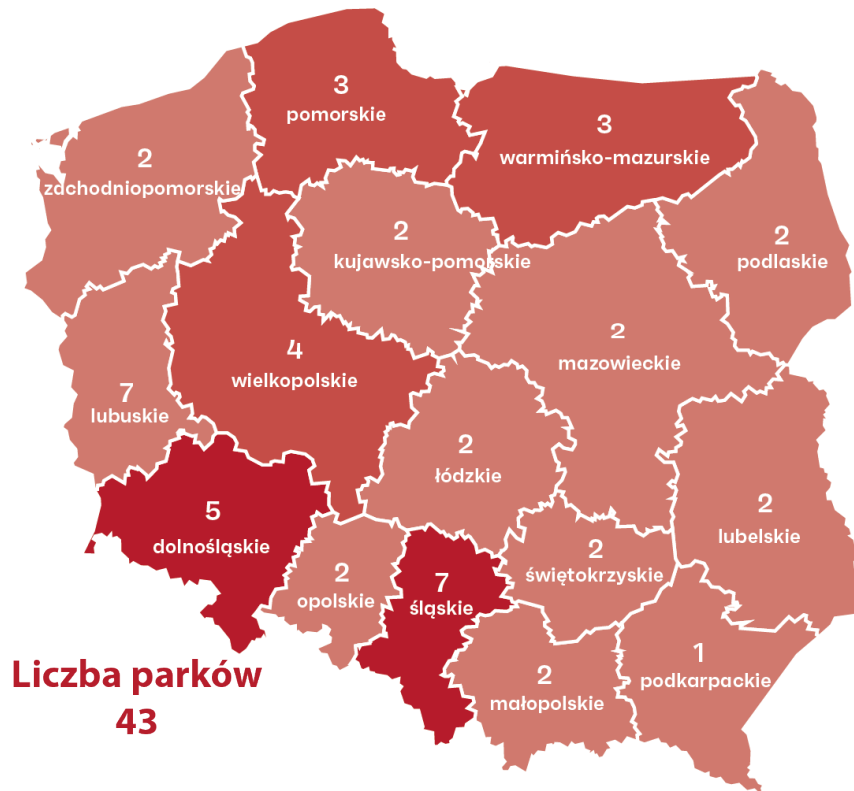
1.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące

Rozmieszczenie parków naukowo-technologicznych w Polsce jest w miarę równomierne (mapa poniżej), choć najwięcej tego typu jednostek znajduje się w najbardziej uprzemysłowionych województwach (śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie). Parki działające w regionach o dużym potencjale gospodarczym i badawczym (taki charakter mają zresztą te trzy regiony) mają lepsze perspektywy rozwojowe niż parki działające w regionach o mniejszym potencjale (na przykład województwo warmińsko-mazurskie), szczególnie gdy mamy do czynienia z większą liczbą, potencjalnie konkurujących ze sobą, jednostek.

Liczba parków zidentyfikowanych w ramach przeprowadzonego badania PARP wynosi 43. Przy czym, w zależności od przyjętych założeń i definicji, liczba ta może się w niewielkim stopniu różnić. Na liczbę parków wpływają naturalne procesy gospodarcze, jak na przykład kłopoty finansowe niektórych jednostek lub wręcz upadłości (na szczęście są to bardzo nieliczne przypadki).

²¹ M. Mażewska, A. Tórz, Raport z badania parków technologicznych, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2019.

Mapa 1. Rozkład przestrzenny parków technologicznych i naukowo-technologicznych

Źródło: opracowanie własne

Jeżeli chodzi o formy prawne jednostek prowadzących parki, to sytuacja jest dość zróżnicowana, co obrazuje poniższa tabela. Dodatkowo część jednostek (osób prawnych), które prowadzą parki, jest tożsama z samym parkiem (brak innej działalności poza prowadzeniem samego parku)²², część zaś jest prowadzona przez podmiot, który oprócz działalności „parkowej” prowadzi także inną działalność²³.

Jak widać, większość (63%) parków to podmioty, które mają charakter wyspecjalizowany, oprócz działalności związanej z prowadzeniem parku nie prowadzą innej działalności. Parki tego typu najczęściej działają w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółek akcyjnych. Z kolei parki będące częścią większej struktury przeważnie są elementem spółki akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub jednostki samorządu terytorialnego.

²² Kategoria „samodzielny wyspecjalizowany podmiot”.

²³ Kategoria „część innego podmiotu”.

Tabela 1. Struktura parków naukowo-technologicznych pod względem rodzaju osoby prawnej i samodzielności

Lp	Rodzaj osoby prawnej, w ramach której działa park	Liczba tego typu parków	Samodzielność	Liczba tego typu parków
1	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	22 (51%)	Samodzielny, wyspecjalizowany podmiot	19
			Część innego podmiotu	3
2	Spółka akcyjna	12 (28%)	Samodzielny, wyspecjalizowany podmiot	7
			Część innego podmiotu	5
3	Jednostka samorządu terytorialnego	7 (16%)	Część innego podmiotu	7
4	Fundacja	1 (2%)	Część innego podmiotu	1
5	Spółdzielnia	1 (2%)	Samodzielny wyspecjalizowany podmiot	1
Razem:			Samodzielny wyspecjalizowany podmiot	27 (63%)
			Część innego podmiotu	16 (37%)
Razem:				43

Źródło: opracowanie własne

Interesująca jest ta ostatnia kategoria parków. Tego typu ulokowanie organizacyjne (w ramach struktury JST) ma bowiem istotne zalety, ale także i wady. Do zalet należy zaliczyć wysoki poziom stabilności finansowej – działając w strukturze samorządu, nie ma bowiem w zasadzie ryzyka upadłości, co najwyżej samorząd może podjąć decyzję o stopniowym ograniczaniu skali działalności danej jednostki. Do wad i ograniczeń należy natomiast zaliczyć wysoki poziom formalizacji, związany z prowadzeniem działalności w ramach jednostki samorządowej, taki jak konieczność wyboru dostawców i usługodawców w trybie zamówień publicznych, czy też sformalizowane i często czasochłonne procedury dotyczące uzyskania zgody na udział parku w projektach finansowanych ze środków publicznych.

1.2. Zasoby i oferta usługowa

Parki dysponują znacznym potencjałem infrastrukturalnym, na który składają się grunty i budynki, a także przeważnie odpowiednia infrastruktura badawcza. Infrastruktura parków nie powstałaby w obecnej skali, gdyby nie długoletnie wsparcie tego typu instytucji, przede wszystkim ze środków europejskich, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004–2006, następnie zaś Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013²⁴, a dla parków położonych na terenie pięciu wschodnich województw także w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013. Znaczące wsparcie parków było także skierowane w ramach poszczególnych regionalnych programów operacyjnych na lata 2007–2013. Z kolei w okresie 2014–2020 wsparcie parków nie miało już charakteru bezpośredniego, ale raczej dotyczyło wspierania rozwoju rozmaitych typów usług dla przedsiębiorców, które parki mogły świadczyć.

Dzięki uzyskanej pomocy parki technologiczne dysponują przeciętnie bardzo znacznym majątkiem. Parki, dla których dostępne były sprawozdania finansowe²⁵, dysponowały majątkiem o wartości (suma bilansowa) wynoszącym średnio 88,7 mln zł, mediana zaś wyniosła 52,7 mln zł.

Zasadniczym rodzajem usługi, które oferują wszystkie parki – co obrazuje Wykres 1 – jest udostępnianie powierzchni biurowej oraz produkcyjnej. Parki świadczą również często usługi w oparciu o posiadaną specjalistyczną infrastrukturę badawczo-rozwojową i laboratoryjną. Około 2/3 analizowanej liczby parków pomaga przedsiębiorcom w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie oraz w nawiązywaniu współpracy z dostawcami lub odbiorcami określonych technologii. Część parków – od 1/4 do 1/3 – oferuje również bardziej wyspecjalizowane usługi doradcze, takie jak doradztwo technologiczne, patentowe i prawne w sferze ochrony własności intelektualnej.

Z punktu widzenia parków bardzo poważnym wyzwaniem pozostaje odtwarzanie infrastruktury badawczej, a także to, że część zakupionego sprzętu okazała się inwestycją niezbyt trafioną – zainteresowanie niektórymi usługami badawczymi jest

²⁴ Por. Ocena efektów wsparcia ośrodków innowacyjności w ramach działania 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności PO IG oraz ich potencjału w świadczeniu usług proinnowacyjnych, WYG PSDB i EVALU na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2016.

²⁵ 27 parków na 43 analizowane, czyli 63%; były to parki w postaci spółki kapitałowej, jak również parki funkcjonujące jako jednostka wewnętrzna (np. jednostka budżetowa gminy), dla których sporządzano oddzielne sprawozdania finansowe.

niewielkie lub wręcz znikome. Powodem niepowodzenia bywa także niewystarczająca promocja oferty danego parku oraz szybki postęp technologiczny – po 2–3 latach od zakupu urządzenia (wówczas bardzo nowoczesnego) może się okazać, że na rynku jest już dostępna aparatura o zasadniczo lepszych parametrach. Skala tego problemu jest zróżnicowana, ale w niektórych parkach jest on bardzo istotny.

Wiele parków ponosi duże koszty związane z amortyzacją zakupionego sprzętu (dodatkowo nie zawsze wystarczająco wykorzystywanego) i wybudowanych budynków, w rezultacie czego istnieje poważny problem zapewnienia w dłuższej perspektywie rentowności tego typu jednostkom. W przypadku parków będących częścią JST jest on rozwiązywany przez coroczne dotacje, natomiast także w tym przypadku problem może narastać, biorąc pod uwagę coraz trudniejszą sytuację finansową wielu samorządów (m.in. w wyniku obniżenia stawek podatku dochodowego od osób fizycznych i zwiększenia zakresu osób niepłacących PIT)²⁶.

Wykres 1. Jakie usługi oferuje Państwa instytucja lokatorom lub firmom zewnętrznym?

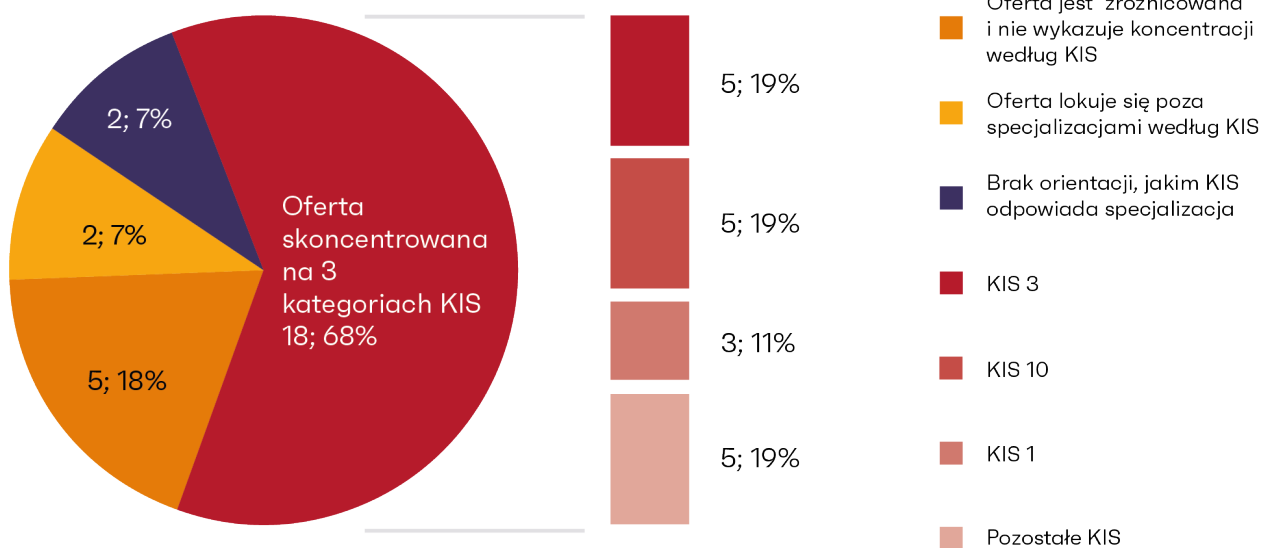
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

²⁶ M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i inni, *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 41–42.

1.3. Specjalizacje parków a Krajowa Inteligentna Specjalizacja

Oferta parków analizowana była pod kątem ukierunkowania na wybrane krajowe inteligentne specjalizacje. Naturalnie możliwe są różne podejścia do tej kwestii. Z jednej strony można badać, jakim sprzętem badawczym i laboratoryjnym dysponuje dana jednostka i jakie usługi oferuje, analizując ofertę pod kątem wpisywania się w określoną specjalizację. Inny możliwy kierunek to oparcie się na deklaracjach przedstawicieli parków, które prezentujemy poniżej. Oba tego typu podejścia opierają się na subiektywnych ocenach. Jak widać, 33% badanych przedstawicieli parków uważa, że ich oferta lokuje się poza obszarami KIS bądź jest na tyle zróżnicowana, że nie daje się przypisać konkretnej KIS albo też brak im wystarczającej wiedzy, aby się na ten temat wypowiedzieć. Przedstawiciele pozostałych parków wskazywali, że ich ofertę można przypisać konkretnej krajowej inteligentnej specjalizacji. 19% badanych wskazywało, że oferta ich parków wpisuje się w KIS 3 (Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska), a kolejne 19% wskazywało na KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne oraz geoinformacyjne). Kolejne 10% badanych wskazywało na KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo), a 18% parków na inne, pozostałe krajowe inteligentne specjalizacje. Widać zatem, że oferta znacznej części parków odpowiada wybranym KIS, przy czym warto pamiętać, że klasyfikacja ta jest oparta wyłącznie na deklaracjach przedstawicieli parków.

Wykres 2. Do jakiej krajowej inteligentnej specjalizacji można przypisać specjalizację Pana/Pani instytucji, biorąc pod uwagę jego ofertę usługową i infrastrukturalną?

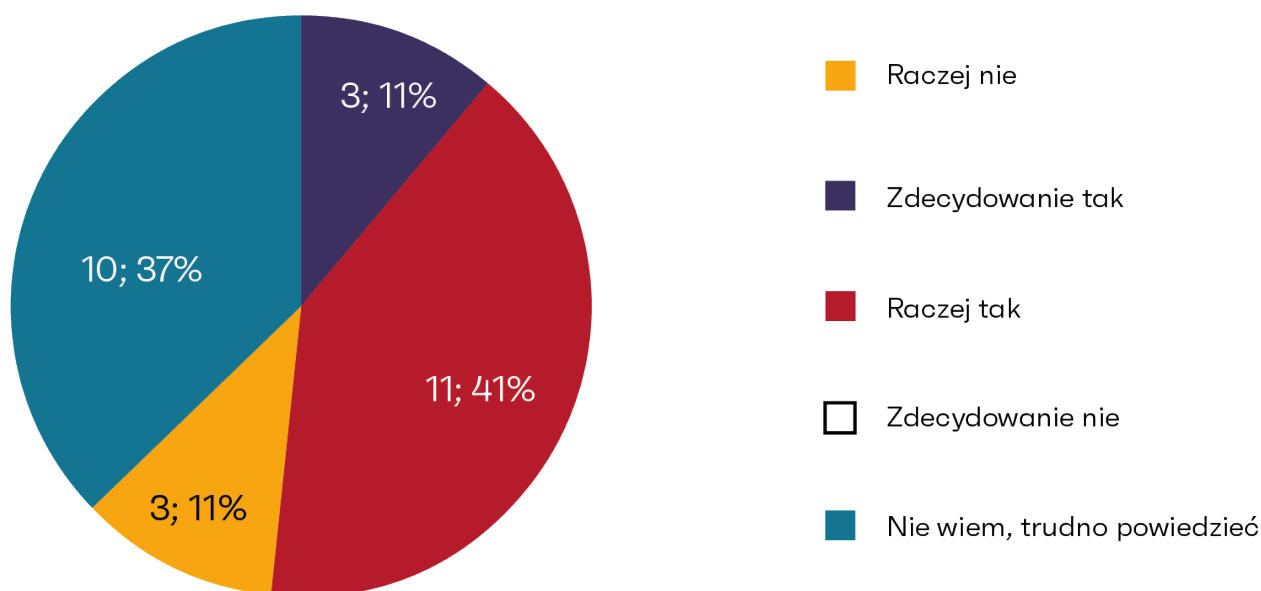

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

Z kolei jeśli chodzi o przyszłość, znaczna część przedstawicieli parków deklaruje, że rozważa wyspecjalizowanie się w ciągu najbliższych kilku lat w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach danej KIS – tego typu deklarację złożyli przedstawiciele 14 (52%) badanych parków, przy czym tylko trzech wyraziło taką opinię w zdecydowany sposób. Także tylko trzech badanych wskazało, że park nie ma raczej takich planów, pozostali zaś nie wyrazili na ten temat jednoznacznej opinii (odpowiedzi „Nie wiem, trudno powiedzieć”).

Jak się wydaje, kwestia ta jest dość złożona, z jednej strony bowiem część badanych przedstawicieli parków wskazywała na to, że ich zdaniem sam park nie powinien się specjalizować w ofercie dla wybranej KIS / niewielkiej grupy KIS. Byłoby to ich zdaniem zbyt ryzykowne, biorąc pod uwagę wysoce nieprzewidywalne (w kilku-, kilkunastoletnim okresie) perspektywy rozwoju poszczególnych branż. Z drugiej jednak strony wskazywano, że opracowywanie oferty usługowej (często niewymagającej znacznych nakładów infrastrukturalnych) dla firm z danej KIS mogłoby być jak najbardziej zasadne i sensowne, pozwalając na zacieśnienie współpracy z przedsiębiorstwami operującymi w ramach jednej branży czy grupy branż.

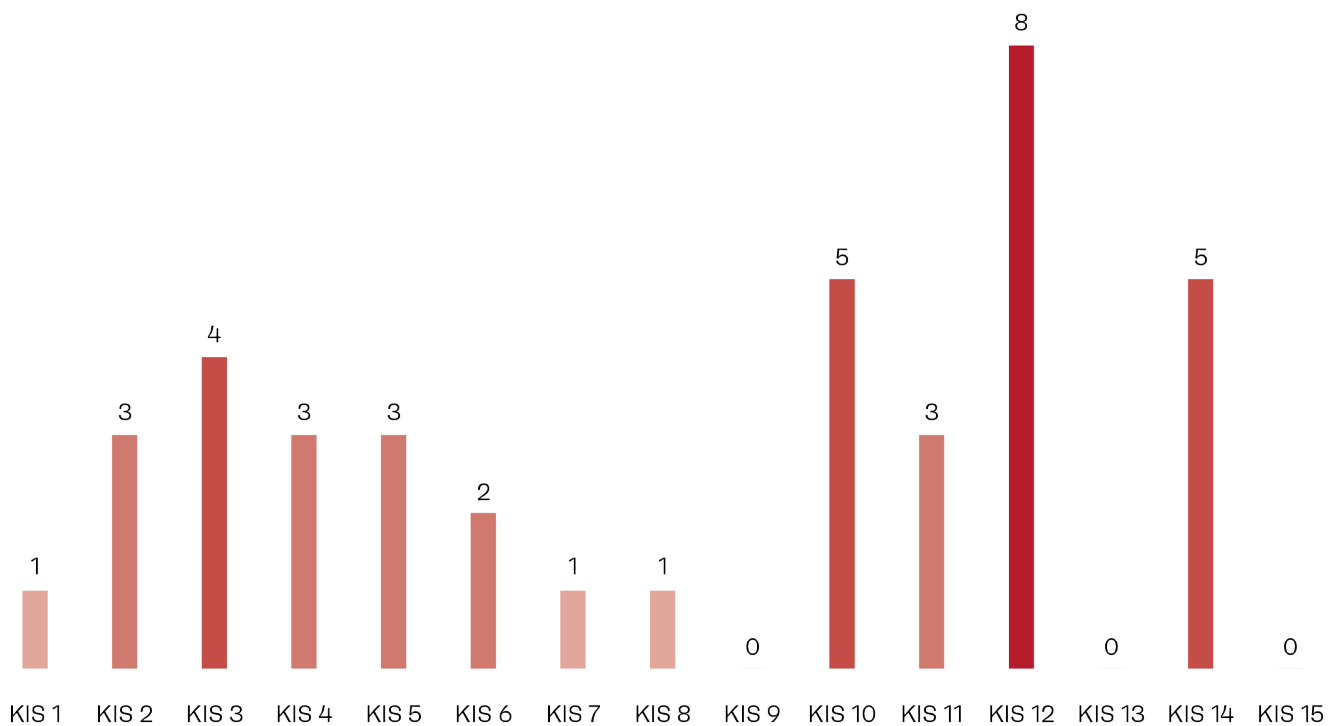
Wykres 3. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

Jeżeli chodzi o te parki, które deklarowały chęć świadczenia usług dla firm reprezentujących określoną KIS, to – jak prezentujemy poniżej – najczęściej wskazywano na KIS 12 (Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych – 8 z 14 parków), KIS 14 (Inteligentne technologie kreatywne – 5 z 14 parków) oraz KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne... – również 5 z 14 parków)²⁷.

Wykres 4. Proszę zaznaczyć wszystkie krajowe inteligentne specjalizacje, w ramach których chcą się Państwo specjalizować

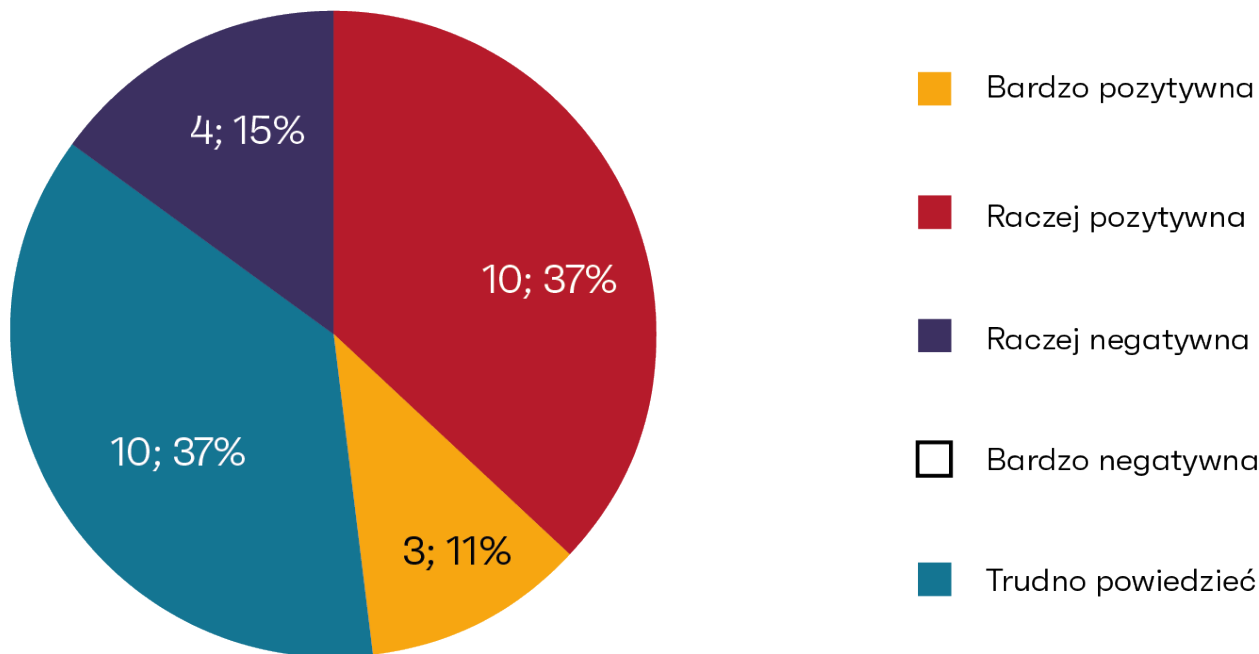

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=14

Przedstawiciele większości badanych parków są pozytywnie nastawieni do rozważanej koncepcji, zgodnie z którą docelowo poszczególne ośrodki innowacji (w tym parki naukowo-technologiczne) miałyby się specjalizować w tematyce poszczególnych KIS i stanowić wsparcie dla firm działających w ich ramach. Tego typu koncepcję pozytywnie ocenia 48% przedstawicieli badanych parków.

²⁷ Przedstawiciele żadnego z badanych parków nie wskazali natomiast na KIS 9 (Sensory... – od 2020 r. Elektronika i fotonika) oraz KIS 15 (Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich... - od 2020 r. KIS 14). Wynika to zapewne z tego, że w ramach badania odpowiedzi nie udzieliły niektóre parki, specjalizujące się w tej tematyce; parki takie jednak istnieją.

Wykres 5. Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?

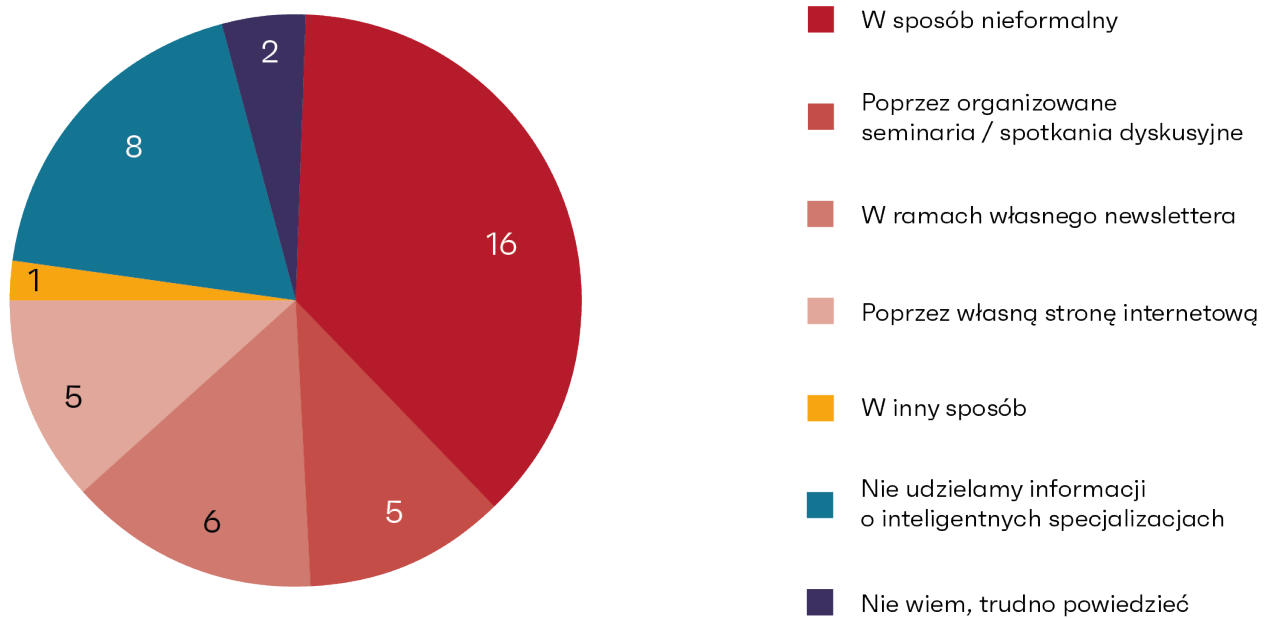

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

Przedstawicielom parków znacznie bliższa jest tematyka regionalnych niż krajowych inteligentnych specjalizacji. Warto pamiętać, że udziałowcami znacznej grupy parków są samorządy regionalne, one zaś koordynują proces identyfikacji, wyboru i monitorowania regionalnych inteligentnych specjalizacji. Przedstawiciele aż 11 podmiotów, z ogólnej liczby badanych 27 parków, również biorą udział w pracach grup roboczych, zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych RIS. Z kolei w przypadku krajowych inteligentnych specjalizacji uczestnictwo w grupach roboczych na poziomie krajowym zadeklarowali przedstawiciele tylko dwóch parków.

Większość parków (63%), zgodnie z deklaracjami badanych, informuje swoich lokatorów oraz usługobiorców o obu rodzajach (regionalnych i krajowych) inteligentnych specjalizacji, przy czym najczęściej czyni to w sposób nieformalny (31% ogółu parków).

Wykres 6. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach?

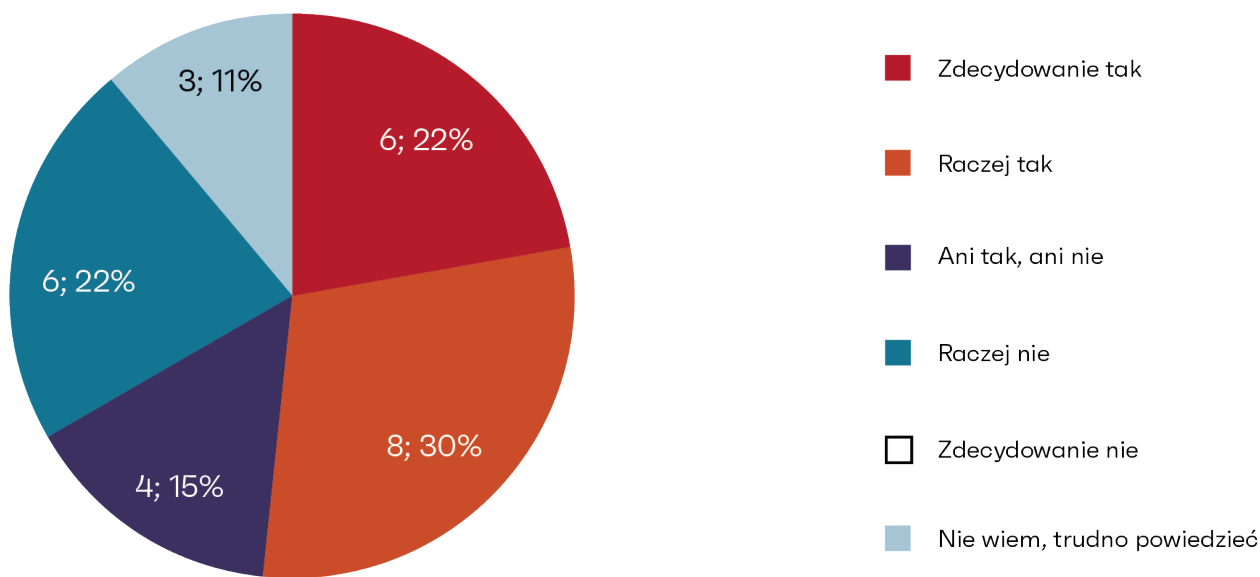

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, $n=43$ (liczba wskazań), $N=27$ (liczba respondentów)

Warto przy tym mieć świadomość, że z punktu widzenia samych przedsiębiorców praktyczne znaczenie koncepcji inteligentnych specjalizacji jest dość ograniczone, w rzeczywistości najczęściej jest ono przydatne w sytuacji ubiegania się o wsparcie na realizację projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych w ramach programów operacyjnych na lata 2014–2020. Stąd też można zakładać, że nawet jeżeli aktywność informacyjna parków byłaby w tym zakresie większa, to jest wątpliwe, aby zainteresowanie nią ze strony przedsiębiorców było znaczące.

Co ważne i interesujące, 15 na 27 przedstawicieli badanych parków wskazuje, że byliby zainteresowani pozyskiwaniem informacji na temat koncepcji krajowych inteligentnych specjalizacji i jej znaczenia. Mimo bowiem tego, że pojęcie KIS jest stosunkowo nagłośnione wśród instytucji i firm zajmujących się innowacjami oraz działalnością badawczo-rozwojową, to w praktyce brak jest informacji na ten temat (oprócz niewielkiej liczby stron internetowych, takich jak prowadzona przez urząd Ministra właściwego ds. gospodarki – strona smart.gov.pl), dobrze dopasowanych do potrzeb zarówno ośrodków innowacji, jak i firm.

Wykres 7. Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

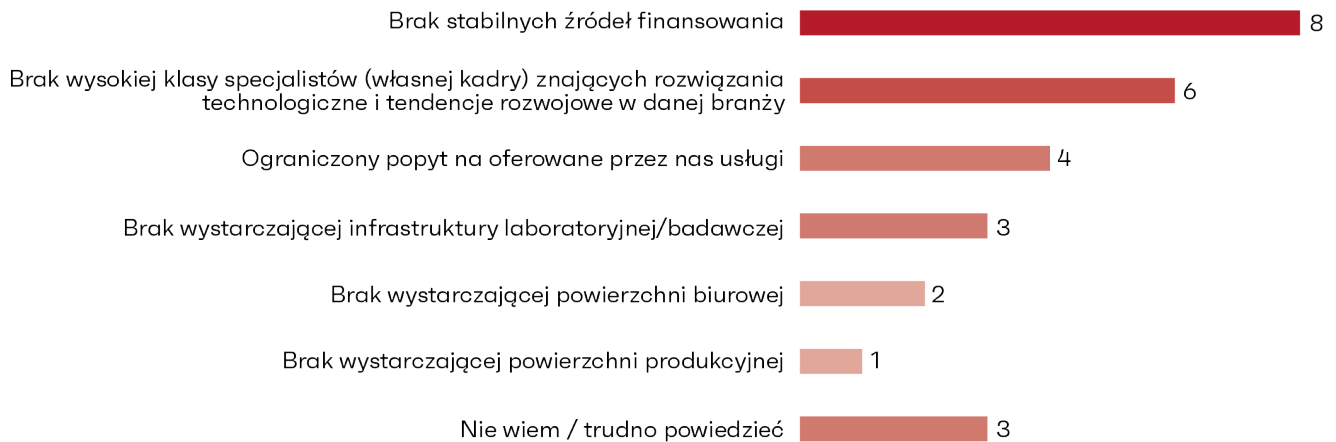
1.4. Mocne i słabe strony parków naukowo-technologicznych w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji

Parki naukowo-technologiczne, podobnie jak i inne rodzaje ośrodków innowacji, mają szereg mocnych stron, ale także pewne ograniczenia, o których częściowo pisaliśmy już wcześniej. Wiele z tych ograniczeń ma istotne znaczenie także w kontekście KIS. Kluczowe ograniczenia dobrze obrazuje kolejny wykres.

Jak widać, zasadniczym problemem parków jest brak stabilnych źródeł finansowania – na problem ten wskazuje 8 z 27 przedstawicieli badanych parków. Pochodną tego problemu może być drugi, stosunkowo często wymieniany problem, jakim jest brak wysokiej klasy specjalistów (6 z 27 badanych). Skoro bowiem w części parków brak jest stabilnych źródeł finansowania, to parki nie są zapewne w stanie zaoferować atrakcyjnych wynagrodzeń. Z drugiej zaś strony specjaliści mogą nie być skłonni szukać pracy w instytucjach o niezbyt klarownych perspektywach. Ponadto, 15% badanych wskazuje na niski popyt na oferowane usługi - niestety trudno powiedzieć, czy problem

ten jest obiektywny, czy raczej wynika z braku umiejętności lub środków na wypromowanie oferty parku i dotarcie do odpowiednich firm²⁸.

Wykres 8. Jakie są główne ograniczenia Parku, jeżeli chodzi o jego ofertę infrastrukturalną i usługową?

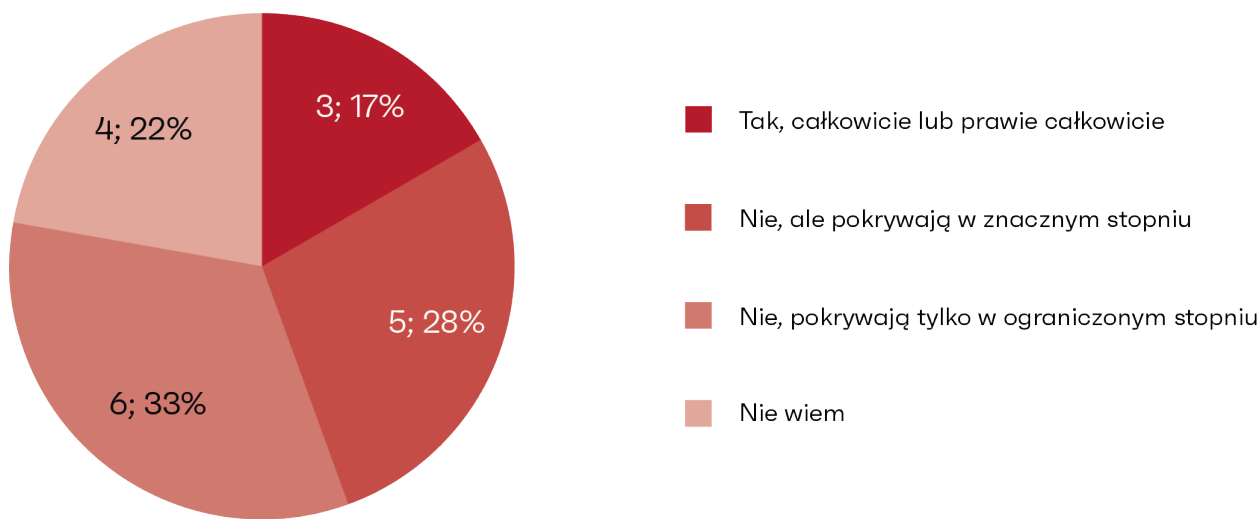
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=27

Z kolei jeśli chodzi o możliwość pokrywania kosztów utrzymania specjalistycznej infrastruktury laboratoryjnej i badawczej²⁹ z bieżących przychodów ze świadczonych usług, to tylko 3 z 18 przedstawicieli parków wskazuje, że koszty te pokrywane są całkowicie lub prawie całkowicie. Z kolei aż 6 przedstawicieli parków wskazuje, że koszty te są pokrywane tylko w ograniczonym stopniu. Nie wróży to niestety najlepiej przyszłości posiadanej infrastruktury badawczej i laboratoryjnej oraz płynności finansowej tych podmiotów. Być może silniejsze powiązanie oferty części parków z KIS poprawiłoby tę niezbyt korzystną sytuację.

²⁸ M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i inni, *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 70.

²⁹ Koszty obsługi (koszty osobowe oraz odpowiednie materiały) oraz koszty związane z amortyzacją sprzętu.

Wykres 9. Czy przychody ze świadczenia usług w oparciu o specjalistyczną infrastrukturę laboratoryjną/badawczą pokrywają koszty jej bieżącego utrzymania?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=18

1.5. Podstawowe metryki wybranych parków

Uzupełnieniem diagnozy parków technologicznych i naukowo-technologicznych są syntetyczne opisy 10 wiodących tego typu podmiotów w Polsce, pochodzących z 9 województw. Z samego faktu ich wyboru nie należy wnioskować, że są to jednostki najlepsze w kraju (ani ich wybór, ani kolejność w niniejszym podrozdziale nie jest efektem zastosowania jakiegokolwiek rankingu), natomiast, zdaniem autorów niniejszego opracowania, są to IOB wyróżniające się oraz charakterystyczne dla swoich regionów.

Zaprezentowane opisy przedstawiają, co do zasady, stan na koniec 2019 roku – m.in. dane teleadresowe, strukturę własnościową, opis oferty i infrastruktury proinnowacyjnej. Opisy te zostały oparte na zawartości witryn internetowych analizowanych parków oraz na ich sprawozdaniach finansowych, dostępnych w internetowej wyszukiwarce Krajowego Rejestru Sądowego.

Ostatni blok każdej metryki stanowi wybór projektów realizowanych z udziałem opisywanych podmiotów. Wykaz przedsięwzięć został określony w oparciu o listę projektów realizowanych z funduszy europejskich w Polsce w latach 2014–2020 (aktualną na koniec 2019 roku) oraz dane z witryn internetowych i sprawozdań finansowych analizowanych parków.

Metryka 1-1. Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny

Nazwa	Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny		
Adres	Płock 09-400, ul. Łukasiewicza 39		
Forma prawna	spółka akcyjna		
Rok utworzenia	2004		
Struktura własnościowa	PKN ORLEN SA - 50%, Gmina Płock - 50%		
Zatrudnienie	19 osób / 18 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	140,8 mln	136,5 mln
	wynik finansowy netto	+401,3 tys.	+17,4 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	13,7 mln	14,6 mln zł
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	5,1 tys.	0
	urządzenia techniczne i maszyny	185,1 tys.	151,2 tys.
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe	
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	Największe laboratorium analityczne o profilu chemicznym w Polsce - wykonujące analizy paliw, produktów ropopochodnych, wód, ścieków, gleby, powietrza; służy przede wszystkim PKN ORLEN SA, ale świadczy także usługi dla klientów zewnętrznych w celach badawczych, naukowych, rozwojowych i wdrożeniowych.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • analiza potrzeb firmy w zakresie rozwoju działalności innowacyjnej • ocena potrzeb technologicznych i wdrażanie nowych technologii • mapowanie ekspertów - określenie sieci organizacyjnej w firmie i „profilu sieciowego” każdego pracownika • analiza procesów firmy stosowanych w tworzeniu innowacji • wsparcie w zakresie ochrony własności intelektualnej • inicjowanie współpracy w ramach Mazowieckiego Klastra Chemicznego (Park jest jego koordynatorem) 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	brak projektów		

Metryka 1-2. Wrocławski Park Technologiczny

Nazwa	Wrocławski Park Technologiczny		
Adres	Wrocław 54-424, ul. Muchoborska 18		
Forma prawna	spółka akcyjna		
Rok utworzenia	1998		
Struktura własnościowa	Gmina Wrocław - 94,6%, Politechnika Wrocławska - 1,6%, pozostali (uczelnie oraz inne jednostki) - 3,8%		
Zatrudnienie	61,5 osób (średnio w 2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	213,3 mln	203,9 mln
	wynik finansowy netto	-2,0 mln	+3,2 mln
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	26,0 mln	27,2 mln
	przychody z wynajmu powierzchni	b.d. - jw	19,5 mln
	wartości niematerialne i prawne	314,6 tys.	209,4 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	37,0mln	28,9 mln
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
		<ul style="list-style-type: none"> laboratoria i prototypownie: chemii i biotechnologii, inżynierii materiałowej i biomedycznej, skalowanie procesów chemicznych, właściwości materiałowych, optyki, fotoniki i metrologii, kriogeniki i technologii gazów, elektroniki, mechatroniki i spintroniki, energetyki, cyfryzacji, przekazu, przechowywania i ochrony danych. zakład doświadczalny 	
Usługi proinnowacyjne		<ul style="list-style-type: none"> analizy i badania na bazie infrastruktury opracowanie/doskonalenie nowych technologii i procedur analiza rynku audyt technologiczny, certyfikacja i testowanie jakości testowanie technologii, up-scaling, weryfikacja założeń, optymalizacja procesów produkcyjnych 	
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)		<ul style="list-style-type: none"> „Rozwój oferty wsparcia proinnowacyjnego otoczenia biznesu /.../ – INNOPOLISnext” – projekt wartości 18,2 mln zł - RPO Województwa Dolnośląskiego, poddziałanie 1.2.1 Innowacyjne przedsiębiorstwa – konkursy horyzontalne „Nowoczesne technologie na Dolnym Śląsku – promocja regionu” – projekt wartości 1,1 mln zł – RPO WD, poddziałanie 1.4.1 Internacjonalizacja przedsiębiorstw. „Internacjonalizacja wrocławskich firm z branż nowoczesnych technologii” – projekt wartości 400 tys. zł, RPO WD, działanie 1.4 Internacjonalizacja przedsiębiorstw “Biomarker Commercialization” (BIC) – projekt INTERREG Morza Bałtyckiego ‘DdigitalLIFE4CE’ - projekt INTERREG Europa Środkowa 	

Metryka 1-3. Poznański Park Naukowo-Technologiczny

Nazwa	Poznański Park Naukowo-Technologiczny (Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)		
Adres	Poznań 61-612, ul. Rubież 46		
Forma prawna	fundacja		
Rok utworzenia	1995		
Struktura własnościowa	FUAM powstała z inicjatywy Rektora UAM, fundatorami są Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu oraz grupa przedsiębiorstw		
Zatrudnienie	71 osób w PPNT (2018 r.) ³⁰ , 124 osób w FUAM (2017)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	97,3 mln	b.d. - jw
	wynik finansowy netto	-38 tys.	b.d. - jw
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	19,2 mln	ok. 20 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	607 tys.	b.d. - jw
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
	✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	Laboratoria: chemiczne, radiowęglowe, nadkrytycznego CO ₂ , biotechnologiczne (PPNT posiada status jednostki naukowej kategorii A)		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • usługi i analizy chemiczne dla branż: biotechnologicznej, spożywczej, kosmetycznej, chemicznej • usługi z zakresu fizyki - określanie wieku szczątków organicznych • badania oraz ekspertyzy archeologiczne i konserwacja zabytków • consulting technologiczny – opracowywanie i ulepszanie technologii 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Uzyskanie ochrony własności przemysłowej /.../” – projekt wartości 347 tys. zł, POIR, poddziałanie 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej • ‘New plant resistance inducers and their application (...)’ - projekt wartości 4 mln zł, POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R • „Po-Po-Jutrze: Centrum Inkubowania Innowacji Społecznych” – projekt wartości 2,9 mln zł, POWER, działanie 4.1. Innowacje społeczne • „Innovation Coach” - część pomocy technicznej POIR • „Indywidualne Plany InQbacji /.../” - projekt wartości 948 tys. zł, Wielkopolski RPO, poddziałanie 1.3.1 Wsparcie inkubacji przedsiębiorstw • projekty w Horyzont 2020: ‘UrBioFuture career education & research’, ‘Merlin’, „Naukowiec” • 2 projekty INTERREG Europa: (i) ‘PE4Trans Public Engagement /.../’ (1,4 mln euro) i (ii) ‘ESSPO Efficient Support Services Portfolio for SME’s’ (1,9 mln euro) • Regionalny Punkt Kontaktowy Programów Ramowych UE w PPN-T 		

³⁰ Dane za: M. Mażewska, A. Tórz, Raport z badania parków technologicznych 2019, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2019.

Metryka 1-4. Life Science Park

Nazwa	Life Science Park (Jagiellońskie Centrum Innowacji sp. z o.o.)		
Adres	Kraków 30 - 348, ul. Bobrzyńskiego 14		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2009		
Struktura własnościowa	Uniwersytet Jagielloński – 100%		
Zatrudnienie	59 osób / 49,75 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	146,7 mln	135,0 mln
	wynik finansowy netto	-172tys.	-131 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	12,9 mln	15,7 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	838 tys.	711 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	2,8 mln	2,1 mln
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
		usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe	
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	laboratoria: chromatografii i spektrometrii mas, spektroskopii NMR, obrazowania, biologii molekularnej, mikrobiologiczne, tkanek i komórek		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • badania kosmetyków i surowców • badania surowców farmaceutycznych • badania żywności i suplementów diety 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „PROMocja potencjału gospodarczego BIO-Regionu Małopolska na arenie międzynarodowej” – projekt wartości 3,2 mln zł - RPO Województwa Małopolskiego, poddziałanie 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski • „Regeneracja uszkodzeń niedokrwiennych układu sercowo-naczyniowego z wykorzystaniem Galarety Whartona jako nieograniczonego źródła terapeutycznego komórek macierzystych” – projekt wartości 37 mln zł, program STRATEGMED • „Jagiellońskie Konsorcjum Naukowo-Biznesowe dla Badań Biomolekularnych i Komórkowych” – projekt wartości 35 mln zł, inicjatywa KNOW 		

Metryka 1-5. Krakowski Park Technologiczny

Nazwa	Krakowski Park Technologiczny		
Adres	Kraków 30-394, ul. Podole 60		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	1998		
Struktura własnościowa	Skarb Państwa - 71,3%, AGH - 12,7%, pozostali (5 jednostek) - 16%		
Zatrudnienie	48,9 osób (średniorocznie w 2018 r.), w tym 22 osoby w Dziale Parku Technologicznego		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	125,7 mln	119,6 mln
	wynik finansowy netto	+1,4 mln.	+707 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	20,8 mln	17,4 mln
	w tym: przychody Działu Parku Technologicznego	b.d. - jw	5,9 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	6,8 mln
	wartości niematerialne i prawne	197 tys.	103 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	7,2 mln	4,0 mln
Oferta	✓	tereny inwestycyjne (w ramach Polskiej Strefy Inwestycji)	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe i pozafinansowe	
	✓	usługi akceleracji	
	✓	usługi networkingu i internacjonalizacji	
	✓	inkubator technologiczny (działa w budynku KPT)	
Infrastruktura proinnowacyjna	<ul style="list-style-type: none"> laboratorium Multilab – studio postprodukcji filmowej data center, cloud computing 		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> badanie produktu, wsparcie w projektowaniu zmian, testy w środowisku odbiorców (living lab) postprodukcja filmowa inkubacja i akceleracja, w tym programy branżowe (gamedev, dane satelitarne), wsparcie pilotażowych wdrożeń w obszarze Przemysłu 4.0 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „KPT Scale” – POIR, działanie 2.5 Programy akceleracyjne (11,8 mln zł) „Kreatywna Małopolska” – RPO Województwa Małopolskiego, poddziałanie 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski (3,1 mln zł) „Power up your Business (...)” – RPO Województwa Małopolskiego, poddziałanie 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski (10,5 mln zł) „Standaryzacja usług Hubów Innowacji Cyfrowych” – projekt MPiT 2 projekty Horyzont 2020: (i) „SISCOE Co-Design for society in innovation” oraz (ii) “Boosting Widening Digital Innovation Hubs” 2 projekty INTERREG Europa Środkowa: (i) „3DCENTRAL Catalysing Smart Engineering and Rapid Prototyping” oraz (ii) „S3HubsinCE” 2 projekty INTERREG Region Morza Bałtyckiego: (i) „Baltic Sat Apps – program akceleracyjny” oraz (ii) „Baltic Game Industry” „Transnational Technology Transfer Enterprise Agents”, Erasmus+ 		

Metryka 1-6. Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia

Nazwa	Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia		
Adres	Gdynia 81-451, al. Zwycięstwa 96/98		
Forma prawna	JST (gminna jednostka budżetowa)		
Rok utworzenia	2001		
Struktura własnościowa	jednostka budżetowa Gminy Gdynia		
Zatrudnienie	93 osoby (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	169,0 mln	160,5 mln
	wynik finansowy netto	-14,2 mln	-16,6 mln
	przychody z tytułu dochodów budżetowych	15,3 mln	14,6 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	14 tys.	70 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	5,1 mln	3,8 mln
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe (prototypownie)	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
	✓	inkubator (działa w budynku PPNT)	
Infrastruktura proinnowacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • biura • prototypownie • laboratoria: biotechnologiczne i pomiarowe • pracownie: druku 3d, badań niszczących i nieniszczących, wzorcowania przyrządów pomiarowych, łączności i nawigacji, krawiecka, ceramiczna, obróbki drewna i metalu 		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • usługi badawcze, realizowane w oparciu o laboratoria i pracownie, w tym: w zakresie: analizy chemicznej, mikrobiologii, biologii molekularnej, hodowli roślin in vitro • doradztwo dla innowacyjnych start-up: m.in. konsultacje w zakresie prawa patentowego i ochrony własności intelektualnej, finansowanie B+R, prawnicze, pomysłów na biznes, marketingowe 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Budowa gotowości parków naukowo-technologicznych i inkubatorów (...)” – projekt wartości 7,7 mln zł, RPO Woj. Pomorskiego, poddziałanie 2.4.2 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu na terenie Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – mechanizm ZIT • „Pomorski Broker Eksportowy. Kompleksowy system wspierania eksportu w województwie pomorskim” – projekt wartości 84,1 mln zł, RPO Woj. Pomorskiego, działanie 2.3 Aktywność eksportowa • 2 projekty INTERREG Południowy Bałtyk: (i) „EcoDesign Circle” – projekt wartości 2,2 mln zł oraz (ii) „Creative Traditional Companies Cooperation” (1,6 mln zł) 		

Metryka 1-7. Bionanopark

Nazwa	Bionanopark		
Adres	Łódź 93-465, ul. Dubois 114/116		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2004		
Struktura własnościowa	Miasto Łódź - 61,2%, Województwo Łódzkie - 36,4%, pozostali (3 jednostki) – 2,4%		
Zatrudnienie	67 osób (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	96,5 mln	82,6 mln
	wynik finansowy netto	-9,8 mln	- 8,5 mln
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,5 mln	2,4 mln
	przychody z wynajmu	1,6 mln	2,4 mln
	wartości niematerialne i prawne	1,3 mln	1,0 mln
	urządzenia techniczne i maszyny	7,0 mln	1,8 mln
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe, laboratoryjne	
	✓	centrum konferencyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawczo-rozwojowe	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
✓	inkubator Bionanoparku		
Infrastruktura proinnowacyjna	7 laboratoriów bio- i nanotechnologicznych: biotechnologii przemysłowej, biofizyki molekularnej i nanostrukturalnej, autentykacji produktów, biosensorów i elektroniki organicznej, badań strukturalnych nanomateriałów, medycyny spersonalizowanej i biotechnologiczne, symulacji molekularnych		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • analizy chemiczne, biologiczne, powierzchniowe • badania kosmetyków, farmaceutyków, żywności, tekstyliów • medycyna spersonalizowana • indywidualne implanty medyczne do rekonstrukcji kości czaszki i twarzoczaszki • druk i skanowanie 3D • biotechnologia przemysłowa • biologia molekularna i bioinformatyka • biochemia i hodowla komórki • elektronika organiczna • udostępnianie zasobów obliczeniowych 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	„Projektowanie i wytwarzanie spersonalizowanych implantów medycznych” – projekt wartości 6,1 mln zł, POIR, poddziałanie 4.1.4 Projekty aplikacyjne		

Metryka 1-8. Białostocki Park Naukowo Technologiczny

Nazwa	Białostocki Park Naukowo-Technologiczny		
Adres	Białystok 15-540, ul. Żurawia 71		
Forma prawna	JST (samorządowa jednostka budżetowa)		
Rok utworzenia	2014		
Struktura własnościowa	jednostka budżetowa Miasta Białystok		
Zatrudnienie	33 osoby (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	73,2 mln	64,0 mln
	wynik finansowy netto	+9,6 mln	-27,2 mln
	przychody z tytułu budżetowych	553 tys.	2,2 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	1,23 mln
	wartości niematerialne i prawne	566 tys.	337 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	1,7 mln	623 tys.
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
	✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
✓	inkubator technologiczny i Centrum Technologiczne (centrum transferu technologii) – działają w ramach parku		
✓	przestrzeń coworkingowa		
Infrastruktura proinnowacyjna	laboratoria: obrazowania molekularnego, grafiki komputerowej i sztuki interaktywnej, badania kompatybilności elektromagnetycznej, biomedyczne, metalurgiczne, prototypownia 3D		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie modeli z polimerów i metali • prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie testowania odporności prototypów, urządzeń elektrycznych i elektronicznych na działanie zakłóceń • doradztwo w zakresie ochrony praw własności intelektualnej • doradztwo w zakresie potencjału rynkowego innowacyjnych pomysłów/projektów • doradztwo w zakresie opracowania modelu biznesowego 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 projekty wsparte w POPW, poddziałanie 1.1.1. Platformy startowe dla nowych pomysłów: (i) „Platforma startowa dla nowych pomysłów Hub of Talents” – projekt wartości 7,3 mln zł oraz (ii) „Platforma startowa dla nowych pomysłów - Hub of Talents 2” (22,3 mln zł) • „Centrum Kompetencji BOF - kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia /.../” – projekt wartości 16 mln zł, RPO Woj. Podlaskiego, poddziałanie 3.3.2 Stworzenie Centrum Kompetencji BOF • „Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywczy” - projekt wartości 25,4 mln zł, RPO Woj. Podlaskiego, poddziałanie 8.2.2 Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego 		

Metryka 1-9. Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny

Nazwa	Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny		
Adres	Olsztyn 10-683, ul. Władysława Trylińskiego 2		
Forma prawna	JST (gminna jednostka budżetowa)		
Rok utworzenia	2013		
Struktura własnościowa	jednostka budżetowa Gminy Olsztyn		
Zatrudnienie	20 osób / 19,33 etatów (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	66,5 mln	63,9 mln
	wynik finansowy netto	-3,8 mln	-3,9 mln
	przychody z tytułu budżetowych	1,7 mln	2,0 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	44 tys.	0
	urządzenia techniczne i maszyny	4,4 mln	3,8 mln
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
	✓	inkubator przedsiębiorczości i centrum transferu technologii (działają w ramach parku)	
Infrastruktura proinnowacyjna	laboratoria: molekularne i technologiczne, pracownia mikroskopowa, Centrum Geomatyki i Nowoczesnych Technologii Satelitarnych		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> doradztwo i szkolenia w tematach związanych z transferem i wdrażaniem technologii, zarządzaniem własnością intelektualną (w ramach realizowanych projektów) poszukiwanie partnerów do współpracy naukowej i gospodarczej, zarówno w kraju, jak i zagranicą przy współpracy z innymi IOB 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „Warmińsko Mazurski STARTUP INKUBATOR”- projekt o wartości 3,9 mln zł, poddziałanie 1.3.1. Inkubowanie Przedsiębiorstw, RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego „START-UP HEROES Platforma startowa dla nowych pomysłów” – projekt o wartości 17,1 mln zł, poddziałanie 1.1.1, POPW 		

Metryka 1-10. Park Naukowo-Technologiczny Technopark Gliwice

Nazwa	Park Naukowo-Technologiczny 'Technopark Gliwice'		
Adres	Gliwice 44-100, ul. Konarskiego 18C		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2004		
Struktura własnościowa	Gmina Gliwice – 68,4%, Politechnika Śląska – 27,4%, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA – 4,2%		
Zatrudnienie	26 osób / 23,9 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	25,6 mln	26,4 mln
	wynik finansowy netto	+108 tys.	+209 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1,8 mln	1,9 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	2 tys.	8 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta	✓	tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
	✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • centrum prototypowania • centrum tokarsko-frezarskie • maszyna pomiarów współrzędnościowych 		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • całościowe realizowanie procesu obróbki • tworzenie modeli i prototypów techniką 3D • usługi pomiarowo - kontrolne • audyty innowacyjności 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Platforma Startowa: Connect” – projekt wartości 7,2 mln zł, POPW, poddziałanie 1.1.1 Platformy startowe dla nowych pomysłów • „Przyszłościowe technologie szansą /.../ – projekt wartości 940 tys. zł, POWER, poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego • „Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania (SO RIS w PPO)” – projekt wartości 4,8 mln zł, RPO Województwa Śląskiego, działanie 1.3 Profesjonalizacja IOB • „Utworzenie farmy fotowoltaicznej” – projekt wartości 525 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 4.1.1 Odnawialne źródła energii - ZIT • „Inkubator przedsiębiorczości – szansą na skuteczną rewitalizację w Gliwicach” - projekt wartości 995 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 7.3.1 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT • „Wsparcie efektywności kształcenia (...)” – projekt wartości 364 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego – konkurs • „TECHNOPARKowa Akademia Podnoszenia kwalifikacji językowych i ICT dorosłych mieszkańców Gliwic” – projekt wartości 476 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 11.4.1 Kształcenie ustawiczne – ZIT 		

2. Inkubatory (technologiczne, przedsiębiorczości, w tym akademickie)

Inkubator to wyodrębniony organizacyjnie podmiot, funkcjonujący w oparciu o nieruchomości, którymi dysponuje, prowadzący program inkubacji przedsiębiorstw (inkubator przedsiębiorczości) – w szczególności przedsiębiorstw technologicznych (inkubator technologiczny). Łączy on ofertę lokalową z usługami wspierającymi rozwój młodych przedsiębiorstw (inkubator przedsiębiorczości), w tym także w otoczeniu lub ścisłym powiązaniu z instytucjami naukowo-badawczymi (inkubator technologiczny). Głównym celem inkubatora przedsiębiorczości jest pomoc nowo powstałej firmie w osiągnięciu dojrzałości i zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku. Aktywność takiej jednostki jest ukierunkowana na wspomaganie rozwoju nowo powstałych firm, tworzenie miejsc pracy, wspomaganie rozwoju lokalnego. Z kolei główną funkcją inkubatora technologicznego jest wspomaganie rozwoju młodych innowacyjnych przedsiębiorstw oraz optymalizacja warunków dla transferu i komercjalizacji technologii³¹. Inkubatory akademickie mogą działać jako inkubatory przedsiębiorczości lub technologiczne, przy czym przeważa model inkubatora technologicznego.

2.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące

W ramach „Analizy potencjału ośrodków innowacji...” ankietę skierowano do inkubatorów (technologicznych, przedsiębiorczości, w tym akademickich) działających poza parkami naukowo-technologicznymi i uczelniami³² i uzyskano odpowiedzi od 25 jednostek³³. Były to dane, które uzupełniły wyniki kwerendy informacji ze źródeł zastanych, dotyczących badanej populacji 64 jednostek (bez inkubatorów „parkowych”).

³¹ Por. K.B. Matusiak (red.) i inni, *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa 2011, s. 101 i 103.

³² Niniejsza publikacja nie obejmuje tego rodzaju inkubatorów – są one odpowiednio uwzględniane w ramach charakterystyki parków technologicznych/naukowo-technologicznych.

³³ Response rate na poziomie 33%, w ramach badania CATI/CAWI.

Mapa 2. Rozkład przestrzenny inkubatorów

Źródło: opracowanie własne

Zaprezentowany rozkład terytorialny inkubatorów pokazuje ich koncentrację na obszarze Polski południowo-zachodniej. Zdecydowanie rzadziej jednostki tego rodzaju funkcjonują w północno-wschodniej części Polski. Z przeprowadzonego badania wynika również, że realny zasięg oddziaływania inkubatorów (ulożonych poza parkami naukowo-technologicznymi i uczelniami) ma zdecydowanie lokalny charakter. Jednostki te są zazwyczaj ulokowane w miastach o średniej liczbie mieszkańców – nieco powyżej 100 tys. Z kolei potencjalny zasięg oddziaływania inkubatorów akademickich może być większy – są one najczęściej ulokowane w stolicach województw (z uwagi na położenie uczelni), w miastach o średniej liczbie mieszkańców ok. 270 tys. Jednocześnie ich zakres działania i oddziaływania związany jest z charakterystykami jednostki macierzystej, tj. uczelni.

Inkubatory prowadzone są w ramach zróżnicowanych struktur formalnoprawnych, przy czym w zdecydowanej większości stanowią one mniej lub bardziej wydzielone

jednostki organizacyjne, jednakże niewyodrębnione w postaci oddzielnej osobowości prawnej. Sytuacja ta ma wpływ na ich specjalizację, o czym mowa dalej.

Formy prawne jednostek prowadzących inkubatory

INKUBATORY	
	fundacje (24)
	spółki akcyjne (11)
	uczelnie (9)
	spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (7)
	stowarzyszenia (7)
	jednostki samorządu terytorialnego (5)
	jednostki samorządu gospodarczego - izba gospodarcza (1)

Źródło: opracowanie własne

W badanej populacji zidentyfikowano jedynie cztery przypadki, gdy inkubator prowadzony był jako samodzielna osoba prawna (są to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością). W innych przypadkach inkubator występował jako struktura w ramach szerszej organizacji, prowadzącej różnorodną działalność. Mowa tu o inkubatorach tworzonych na przykład w ramach spółek akcyjnych (pełniących funkcje agencji rozwoju lokalnego/regionalnego³⁴) oraz stowarzyszeń i fundacji zajmujących się rozwojem przedsiębiorczości, promocją działalności gospodarczej i szerzej – działalnością w zakresie rozwoju regionalnego/lokalnego (np. inicjatyw samorządu lokalnego typu „gminne centrum biznesu”³⁵). Tego typu podmioty w ramach swej różnorodnej działalności uwzględniają także działalność w sferze inkubacji lokalnej przedsiębiorczości. Tworzenie inkubatorów wiązało się najczęściej z realizacją dofinansowanego projektu instytucji macierzystej, a jego obecne funkcjonowanie stanowi efekt tego przedsięwzięcia. Trwałość takich jednostek dyktowana jest głównie misją organizacji macierzystej.

³⁴ W dużej mierze były to działające od co najmniej kilkunastu lat agencje, częściowo zakładane jeszcze w latach 90. XX wieku.

³⁵ Bardzo trudno jest tu wskazać „typową” organizację, były to zarówno stosunkowo młode, jak i bardzo doświadczone podmioty.

2.2. Zasoby i oferta usługowa

Z oczywistych względów oferta inkubatorów koncentruje się na usługach, które stanowią trzon ich funkcji wspierających. Jak wynika z „Analizy potencjału ośrodków innowacji...” (Wykres 10), w przypadku większości inkubatorów ich oferta związana jest z wynajmem nieruchomości na cele działalności gospodarczej. Jest to jednocześnie główny zasób materialny tych jednostek, wykorzystywany w ramach świadczonych usług inkubacji firm.

Wykres 10. Jakie usługi oferuje Państwa instytucja lokatorom lub firmom zewnętrznym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=18

Dominują jednak inkubatory, które udostępniają powierzchnie biurowe³⁶, a zasadniczo mniejsza ich grupa dysponuje także powierzchniami o charakterze produkcyjnym. Wreszcie występują także inkubatory funkcjonujące „bez pierwiastka nieruchomościowego” – można wnioskować, że są to tzw. inkubatory wirtualne, których oferta skupia się wyłącznie na usługach doradczych, informacyjnych i szkoleniowych. Usługi inne niż wynajem powierzchni są charakterystyczne dla wszystkich typów inkubatorów, przy czym najczęściej występują usługi polegające na pomocy przy opracowywaniu wniosków o finansowanie w ramach dostępnych dla przedsiębiorców programów wsparcia oraz usługi dotyczące nawiązywania współpracy z dostawcami/odbiorcami technologii. Zdecydowanie rzadziej oferowane są w inkubatorach wysokospecjalistyczne usługi doradcze, dotyczące ochrony własności intelektualnej,

³⁶ Por. przedstawione metryki inkubatorów nr 2-3 i 2-5).

w tym patentowania, oraz szeroko rozumiane doradztwo technologiczne. Świadczenie tych usług odbywa się w ramach posiadanych przez inkubator zasobów ludzkich i intelektualnych, które to jednak – na co wskazują dane z badania – bywają ograniczone. Podobnie jeśli chodzi o świadczenie usług z wykorzystaniem specjalistycznej infrastruktury laboratoryjnej i badawczej, która stanowi bardzo ograniczony zasób materialny inkubatorów³⁷ (w szczególności inkubatorów niezwiązanych z parkami technologicznymi/naukowo-technologicznymi oraz uczelniami)³⁸.

2.3. Specjalizacje inkubatorów a Krajowa Inteligentna Specjalizacja

Generalnie z badań PARP wynika, że specjalizacja usługowa inkubatorów realizowana pod kątem krajowych inteligentnych specjalizacji występuje rzadko – inkubatory zdają się funkcjonować „obok” tych specjalizacji. Z analiz desk research dotyczących 64 inkubatorów wynika, iż tylko około 10% z nich (6 jednostek) posiadało wyraźnie zdefiniowaną specjalizację, odpowiadającą wybranym dziedzinom KIS³⁹ (chodzi tu o specjalizację realną, wynikającą z dokonywanych inwestycji w infrastrukturę, zdolności do świadczenia usług czy też udziału w inicjatywach klastrowych).

W przypadku pozostałych inkubatorów można co najwyżej mówić o specjalizacji hipotetycznej lub pośredniej, wynikającej z lokalizacji inkubatora w strefie określonego okręgu przemysłowego (specjalizacja hipotetyczna – wskazująca na uzasadniony

³⁷ Por. prezentowane metryki wszystkich inkubatorów, które wykazują bardzo niewielkie wartości w pozycji „urządzenia techniczne i maszyny”.

³⁸ Dane sprawozdawcze dla parków i inkubatorów – por. M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (koncepcji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019. Biorąc pod uwagę średnie sumy bilansowe inkubatorów, są one ponad jedenastokrotnie mniejsze niż w przypadku parków technologicznych. Dane sprawozdawcze inkubatorów bazują jednak na „próbce” tylko czterech inkubatorów, dla których dysponowano danymi ze sprawozdań finansowych. Taki punkt odniesienia powoduje, że konkluzja ta musi być traktowana z dużą ostrożnością. Mimo to w ocenie autorów opracowania stan ten wydaje się jednak dobrze odzwierciedlać różnicę potencjałów pomiędzy tymi jednostkami. Dodatkowo można tu przywołać również dane dotyczące zatrudnienia w ww. jednostkach. Dla inkubatorów zorganizowanych w formie spółek kapitałowych (ww. cztery przypadki) średnia liczba pracowników wyniosła nieco ponad 5 osób, gdy dla parków było to blisko 18 osób.

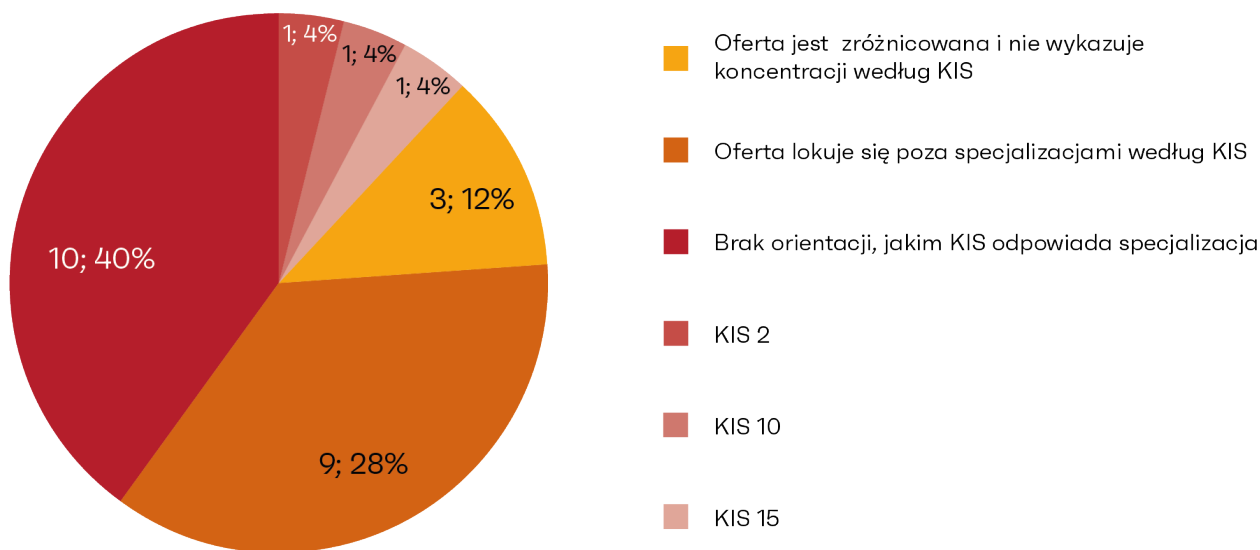
³⁹ Tamże, s. 29.

kierunek specjalizacji) lub też wynikającej z powiązań z uczelniami (specjalizacja pośrednia).

Ogólnie rzecz biorąc, analizy dotyczące środowiska inkubatorów wskazują, że ich ewentualne specjalizacje, przyporządkowane według dziedzin krajowych inteligentnych specjalizacji, dotyczą przede wszystkim KIS 1–3, następnie KIS 5–8 i KIS 12. Należy jednak pamiętać, że chodzi tu o specjalizacje nominalne, a więc takie, w których poszczególne jednostki chcą się specjalizować, a niekoniecznie takie, w których faktycznie się specjalizują, dysponując do tego wystarczającym potencjałem i oferując profesjonalne wsparcie sektorowi przedsiębiorstw.

Powyższe wnioski w dużej części potwierdzają wyniki ankietowania inkubatorów, prezentowane poniżej (Wykres 11). Jak wynika z tych danych, większość badanych przedstawicieli inkubatorów stwierdza, że ich oferta lokuje się poza krajowymi inteligentnymi specjalizacjami lub też nie ma generalnie orientacji co do specjalizacji (co wskazywałoby raczej na brak takiej specjalizacji inkubatora). Występują tu także jednostki „uniwersalne”, w których można mówić o adekwatności oferty względem KIS, jednak bez wyraźnej koncentracji. Podobna do tej ostatniej jest też grupa wskazująca na wyraźną koncentrację oferty – od jednego do trzech wybieranych KIS⁴⁰.

Wykres 11. Specjalizacja inkubatorów według KIS w odniesieniu do ich oferty usługowej i infrastrukturalnej

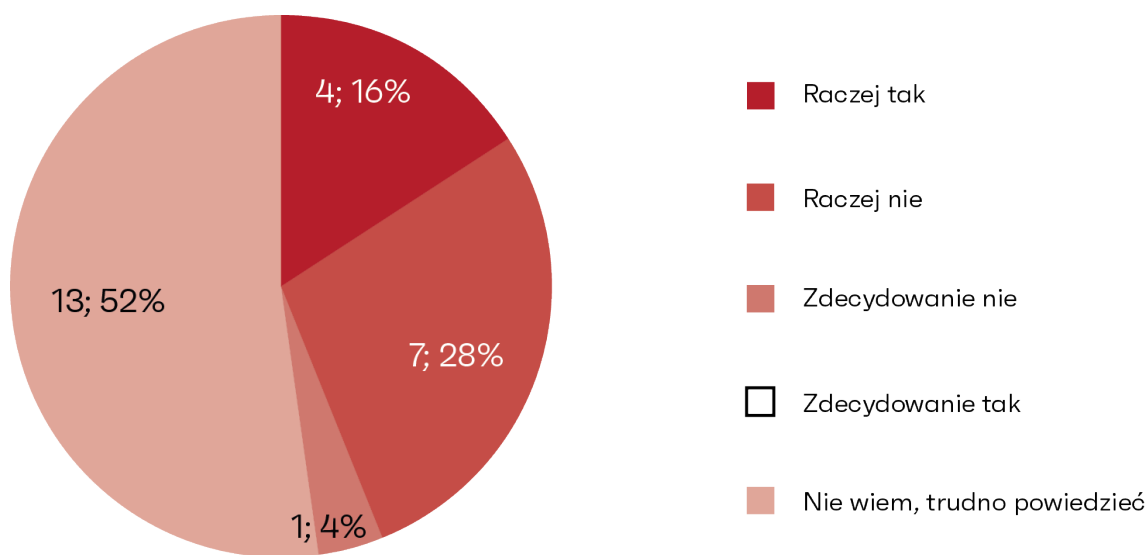

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

⁴⁰ Tamże, s. 29.

Z danych badawczych wynika także, że inkubatory raczej nie reprezentują zdecydowanej strategii własnego rozwoju z uwzględnieniem krajowych inteligentnych specjalizacji. Większość badanych nie jest w stanie wypowiedzieć się na ten temat oraz „zdecydowanie” lub „raczej nie” zamierza rozwijać swojej oferty pod kątem KIS. Z badania wynika, że tylko 4 spośród 25 badanych jednostek realnie rozważa ukierunkowanie usług według KIS (raczej tak)⁴¹ – co znamienne, w przywoływanym tu badaniu ilościowym w ogóle nie pojawiły się stanowiska wskazujące na „zdecydowane” plany kształtowania oferty pod kątem katalogu krajowych inteligentnych specjalizacji.

Wykres 12. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji?

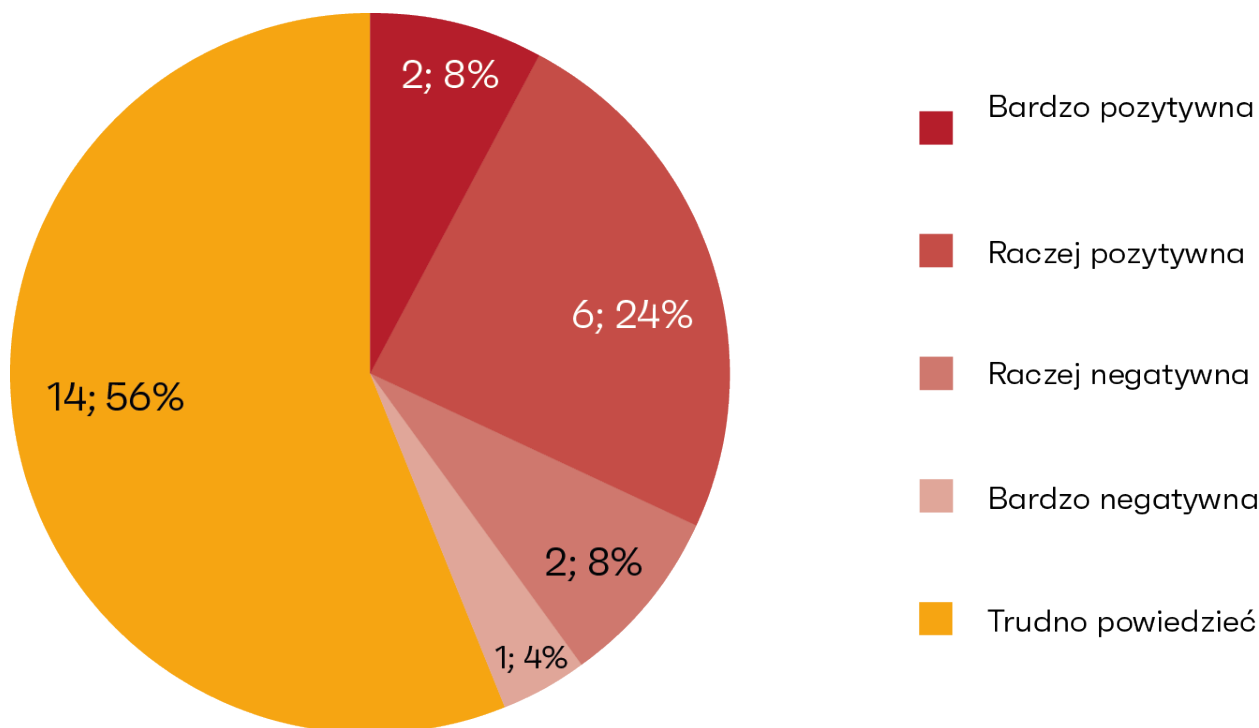

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

Przeważające stanowiska przedstawicieli inkubatorów, wskazujące na brak konkretnych planów w zakresie kształtowania oferty usługowej inkubatorów z ukierunkowaniem na krajowe inteligentne specjalizacje, w dużej części korespondują z ich poglądami dotyczącymi zasadności koncepcji przewidującej, iż docelowo ośrodki innowacji powinny specjalizować się w sferach związanych z krajowymi lub regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami. Rozkład opinii przedstawicieli inkubatorów na ten temat obrazuje kolejny wykres.

⁴¹ Respondenci wskazywali tu na następujące specjalizacje: KIS 10 (najczęściej), KIS 9, KIS 11, KIS 12 i KIS 14.

Wykres 13. Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?

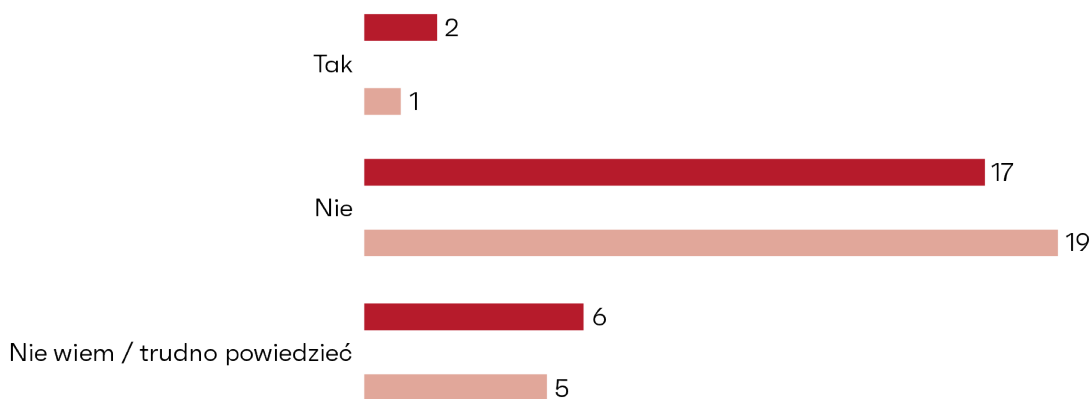
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych większość inkubatorów nie jest w stanie wypowiedzieć się na temat teoretycznej koncepcji, zgodnie z którą miałyby one specjalizować się w sferach opisywanych w ramach KIS. Może to prowadzić do wniosku, że przynajmniej dla części z nich jest to sprawa obojętna lub abstrakcyjna. Występują tu także opinie „raczej” i „bardzo” negatywne, aczkolwiek ich udział jest stosunkowo niewielki. Nieco lepiej wygląda natomiast udział opinii pozytywnych, które wyraża około 1/3 respondentów.

Z badania wynika dość jednoznacznie, że wpływ przedstawicieli inkubatorów na kształtowanie krajowych, jak i regionalnych inteligentnych specjalizacji jest niewielki. Wynika to z ograniczonego udziału przedstawicieli inkubatorów w pracach gremiów zajmujących się monitorowaniem i definiowaniem specjalizacji – niezależnie od poziomu terytorialnego, dla którego powoływane są odpowiednie grupy robocze.

Wykres 14. Czy przedstawiciel Państwa Inkubatora brał (bierze) udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych krajowych/regionalnych inteligentnych specjalizacji?

- udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych KIS
- udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych RIS

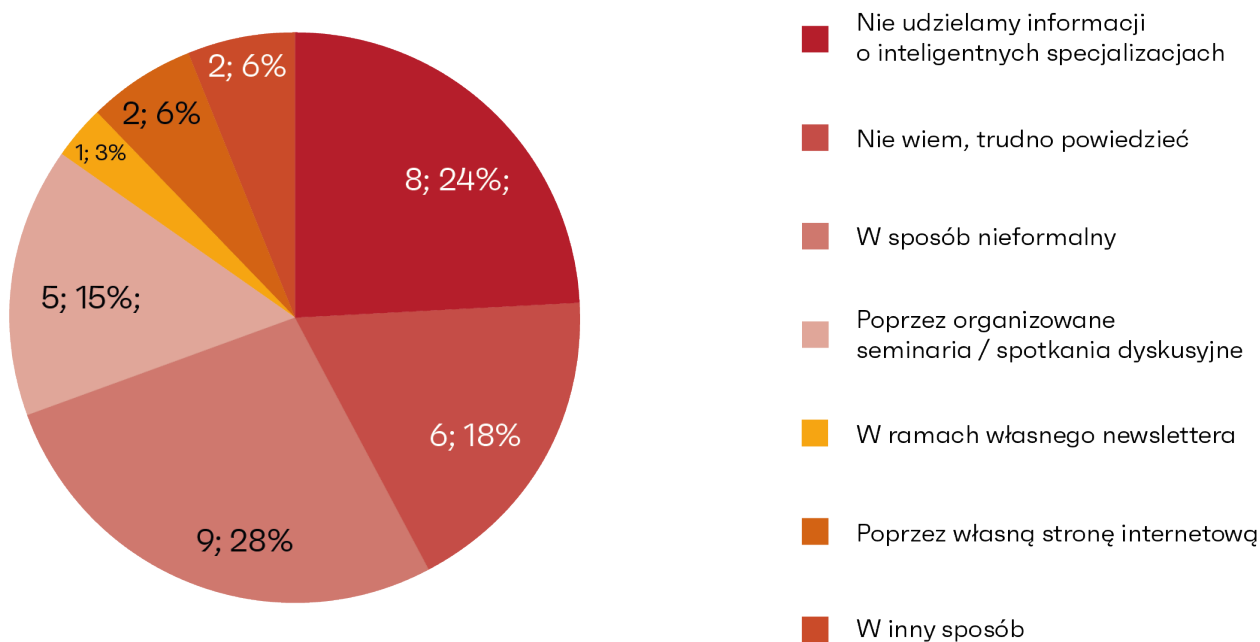
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

Brak planów lub niejasne plany dotyczące rozwoju specjalizacji inkubatorów pod kątem krajowych inteligentnych specjalizacji nie oznacza, iż zagadnienie to nie znajduje jakiegokolwiek odzwierciedlenia w realizowanej działalności tych podmiotów. Kwestie zgodności z KIS mają bowiem znaczenie w procesach pozyskiwania wsparcia w programach przeznaczonych dla przedsiębiorców (zarówno oferowanych na szczeblu krajowym, jak i w ramach regionalnych programów operacyjnych – w zakresie celu tematycznego 1. Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych na lata 2014–2020), a jak wskazano wcześniej (Wykres 10), w ofercie inkubatorów pojawia się usługa polegająca na pomocy przedsiębiorcom w przygotowywaniu wniosków o finansowanie (również w ramach takich programów⁴²). Z tego też względu zagadnienie KIS może w pewien sposób znajdować odzwierciedlenie w działalności inkubatorów. Potwierdzają to inne wyniki badania PARP. W części przypadków (w badaniu była to mniejszość respondentów) osoby reprezentujące inkubatory, w ramach ich współpracy z lokatorami/usługobiorcami, przekazują stosowne informacje na temat KIS. Mimo, że przekaz taki występuje, poziom jego zorganizowania jest jednak niewielki, gdyż najczęściej informacje

⁴² Uwzględniona w badaniu kategoria pn. „wnioski o finansowanie” jest oczywiście szersza. Może obejmować również opracowywanie różnorodnej dokumentacji na potrzeby rozmaitych instrumentów (np. dłużnych – w związku z zamiarem zaciągnięcia kredytu przez przedsiębiorstwo).

przekazywane są w sposób nieformalny i ad hoc (w zależności od stwierdzonych potrzeb). Jest to jednak kolejny czynnik, który wskazuje, iż zagadnienie KIS nie jest kluczowe w funkcjonowaniu analizowanej tu grupy ośrodków innowacji.

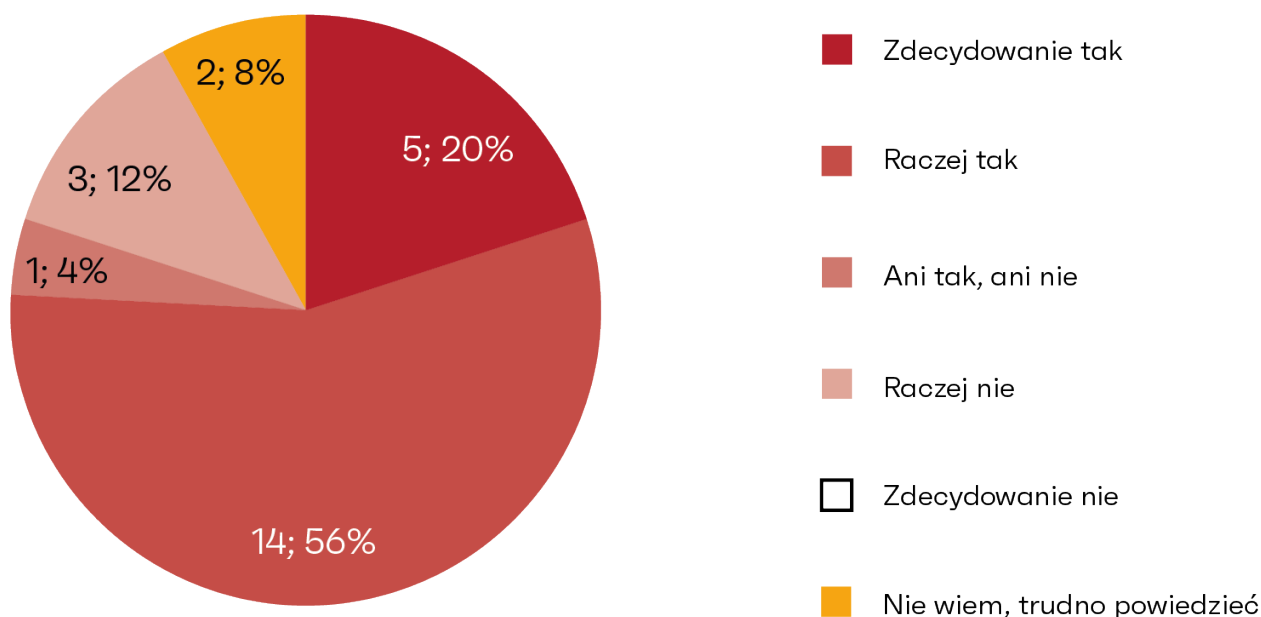
Wykres 15. Czy, a jeżeli tak, to jak informują Państwo lokatorów/usługobiorców inkubatorów o inteligentnych specjalizacjach (KIS/RIS)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

Trzeba zauważyć stosunkowo wysokie potrzeby w zakresie pozyskiwania informacji o KIS przez kadry inkubatorów przedsiębiorczości (de facto także jednostek macierzystych, w ramach których inkubator jest prowadzony). Zdecydowana większość badanych wyraża zainteresowanie pozyskiwaniem tego typu informacji. To z kolei wskazuje, iż wiedza na temat KIS może być niewystarczająca w środowisku inkubatorów.

Wykres 16. Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia?

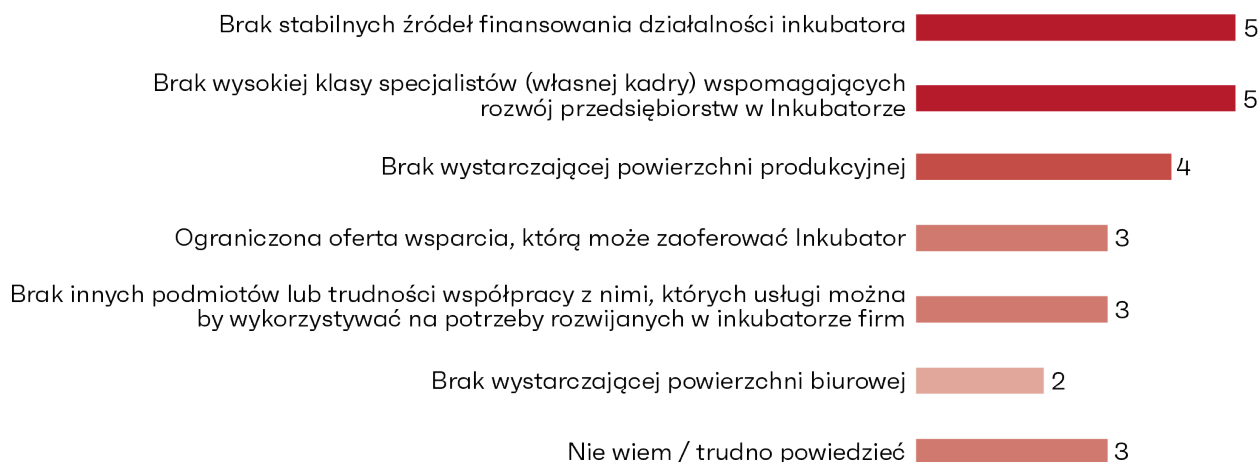
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

2.4. Mocne i słabe strony inkubatorów w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji

Diagnozę sytuacji inkubatorów uzupełniają informacje na temat barier rozwojowych tych jednostek. Główne z nich przedstawia kolejny wykres. Dwie pierwsze to brak stabilnych źródeł finansowania oraz brak specjalistów wspomagających rozwój przedsiębiorstw w inkubatorze (własnych kadr świadczących usługi doradcze, informacyjne, szkoleniowe). Należy stwierdzić, że obie te bariery mają strategiczne znaczenie w przypadku tego typu ośrodków. Warto jednak zwrócić uwagę na drugą z wymienionych barier. Ma ona znaczenie szczególne. Decyduje bowiem o zdolności inkubatora do oferowania wysokiej jakości, efektywnych działań preinkubacyjnych. W efekcie, w przypadku większości inkubatorów, można przyjąć, że ich działalność sprowadza się wyłącznie do wynajmu powierzchni biurowo-produkcyjnych, tymczasem kluczowe znaczenie w przypadku tych jednostek powinny mieć rozmaite usługi wspierające inkubację przedsiębiorstw (bardziej specyficzne i specjalistyczne w przypadku inkubatorów technologicznych). W rzeczywistości niestety taki zakres usług można zidentyfikować tylko w przypadku niewielkiej liczby inkubatorów. Brak odpowiedniej reakcji otoczenia zewnętrznego (w postaci systemu wsparcia

i organizatorów środowiska inkubatorów), jak również jednostek macierzystych i właścicieli inkubatorów (w szczególności JST), powodujący pogłębianie się tej bariery, może spowodować utratę funkcji, która przesądza o zasadności funkcjonowania inkubatora.

Wykres 17. Jakie są główne ograniczenia Inkubatora, jeżeli chodzi o jego ofertę infrastrukturalną i usługową?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

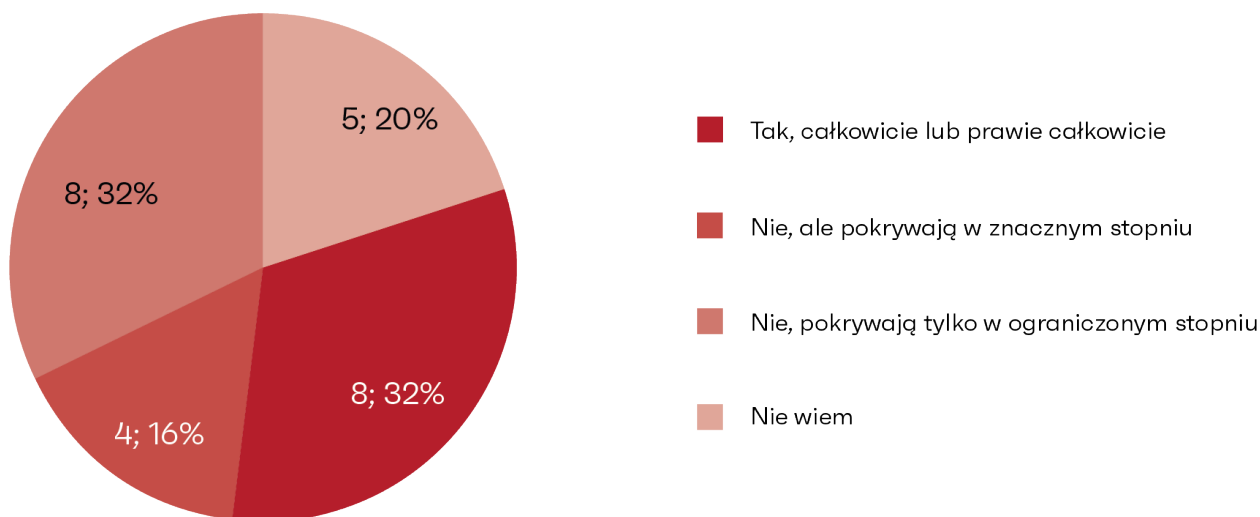
Pierwsza z przedstawionych powyżej barier może być wyjaśniona płynącymi od inkubatorów informacjami na temat zdolności ośrodka do generowania przychodów, które przewyższałyby koszty ponoszone na jego funkcjonowanie. Osiągnane wyniki finansowe stanowią oczywiście bardzo ważny aspekt funkcjonowania każdego ośrodka innowacji. Co prawda, z uwagi na misje ośrodków, bezwzględnym celem nie jest w tym przypadku osiągnięcie rynkowych stóp zwrotu z działalności, to jednak permanentna działalność przynosząca straty może nie być do utrzymania w dłuższym okresie. Jeśli chodzi o ten element oceny funkcjonowania inkubatorów, to sytuacja w badanej grupie ośrodków jest zróżnicowana.

Jak pokazują wybrane przykłady inkubatorów⁴³, ich sytuacja finansowa jest stabilna i dobra. Jednostki te odnotowały w 2018 r. dodatnie wyniki finansowe (choć niektóre przykłady wskazują, że jest to poziom minimalny) oraz generują przychody z działalności (w przypadku trzech jednostek na wysokim poziomie, w przedziale 1–3 mln zł). Oczywiście sytuacja odzwierciedlona w zaprezentowanych przykładach

⁴³ Por. przedstawione metryki inkubatorów.

(metryki inkubatorów) nie jest powszechna, na co wskazują stanowiska przedstawicieli inkubatorów zidentyfikowane w badaniu ilościowym.

Wykres 18. Czy przychody z działania Inkubatora pokrywają ponoszone na jego funkcjonowanie koszty?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=25

Istnieje grupa około 1/3 inkubatorów, w których przychody pokrywają koszty („całkowicie lub prawie całkowicie”). W zasadzie grupę tę można uzupełnić o jednostki deklarujące, iż koszty działalności pokrywane są „w znacznym stopniu”. Obie te grupy stanowią blisko połowę badanych jednostek. Z drugiej strony występuje jednak grono inkubatorów, w których mamy do czynienia z problemem generowania odpowiednich przychodów względem ponoszonych kosztów. Grupa ta jest liczna, opiewa na blisko 1/3 badanej populacji (zapewne jest ona nieco wyższa, ponieważ jednostki w takiej sytuacji mogą występować również w przypadkach, w których respondenci deklarują brak wiedzy na ten temat – 5 na 25 inkubatorów odpowiadających „nie wiem” - oraz wśród podmiotów, które nie wzięły udziału w badaniu ankietowym).

2.5. Podstawowe metryki wybranych inkubatorów

Uzupełnieniem prezentowanego w niniejszym rozdziale opisu inkubatorów są syntetyczne opisy 5 wiodących tego typu podmiotów w Polsce, pochodzących z 4 województw. Z samego faktu ich wyboru nie należy wnioskować, że są to jednostki najlepsze w kraju (ani ich wybór, ani kolejność w niniejszym podrozdziale nie jest efektem zastosowania jakiegokolwiek rankingu), natomiast zdaniem autorów niniejszego

opracowania są to inkubatory wyróżniające się oraz charakterystyczne dla swoich regionów.

Zaprezentowane opisy przedstawiają co do zasady stan na koniec 2019 roku – m.in. dane teleadresowe, strukturę własnościową, opis oferty i infrastruktury proinnowacyjnej. Opisy te zostały oparte na zawartości witryn internetowych analizowanych inkubatorów oraz na ich sprawozdaniach finansowych dostępnych w internetowej wyszukiwarce Krajowego Rejestru Sądowego.

Ostatni blok każdej metryki stanowi wybór projektów realizowanych z udziałem opisywanych podmiotów. Wykaz przedsięwzięć został określony w oparciu o listę projektów realizowanych z funduszy europejskich w Polsce w latach 2014–2020 (aktualną na koniec 2019 roku) oraz dane z witryn internetowych i sprawozdań finansowych analizowanych inkubatorów.

Metryka 2-1. Śląski Inkubator Przedsiębiorczości

Nazwa	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości		
Adres	Ruda Śląska 41-703, ul. Karola Goduli 36		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2004		
Struktura własnościowa	Gmina Ruda Śląska – 100%		
Zatrudnienie	11 osób / 10,25 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	13,8 mln	13,9 mln
	wynik finansowy netto	+11 tys.	+14 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1,5 mln	2,3 mln
	przychody z wynajmu	1,4 mln	1,5 mln
	wartości niematerialne i prawne	5 tys.	3 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	19 tys.	17 tys.
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> informacja nt. źródeł finansowania projektów innowacyjnych doradztwo (biznesowe, prawne, finansowe) w zakresie komercjalizacji wiedzy i technologii 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „Postaw na swoje! Wsparcie dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą”, projekt o wartości 3,1 mln zł, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, poddziałanie 1.2.1. Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego 2 projekty sfinansowane z RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 7.3.3 Promocja samozatrudnienia – konkurs: (i) „Założ biznes po pięćdziesiątce” (1,8 mln zł) i (ii) „Nowy start - otwieram firmę!” (2,6 mln zł) 		

Metryka 2-2. Inkubator Przedsiębiorczości w Tarnowskich Górach

Nazwa	Inkubator Przedsiębiorczości w Tarnowskich Górach		
Adres	Tarnowskie Góry 42-600, ul. Sienkiewicza 49		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2006		
Struktura własnościowa	Powiat tarnogórski – 100%		
Zatrudnienie	2,25 osób / 1,75 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	3,4 mln	3,6 mln
	wynik finansowy netto	-27 tys.	+54 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	311 tys.	341 tys.
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	669	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe	
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	brak tego typu usług / b.d.		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Od bierności do aktywności” – projekt wartości 610 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 7.1.3. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – konkurs • „Inkubator sukcesu – promocja przedsiębiorczości na terenie powiatu tarnogórskiego” – projekt wartości 618 tys. zł, RPO Województwa Śląskiego, poddziałanie 7.3.1. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT 		

Metryka 2-3. Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH

Nazwa	Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH		
Adres	Krosno 38-400, ul. Żwirki i Wigury 6 c		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2005		
Struktura własnościowa	Gmina Krosno - 100%,		
Zatrudnienie	3 osoby / 2,75 etatu (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	2,0 mln	2,1 mln
	wynik finansowy netto	+13 tys.	+25 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	306 tys.	368 tys.
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	0	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	brak tego typu usług / b.d.		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	brak tego typu projektów / b.d.		

Metryka 2-4. Inkubator technologiczny i inkubator przedsiębiorczości w Białogardzie

Nazwa	Inkubator technologiczny i inkubator przedsiębiorczości (Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Białogardzie)		
Adres	Białogard 78-200, ul. Królowej Jadwigi 28		
Forma prawna	stowarzyszenie (projekt SISG)		
Rok utworzenia	2003 (uruchomienie inkubatora) / 1997 (powołanie stowarzyszenia)		
Struktura własnościowa	członkami SISG są 3 jednostki samorządu terytorialnego		
Zatrudnienie	10 osób (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	30,1 mln	27,4 mln
	w tym: budynki inkubatorów	13,9 mln	13,9 mln
	wynik finansowy netto	+546 tys.	+797 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,5 mln	2,2 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	1,8 mln
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	52 tys.	49 tys.
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
	✓	usługi inkubacyjne – finansowe (oferta SISG)	
		usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	brak tego typu usług / b.d.		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	brak tego typu projektów / b.d.		

Metryka 2-5. Gdański Inkubator Przedsiębiorczości Starter

Nazwa	Gdański Inkubator Przedsiębiorczości Starter (Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości)		
Adres	Gdańsk 80-386, ul. Lęborska 3b		
Forma prawna	fundacja (projekt GFP)		
Rok utworzenia	2012		
Struktura własnościowa	fundatorem GFP jest Prezydent Miasta Gdańsk		
Zatrudnienie	36,5 osób (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	2,2 mln	2,2 mln
	wynik finansowy netto	+255 tys.	+188 tys.
	przychody z działalności statutowej	2,5 mln	2,9 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	24 tys.	0
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta		tereny inwestycyjne	
	✓	powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	brak tego typu usług / b.d.		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Pomorski Broker Eksportowy. Kompleksowy system wspierania eksportu w województwie pomorskim” – projekt wartości 84,1 mln zł, RPO Woj. Pomorskiego, działanie 2.3 Aktywność eksportowa • „Oferta pomorskiego ekosystemu startupowego (...)” – projekt wartości 5,0 mln zł, POIR, poddziałanie 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB • „Central European Crowd-funding Support” – projekt INTERREG Europa Środkowa • „Pozytywne biuro karier” – projekt wartości 757 tys., POWER, poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego • 3 projekty INTERREG Południowy Bałtyk: (i) ‘South Baltic Bridge – bridging the gap from science education towards skilled labour forces working in blue and green economy sectors’, (ii) ‘Improved Results in Innovation Support – transnational exchange and joint development between Innovation Infrastructure Organisations’, (iii) ‘SB BRIDGE – building bridges for green-tech future’ 		

3. Centra transferu technologii

Centrum transferu technologii⁴⁴ to jednostka realizująca funkcje wspierające (doradcze, szkoleniowe i informacyjne), jak również wykonująca zadania w sferze zarządzania prawami własności intelektualnej, dotyczące procesów komercjalizacji technologii oraz towarzyszących tym procesom zadań. Najogólniej rzecz biorąc, celem działalności centrów jest szeroko rozumiana eksploatacja oraz komercjalizacja wiedzy.

Centrum może być postrzegane jako rodzaj jednostki pomostowej, działającej na styku nauki i biznesu, której funkcjonowanie powinno prowadzić do zagospodarowania wypracowanych rozwiązań technologicznych. Podmioty tego typu powoływane są przez instytucje nauki jako ośrodki przy nich afiliowane, komercjalizujące wyniki badań i prac rozwojowych prowadzonych wewnątrz instytucji macierzystej (np. uczelni). Mogą one być tworzone także przez inne podmioty, posiadające umowy z instytucjami nauki na ich obsługę w zakresie zagospodarowania technologii i komercjalizacji wiedzy.

Warto dodać, że CTT jest formą organizacyjną o statusie ustawowym, zdefiniowaną w związku z określeniem zasad funkcjonowania systemu nauki i szkolnictwa wyższego (regulacji takiej podlega również akademicki inkubator przedsiębiorczości). Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, CTT to podmiot tworzony w celu komercjalizacji bezpośredniej, polegającej na sprzedaży wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami albo oddawaniu do używania tych wyników lub know-how, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu lub dzierżawy⁴⁵.

3.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące

Najważniejszym organizatorem i właścicielem CTT w Polsce jest sektor jednostek naukowych szkolnictwa wyższego i nauki (uczelnie, Polska Akademia Nauk, instytuty badawcze). Utworzone w 2015 r. Akademickie Porozumienie Centrów Transferu

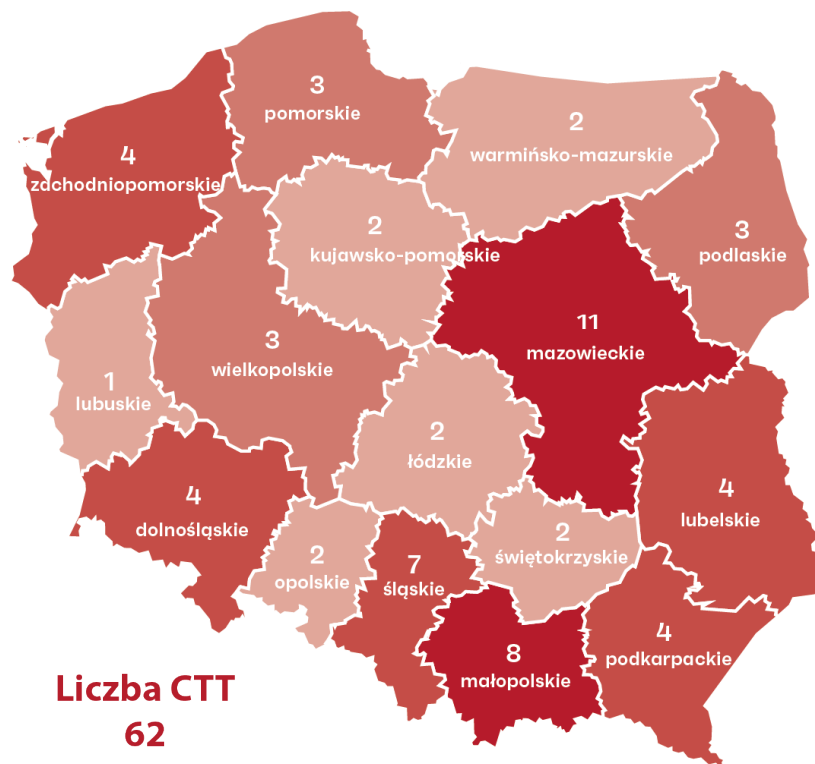
⁴⁴ Definicja centrum na podstawie: K.B. Matusiak (red.) i inni, *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa 2011, s. 31; M. Majczak, *Centra transferu technologii w Polsce. Analiza, bariery i perspektywy rozwoju*, *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, nr 306/2016, s. 82–84.

⁴⁵ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 148 – dotyczy centrów transferu technologii i akademickich inkubatorów przedsiębiorczości (Dz.U. 2020 r. poz. 85).

Technologii (PACTT)⁴⁶, będące dobrowolnym zrzeszeniem przedstawicieli uczelnianych jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie i komercjalizację własności intelektualnej, obecnie liczy 68 członków – są to CTT uniwersytetów, uczelni technicznych, rolniczych, medycznych i ekonomicznych, uczelni niepublicznych, Polskiej Akademii Nauk i instytutów badawczych⁴⁷. Grono członkowskie zrzeszenia PACTT nie obejmuje wszystkich tego typu jednostek w kraju, aczkolwiek jego baza członkowska cały czas rośnie.

Jeśli chodzi o rozkład terytorialny centrów transferu technologii, z uwagi na afiliację większości centrów przy uczelniach, ich rozkład terytorialny generalnie odpowiada lokalizacji najważniejszych uczelni w Polsce. W „Analizie potencjału ośrodków innowacji...”, do której wyników odwołuje się niniejsza publikacja, w części opartej na desk research uwzględniono 62 centra transferu technologii, w przeważającej mierze będące jednostkami uczelnianymi⁴⁸. Rozkład wojewódzki analizowanych jednostek prezentuje Mapa 3.

Mapa 3. Rozkład przestrzenny CTT

Źródło: opracowanie własne

⁴⁶ <http://pactt.pl/o-pactt> – dostęp 20.03.2020.

⁴⁷ <http://pactt.pl/cz%C5%82onkowie-pactt> – dostęp 20.03.2020 r.

⁴⁸ Są to CTT, dla których były dostępne odpowiednie dane, pozwalające na ich analizę pod kątem KIS.

Jednostki prowadzące centra transferu technologii

CENTRA TRANSFERU TECHNOLOGII	uczelnie (46)
	fundacje (4)
	instytuty badawcze (4)
	Polska Akademia Nauk (3)
	spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (3)
	spółki akcyjne (1)
	stowarzyszenia (1)

Źródło: opracowanie własne

Jeśli chodzi o jednostki prowadzące CTT, to w analizowanej grupie dominują centra funkcjonujące na uczelniach. Reprezentowane są tu także instytuty badawcze i Polska Akademia Nauk – w sumie dominują ośrodki prowadzone przez instytucje sfery nauki. Są to jednostki funkcjonujące w ramach osobowości prawnej podmiotu prowadzącego – są wydzielone organizacyjnie, ale ich samodzielność mieści się w ramach kompetencji przekazanych przez jednostkę macierzystą. Grupę instytucji sfery nauki uzupełniają jeszcze jedna fundacja i jedna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością utworzone przez uczelnie. Cała ta grupa stanowi prawie 89% badanej populacji CTT. W analizowanej grupie występują jeszcze fundacje, spółka akcyjna, stowarzyszenie oraz dwie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie powiązane ze sferą nauki (jednostki te można traktować jako podmioty niezależne, których działalność dotyczy prowadzenia CTT). W przypadku podmiotów spoza sfery nauki prowadzenie centrum występuje obok innych zakresów działalności właściwych dla tych jednostek – CTT występują w ich strukturach jako wydzielone jednostki organizacyjne, ale nie posiadają one samodzielności prawnej.

3.2. Zasoby i oferta usługowa

Przeprowadzone badanie ilościowe wskazuje na szeroką gamę usług realizowanych przez CTT. Przykłady oferty usługowej zawierają prezentowane dalej metryki kilku wybranych CTT – w niektórych przypadkach usługi te obejmują elementy wykraczające poza standardową działalność centrum, co wynika z układu organizacyjnego, w jakim

funkcjonuje dane centrum i w związku z tym powierzonych zadań⁴⁹, przy czym można przyjąć, że usługi te są realizowane w związku z procesami transferu technologii.

Usługi najczęściej wskazywane przez przedstawicieli badanych CTT (Wykres 19) dotyczą nawiązywania współpracy z dostawcami/odbiorcami technologii, następnie doradztwa w przygotowywaniu wniosków o finansowanie oraz – szczególnie istotne w przypadku tej grupy ośrodków innowacji – doradztwa prawnego w zakresie transferu/zabezpieczenia własności intelektualnej i doradztwa patentowego.

Z badania wynika, iż w CTT oferowana jest szeroka gama usług, których główne kategorie występują dość powszechnie. Główny zasób CTT stanowią kadry. Jest to wynikiem funkcjonowania większości tych jednostek w strukturach instytucji nauki (głównie uczelni) – centra realizują usługi głównie „siłami” własnych pracowników, a tylko częściowo poprzez podmioty zewnętrzne. Natomiast główną infrastrukturę materialną CTT stanowią pomieszczenia biurowe użytkowane na własne potrzeby oraz w celu prowadzenia działalności doradczej i szkoleniowej (np. w zakresie zagadnień ochrony własności intelektualnej), sprzęt i infrastruktura informatyczna. Są to zasoby generalnie odpowiadające misji i zadaniom powierzonym tym jednostkom. Średnie zatrudnienie w tych jednostkach kształtuje się na poziomie ponad 8 osób⁵⁰.

Wykres 19. Jakie usługi oferuje Państwa jednostka w sferze transferu technologicznego i innowacyjności?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

⁴⁹ Por. metryki od 4.2 do 4.5 – działalność w zakresie inkubacji przedsiębiorstw – oraz metryka centrum 4-5 – prowadzenia akademickiego inkubatora przedsiębiorczości.

⁵⁰ M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (koncepcji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 34; A. Bąkowski, M. Mażewska (red.), *Ośrodki innowacji w Polsce (z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości). Raport z badania 2014*, PARP, Warszawa 2014, s. 78 i 79.

3.3. Specjalizacje centrów transferu technologii a Krajowa Inteligentna Specjalizacja

Z uwagi na afiliację większości CTT przy uczelniach oraz ich usługową rolę wobec jednostek macierzystych w zakresie realizacji procesów transferu technologicznego, dominujące ukierunkowanie na krajowe inteligentne specjalizacje dotyczy KIS 1 (zdrowe społeczeństwo), która to specjalizacja (według innych badań⁵¹) posiada najliczniejsze zaplecze badawczo-rozwojowe, jak również (w przeważającej części) reprezentowana jest przez centra działające w jednostkach naukowych o najwyższej kategorii naukowej („A+” i „A”)⁵². Specjalizacja KIS 1 jest bardzo rozpowszechniona jako specjalizacja jednostek naukowych, w których funkcjonują centra. Jeśli chodzi o inne dziedziny krajowych inteligentnych specjalizacji, to wykonane na podstawie desk research przyporządkowanie wskazuje najczęściej jeszcze na KIS 2, 3, 7 i 12. W sumie jednak w przypadku CTT mamy do czynienia z szerokim spektrum specjalizacji według KIS, co wynika przede wszystkim ze zróżnicowania specjalizacyjnego ich jednostek macierzystych (głównie jednostek naukowych).

W przypadku CTT należy mówić jednak o specjalizacji „pośredniej”, tj. wynikającej z profilu badawczego macierzystej jednostki naukowej. Z uwagi na taki model afiliacji zasięg i siła oddziaływania centrów powinny być znaczące, o ile wypełniają one swoje funkcje, a doskonałość naukowa jednostek macierzystych (uniwersytetów, politechnik, instytutów badawczych) prowadzi do tworzenia rozwiązań o wysokim potencjale komercyjnym. W przywoływanym desk research zidentyfikowano tylko kilka ośrodków działającymi „poza” jednostkami naukowymi. Jednostki te miały wyraźnie sprecyzowane specjalizacje – w ich przypadku były to specjalizacje KIS od 2 do 7 i KIS 12, a więc dotyczące biogospodarki, zrównoważonej energetyki oraz surowców naturalnych i gospodarowania odpadami.

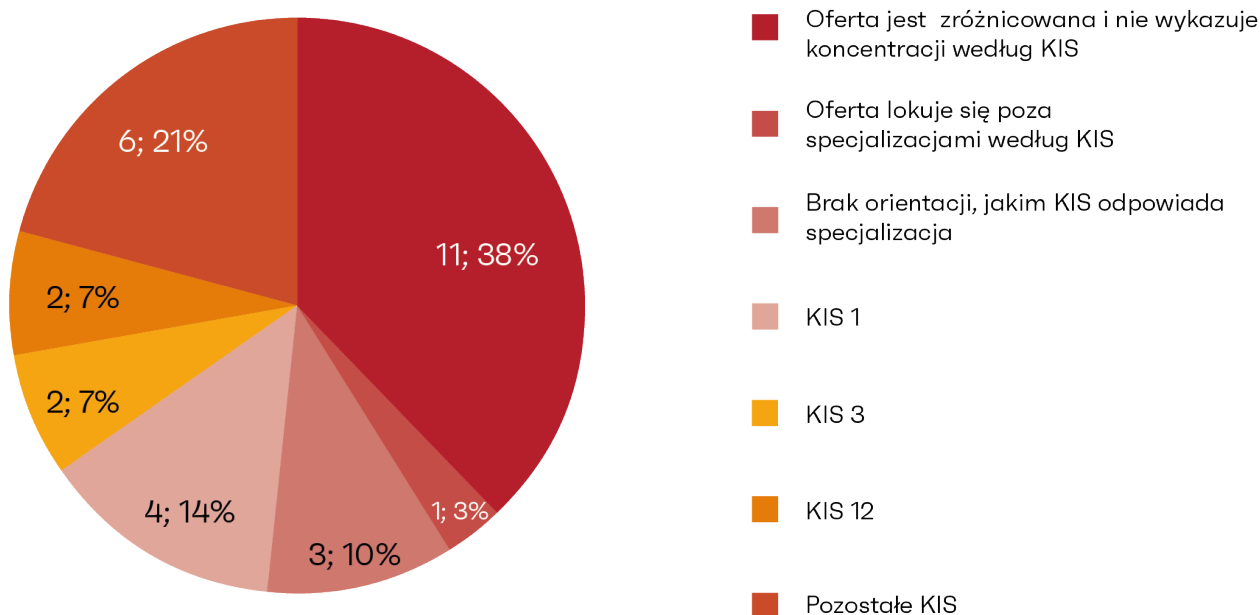
Przedstawione powyżej obserwacje potwierdzają częściowo wyniki badania ilościowego z przedstawicielami CTT⁵³.

⁵¹ *Ewaluacja potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych i jego wpływu na realizację celów KIS*, Ecorys Polska i Taylor Economics na zlecenie PARP, Warszawa 2018, s. 11.

⁵² M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 36.

⁵³ *Różnice między nimi wynikają prawdopodobnie z innego podejścia (analiza danych zastanych vs. deklaracja przedstawiciela CTT) i odmiennej analizowanej grupy (próba vs. populacja).*

Wykres 20. Specjalizacja centrów transferu technologii wg KIS w odniesieniu do ich oferty usługowej i infrastrukturalnej

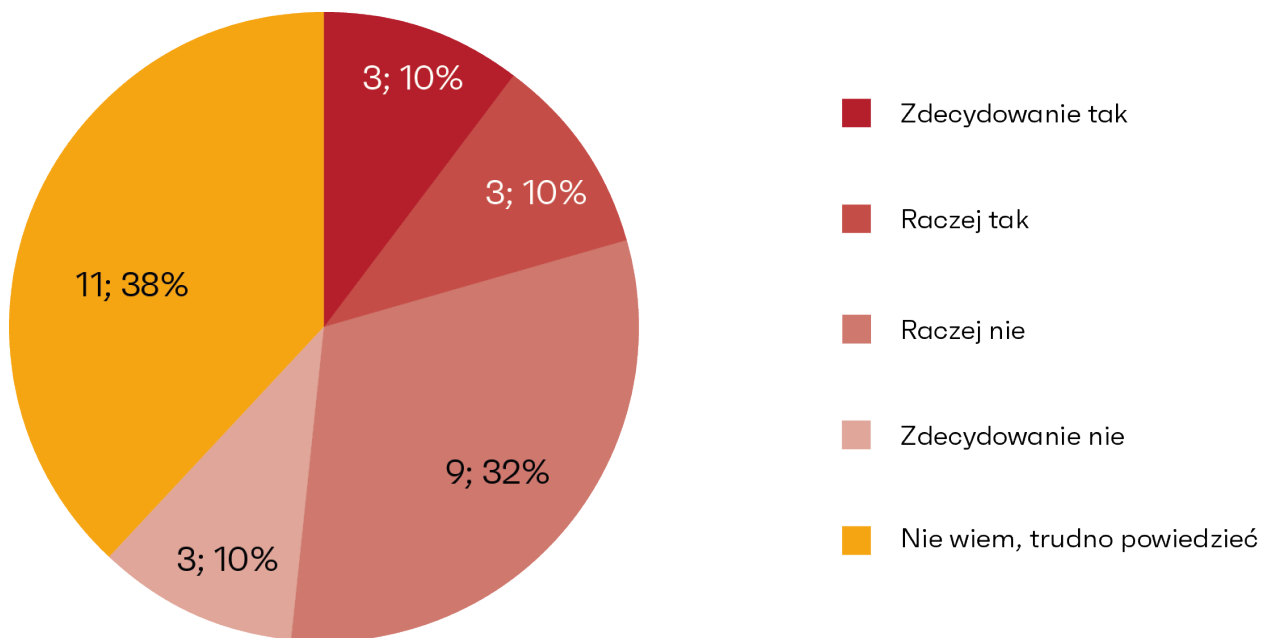
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

Z prezentowanych powyżej danych wynika przede wszystkim to, że choć znaczna część centrów funkcjonuje w ramach szerokiego zakresu specjalizacji, to jednak trudno jest mówić o jej jednoznacznym ukierunkowaniu na konkretne KIS (wspominane wcześniej zróżnicowanie wynika ze specyfiki specjalizacyjnej jednostek macierzystych). Natomiast bardzo rzadkie są sytuacje, w których działalność centrów lokuje się całkowicie poza katalogiem dziedzin krajowych inteligentnych specjalizacji. Jednocześnie stosunkowo liczna grupa ośrodków (prawie połowa badanych) informuje o skoncentrowaniu działalności CTT maksymalnie na jednej, dwóch lub trzech kategoriach KIS, przy czym w tej grupie przeważają wskazania na KIS 1.

Pośredni charakter specjalizacji CTT, polegający na tym, że funkcjonują one głównie w obszarach KIS odpowiednich dla ich jednostek macierzystych, powoduje, że samodzielny wkład tego typu ośrodków innowacji w rozwój koncepcji krajowych inteligentnych specjalizacji będzie ograniczony. Ich rola jest pasywna i sprowadza się do roli jednostek naukowych względem KIS. Wkład ten będzie zatem uzależniony od doskonałości naukowej i zdolności do generowania rozwiązań/projektów badawczo-rozwojowych posiadających potencjał komercjalizacyjny przez jednostki macierzyste tych ośrodków. Należy to mieć na uwadze, analizując odpowiedzi na pytanie ankietowe zadane przedstawicielom CTT, dotyczące planów centrów w zakresie specjalizacji

według dziedzin KIS. Jak przedstawia to poniższy wykres, wśród badanych CTT wysoki jest udział stanowisk wskazujących na brak zamiarów specjalizacyjnych („raczej nie” i „zdecydowanie nie”). Charakterystyczny jest także wysoki udział odpowiedzi „nie wiem, trudno powiedzieć”, co również (przynajmniej częściowo) można interpretować jako brak planów w tym zakresie. Z kolei w przypadku tych kilku jednostek, których przedstawiciele informowali o planach dotyczących rozwijania oferty usługowej centrum według specjalizacji KIS (odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”), najczęściej wskazywano na rozwój specjalizacji w zakresie KIS 7 i KIS 8, a następnie (nieco rzadziej) KIS 5 i KIS 12.

Wykres 21. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji?

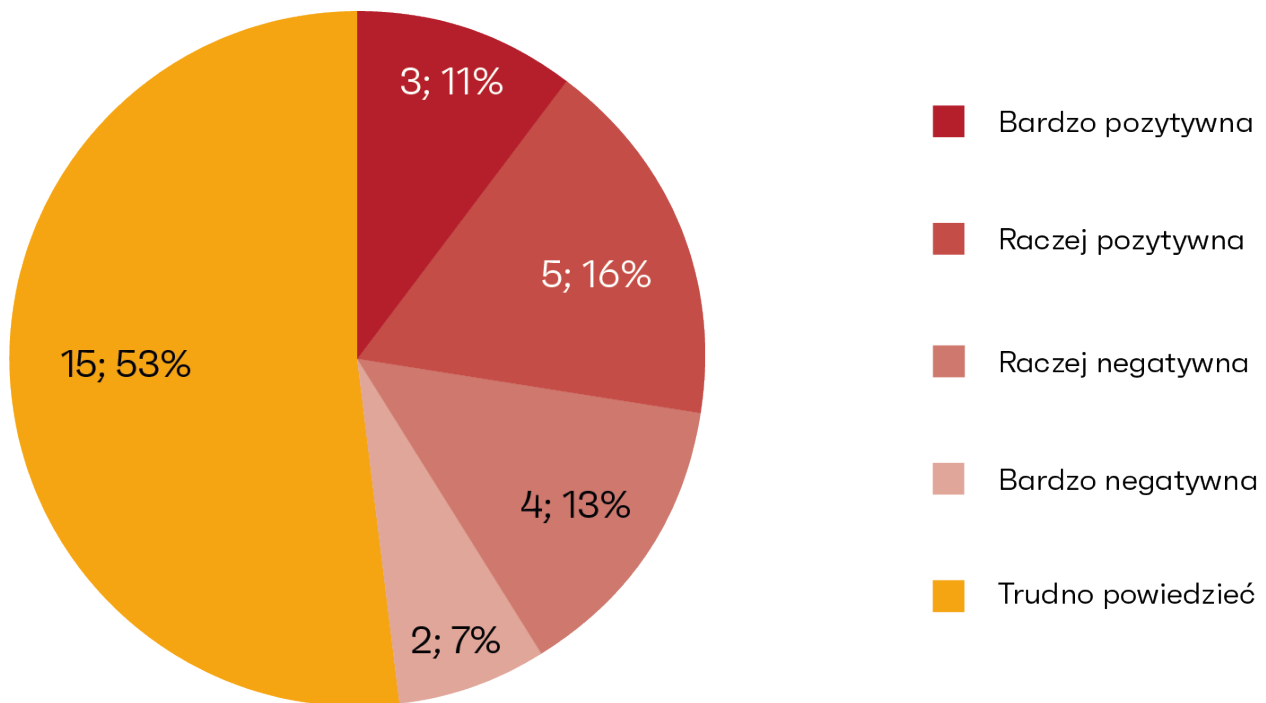

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

Przedstawiciele badanych CTT w większości nie mają sprecyzowanej koncepcji rozwoju ośrodków innowacji w oparciu o specjalizację według krajowych lub regionalnych inteligentnych specjalizacji. Ponad 1/5 (6 z 29) respondentów wyraziła w tym zakresie oceny negatywne („raczej” lub „zdecydowanie”). Nieco większa grupa badanych przedstawieli centrów (około 1/4 – 8 z 29) oceniła taką koncepcję pozytywnie. Częstość tych wskazań koresponduje z odpowiedziami dotyczącymi planów w zakresie podejmowania wysiłków specjalizacyjnych. W sumie jednak odnotowane tu stanowiska

są bardziej negatywne niż w przypadku opinii w tej sprawie artykułowanych przez przedstawicieli wcześniej omówionych inkubatorów (Wykres 12).

Wykres 22. Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?

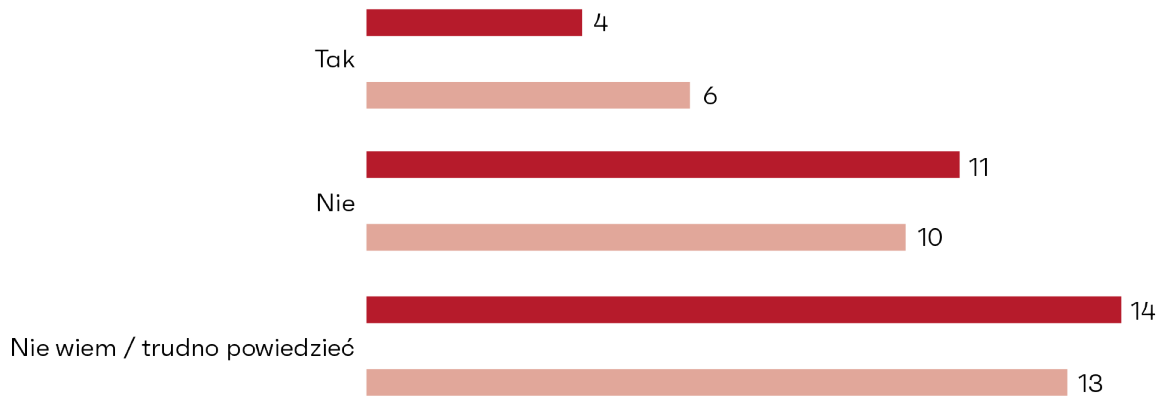

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

Udział przedstawicieli środowiska CTT w gremiach zajmujących się sprawami kształtowania krajowych inteligentnych specjalizacji jest bardzo umiarkowany – jeśli przedstawiciele centrów uczestniczą w pracach dotyczących inteligentnych specjalizacji, to częściej dotyczy to poziomu regionalnego (RIS). Trzeba jednak pamiętać, że co do zasady w gremiach tych jest reprezentowane środowisko nauki, a więc np. uczelni, w ramach którego funkcjonuje większość tego typu ośrodków.

Wykres 23. Czy przedstawiciel Pana/Pani jednostki bierze udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem krajowych/regionalnych inteligentnych specjalizacji?

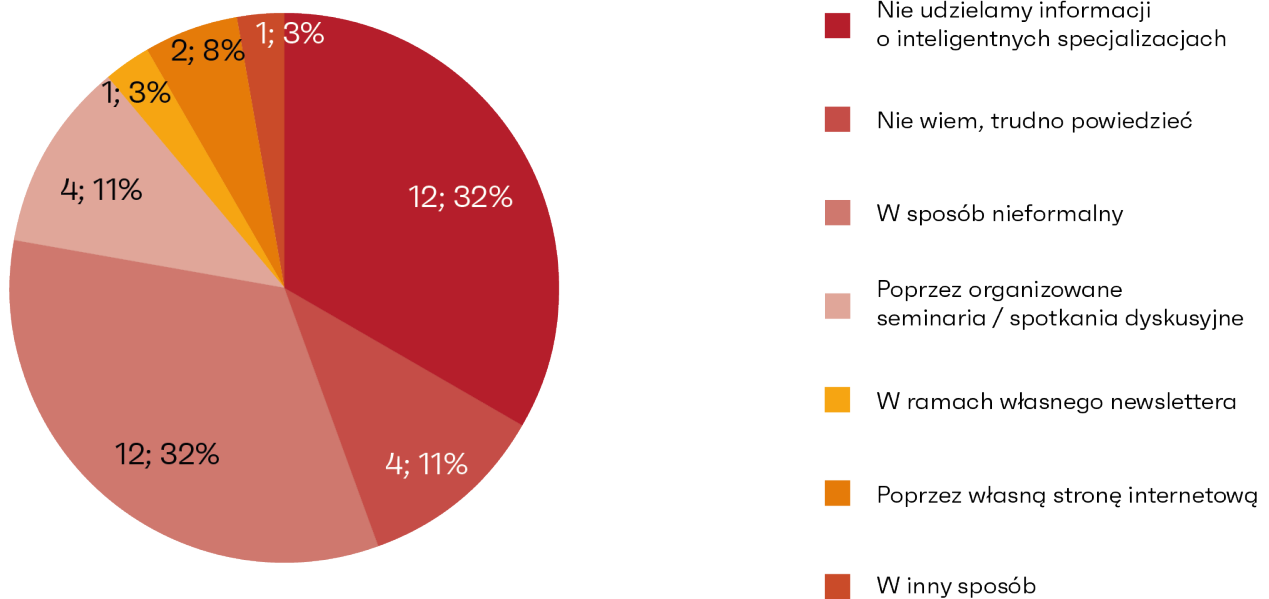
- udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych KIS
- udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych RIS

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

Podobnie jak w przypadku innych typów ośrodków innowacji, środowisko CTT rozpowszechnia informacje o koncepcji inteligentnych specjalizacji wobec swoich klientów. Skala tej działalności jest jednak niewielka. Nie więcej niż połowa centrów deklaruje przekazywanie informacji na temat KIS, a przekaz informacyjny realizowany jest głównie w sposób nieformalny. W tej grupie ośrodków innowacji wyniki badania na ten temat są bardzo podobne do sytuacji zaobserwowanej w inkubatorach.

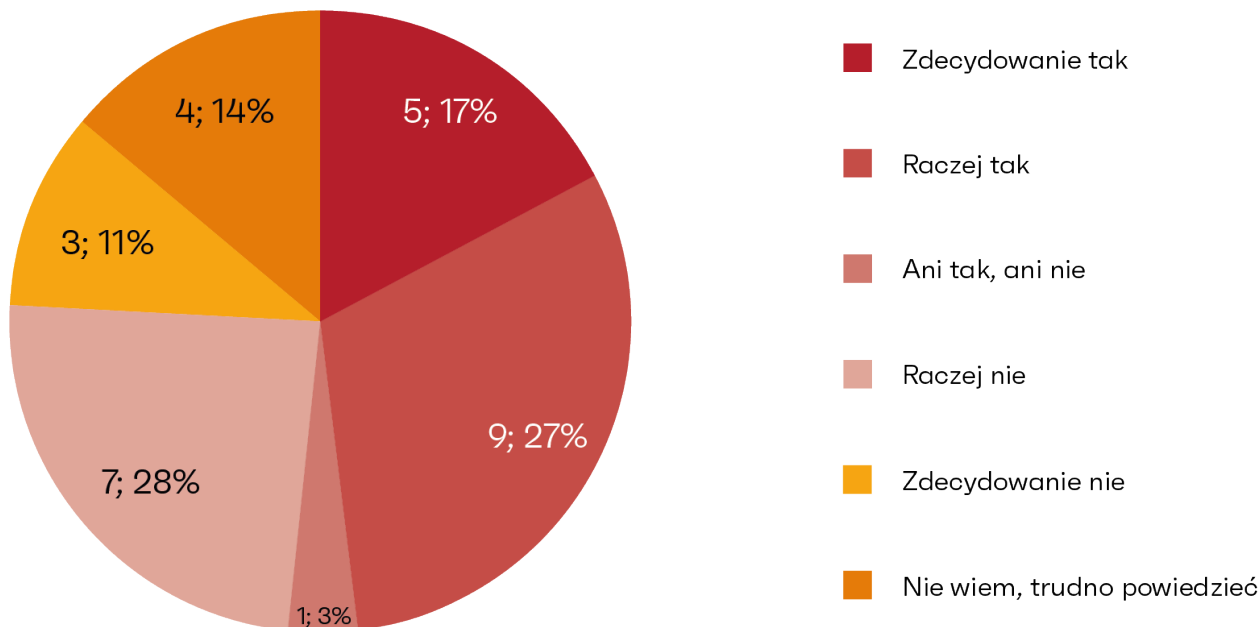
Wykres 24. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=36 (liczba wskazań), n=29 (liczba respondentów)

Interesujące jest również to, że ta grupa ośrodków wyraża mniejsze zainteresowanie pozyskiwaniem nowej wiedzy/informacji na temat KIS w stosunku do zainteresowania odnotowanego w przypadku inkubatorów (Wykres 16). W CTT udział stwierdzeń wskazujących na zainteresowanie pozyskiwaniem dodatkowych informacji („zdecydowanie tak” i „raczej tak”) kształtuje się nieco poniżej 50%. Nie musi to wcale oznaczać, że w środowisku tych jednostek wiedza na temat KIS jest większa. W pewnym zakresie może mieć tutaj znaczenie również „pośredni” charakter specjalizacji CTT, podporządkowany specjalizacjom jednostki macierzystej.

Wykres 25. Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia?

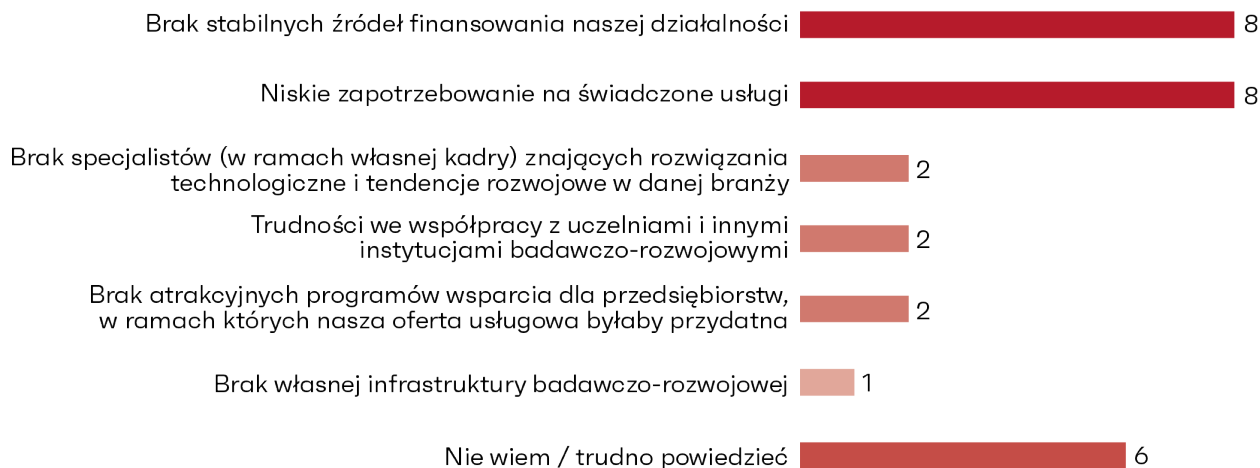
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

3.4. Mocne i słabe strony centrów transferu technologii w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji

Dwie główne bariery rozwojowe, wskazywane równie często (w ramach niżej prezentowanych wyników badań ilościowych) przez przedstawicieli ośrodków innowacji, to brak stabilnych źródeł finansowania oraz niskie zapotrzebowanie na świadczone usługi. Oczywiście, z punktu widzenia dalszego rozwoju CTT obie te kwestie mają znaczenie zasadnicze (w porównaniu z częstością wskazywania na te bariery, inne mają zdecydowanie mniejsze znaczenie). Niemniej jednak, z uwagi na funkcjonowanie tych ośrodków w ramach często bardzo dużych jednostek macierzystych, wiele zależy od usytuowania organizacyjnego centrum, przypisanych mu zadań oraz wykazywanej sprawności działania. Z uwagi na potrzeby jednostki macierzystej – np. uczelni – w zależności od przyjętej strategii wynik finansowy generowany przez ośrodek może nie mieć znaczenia kluczowego, ponieważ instytucja macierzysta, niezależnie od niego, decyduje się na utrzymanie i trwałe funkcjonowanie takiej jednostki w swoich strukturach⁵⁴.

⁵⁴ Przykłady obrazujące względnie słabą sytuację finansową jednostek, prezentują metryki wybranych CTT. Widoczny jest tam również problem dostępności danych sprawozdawczych.

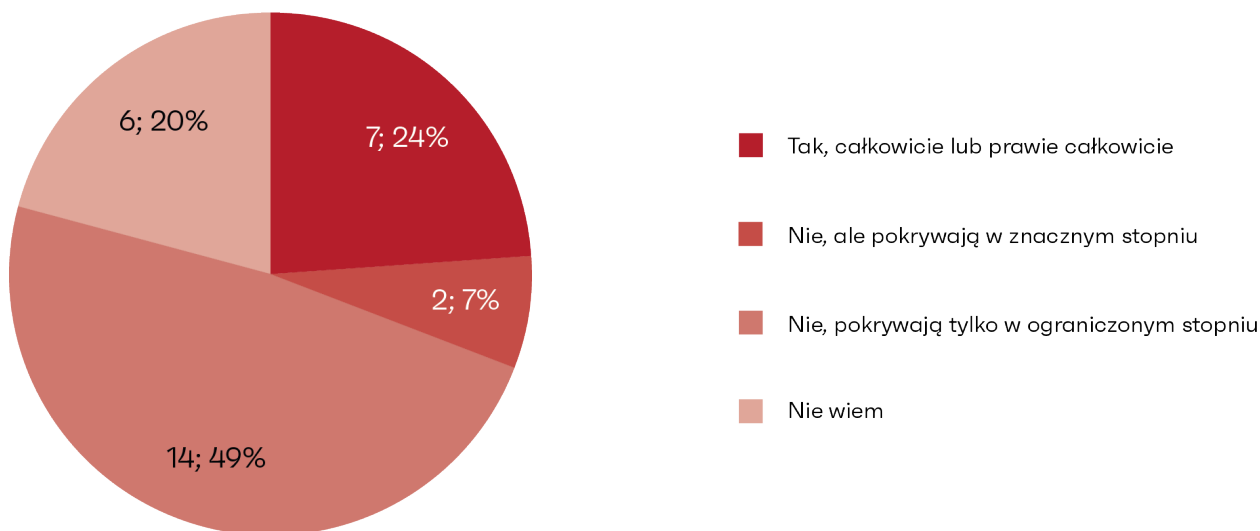
Wykres 26. Jakie są główne ograniczenia dotyczące usług Pana/Pani jednostki w sferze transferu technologicznego i innowacyjności?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

Należy podkreślić, że CTT są stosunkowo słabo opisaną grupą ośrodków innowacji, jeśli chodzi o dostępną publicznie sprawozdawczość finansową. Jak wspomniano wcześniej, tylko niewielka liczba centrów funkcjonuje w postaci samodzielnych jednostek organizacyjnych, posiadających osobowość prawną, w tym również prowadzących i upubliczniających informacje obrazujące ich kondycję ekonomiczno-finansową. Z uwagi na ograniczoną dostępność danych finansowych obrazujących funkcjonowanie tych jednostek (jako wydzielonych struktur w ramach szerszych organizacji) trudno formułować w tym zakresie ogólne wnioski dla tej grupy ośrodków innowacji. Odwołując się jednak do wyników ankietowania CTT, można zauważyć (Wykres 27), że takie jednostki, których przychody z działalności są na tyle duże, aby zapewnić pokrycie kosztów funkcjonowania ośrodka, stanowią zdecydowaną mniejszość. Odnotowano stosunkowo wysoki udział podmiotów informujących, że przychody generowane z działalności tylko w niewielkim stopniu pokrywają jej koszty.

Wykres 27. Czy przychody z działania centrum transferu technologii pokrywają ponoszone w tym zakresie koszty?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=29

3.5. Podstawowe metryki wybranych centrów transferu technologii

Uzupełnieniem diagnozy CTT są syntetyczne opisy 5 wiodących tego typu podmiotów w Polsce, pochodzących z 4 województw. Z samego faktu ich wyboru nie należy wnioskować, że są to jednostki najlepsze w kraju (ani ich wybór, ani kolejność w niniejszym podrozdziale nie jest efektem zastosowania jakiegokolwiek rankingu), natomiast zdaniem autorów niniejszego opracowania są to ośrodki wyróżniające się, działające przy czołowych – z punktu widzenia potencjału do komercjalizacji wiedzy – polskich uczelniach.

Zaprezentowane opisy przedstawiają co do zasady stan na koniec 2019 roku – m.in. dane teleadresowe, strukturę własnościową, opis oferty i infrastruktury proinnowacyjnej. Opisy te zostały oparte na zawartości witryn internetowych analizowanych CTT oraz na ich sprawozdaniach finansowych, dostępnych w internetowej wyszukiwarce Krajowego Rejestru Sądowego. W oparciu o te same źródła zaprezentowano także wyniki jednostek w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej – o ile nie zaznaczono wprost inaczej, dotyczą one okresu za cały rok 2019.

Ostatni blok każdej metryki stanowi wybór projektów realizowanych z udziałem opisywanych podmiotów. Wykaz przedsięwzięć został określony w oparciu o listę projektów realizowanych z funduszy europejskich w Polsce w latach 2014–2020

(aktualną na koniec 2019 roku) oraz dane z witryn internetowych i sprawozdań finansowych analizowanych CTT.

Metryka 3-1. Wrocławskie Centrum Transferu Technologii

Nazwa	Wrocławskie Centrum Transferu Technologii		
Adres	Wrocław 50-372, ul. Smoluchowskiego 48		
Forma prawna	wyższa uczelnia (jednostka uczelniana)		
Rok utworzenia	1995		
Struktura własnościowa	jednostka Politechniki Wrocławskiej		
Zatrudnienie	20 osób (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	b.d	b.d
	w tym: budynki inkubatorów	b.d	b.d
	wynik finansowy netto	b.d	b.d
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	b.d	b.d
	przychody z wynajmu	b.d	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	b.d	b.d
Oferta		urządzenia techniczne i maszyny	b.d
		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Wyniki w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikacja ok. 300 rezultatów badawczych z potencjałem komercjalizacyjnym • opracowanie ponad 140 projektów komercjalizacji oraz 120 ofert technologicznych dla biznesu • komercjalizacja 60 rezultatów badawczych (sprzedaż lub licencja) • współpraca z Instytutem Transferu Technologii – spółką celową Politechniki Wrocławskiej – w zakresie założenia 5 spółek spin-off 		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • audyt innowacyjności, audyt technologiczny, audyt wzorniczy, określenie potencjału komercyjnego rezultatów badań • analiza alternatywnych ścieżek rozwoju poprzez wdrażanie innowacji • poszukiwanie partnerów do realizacji projektów B+R • doradztwo w zarządzaniu własnością intelektualną • opracowanie planu wdrożenia innowacji 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Inkubator Innowacyjności 2.0” oraz „Inkubator Innowacyjności+” – projekty Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R • KAM to West Poland 2 – projekt Horyzont 2020 • Enterprise Europe Network West Poland – projekt COSME 		

Metryka 3-2. Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej

Nazwa	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej		
Adres	Łódź 93-590, Aleja Politechniki 3B		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2009		
Struktura własnościowa	Politechnika Łódzka – 100%		
Zatrudnienie	3 osoby (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	1,1 mln	806 tys.
	w tym: budynki inkubatorów	-119 tys.	-297 tys.
	wynik finansowy netto	76 tys.	247 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,5 mln	2,2 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	0	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
✓	usługi inkubacyjne – pozafinansowe		
Wyniki w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej	<ul style="list-style-type: none"> w 2018 roku przyjęto do komercjalizacji: 125 wynalazków (zgłoszenia patentowe), 10 know-how, 1 znak towarowy do końca 2018 roku zawarto 10 umów służących komercjalizacji (w samym roku 2018 – 4 umowy). 		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> transfer i komercjalizacja technologii z uczelni do biznesu udzielanie licencji na wynalazki, know-how oraz oprogramowanie sprzedaż praw do technologii tworzenie spółek spin-off integrowanie przedsiębiorców z naukowcami z Politechniki Łódzkiej 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „Inkubator innowacyjności+” – projekt Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, finansowany z POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R ‘THNGS+ Introducing service innovation into product-based manufacturing companies’ – INTERREG Europa Środkowa 		

Metryka 3-3. Instytut Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej

Nazwa	Instytut Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej		
Adres	Warszawa 00-668, ul. Noakowskiego 18/20		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2012		
Struktura własnościowa	Politechnika Warszawska – 100%		
Zatrudnienie	9 osób / 6,75 etatów (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	570 tys.	1,2 mln
	wynik finansowy netto	+1 tys.	+2 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	2,7 mln	2,6 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	2 tys.	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Wyniki w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej	<ul style="list-style-type: none"> w 2018 r. przyjęto 112 zgłoszeń wyników badań i wydano opinie o ich potencjale zawarto 1 umowę warunkową licencyjną z przedsiębiorcą sfinalizowano 11 umów licencyjnych oraz międzynarodową sprzedaż własności intelektualnej utworzono 6 spółek spin-off (w 2018 r.) 		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> wspieraniu procesów tworzenia innowacji i kooperacji z przemysłem – baza 404 technologii przeznaczonych do komercjalizacji w ramach spółki poza Centrum Komercjalizacji Wyników Badań działają także: Centrum Badawcze Energetyki i Ochrony Środowiska, Centrum Inżynierii Materiałów Antropogenicznych oraz Centrum Analiz Geo i Hydrotechnicznych 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	„Inkubator innowacyjności+” oraz „Inkubator Innowacyjności 2.0” – projekty Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, finansowane z POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R		

Metryka 3-4. Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii

Nazwa	Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii		
Adres	Warszawa 02-089, ul. Żwirki i Wigury 101		
Forma prawna	wyższa uczelnia (ogólnouczelniana jednostka organizacyjna)		
Rok utworzenia	1998		
Struktura własnościowa	jednostka organizacyjna Uniwersytetu Warszawskiego		
Zatrudnienie	21 osób (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	b.d. - jw	b.d. - jw
	wynik finansowy netto	b.d. - jw	b.d. - jw
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	b.d. - jw	b.d. - jw
	przychody netto ze sprzedaży wynalazków	7,5 mln	259 tys.
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	120 tys.
	wartości niematerialne i prawne	b.d. - jw	b.d. - jw
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
✓	usługi badawcze		
	usługi inkubacyjne – finansowe		
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Wyniki w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie 4 spółek spin-off • dokonanie 21 zgłoszeń do Urzędu Patentowego RP oraz 24 w procedurze międzynarodowej • uzyskanie 7 patentów krajowych i 3 w trybie międzynarodowym 		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d. (bezpośrednio w UOTT)		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja ekspertyz • budowa zespołów projektowych i zarządzanie projektami B+R • określenie aktualnego stanu wiedzy w wybranych dziedzinach / technologiach • identyfikacja najlepszych naukowców do włączenia w prace badawczo-rozwojowe 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • „Inkubator innowacyjności+” – projekt Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, finansowany z POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R • „Inkubator Innowacyjności 2.0” - w ramach projektu pozakonkursowego Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, finansowany z POIR, priorytet IV, działanie 4.4. Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacja wyników prac B+R w jednostkach naukowych • „FIRE i UOTT - razem dla rozwoju przedsiębiorczości akademickiej” – projekt wart 2 mln zł, RPO Woj. Mazowieckiego, poddziałanie 3.1.2 Rozwój MŚP 		

Metryka 3-5. Centrum Transferu Technologii CITTRU

Nazwa	Centrum Transferu Technologii CITTRU		
Adres	Kraków 30-348, ul. Bobrzyńskiego 14		
Forma prawna	wyższa uczelnia (jednostka uczelniana)		
Rok utworzenia	2003		
Struktura własnościowa	jednostka Uniwersytetu Jagiellońskiego		
Zatrudnienie	19 osób (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	b.d. - jw	b.d. - jw
	wynik finansowy netto	n.d.	b.d. - jw
	wpływy z licencji udzielonych firmom i sprzedaży praw do patentów	b.d. - jw	3,7 mln zł
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	b.d. - jw	b.d. - jw
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
	✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Wyniki w zakresie komercjalizacji i ochrony własności intelektualnej	<ul style="list-style-type: none"> dokonanie 24 nowych polskich zgłoszeń patentowych oraz rozpoczęcie 47 procedur międzynarodowej ochrony prawnej dla 27 wynalazków (w 2018 r. naukowcy UJ zgłosili do CTT CITTRU 45 wynalazków) uzyskanie 43 patentów (17 przyznano w Polsce, 26 w innych państwach) 117 umów komercjalizacji wynalazków lub innych rozwiązań opracowanych w Uniwersytecie Jagiellońskim (w tym 11 umów licencji i sprzedaży) 		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d. (bezpośrednio w CTT CITTRU)		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie portfolio zespołów naukowych i ekspertów UJ realizujących komercyjne usługi badawcze wspieraniu procesów tworzenia innowacji i kooperacji z przemysłem – zarządzanie bazą wynalazków Uniwersytetu Jagiellońskiego łączenie zespołów naukowych/expertów UJ z partnerami biznesowymi (wspólne projekty) komercyjne usługi badawcze, ekspertyzy, raporty (w 2018 r. 123 usług, w których wartość sprzedaży wyniosła 2,9 mln zł) doradztwo w zakresie doskonalenia produktów, wdrażania innowacyjnych rozwiązań w firmie 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	„Inkubator innowacyjności+” – projekt Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wartości 3 mln zł, finansowany z POIR, działanie 4.4 Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R		

4. Komercyjne ośrodki innowacji

Ostatnią kategorią, którą poddano analizie w ramach badania PARP, są tzw. komercyjne ośrodki innowacji. Jest to zdecydowanie najtrudniejsza do opisywania grupa podmiotów, ze względu na brak precyzyjnej jej definicji. Generalnie rzecz biorąc, do tej kategorii zaliczamy podmioty świadczące usługi proinnowacyjne szeroko rozumiane, których udziałowcami, akcjonariuszami względnie fundatorami nie są instytucje publiczne (samorządy lokalne i regionalne, publiczne uczelnie itp.) lub też ich udział jest minimalny. Do grupy tej zaliczone zostały także podmioty spełniające powyższy warunek, które formalnie nie działają w celu osiągnięcia zysku (przede wszystkim fundacje). Uwzględnienie w publikacji tej stosunkowo enigmatycznej grupy, dotąd nieopisywanej w literaturze przedmiotu i znacznie odróżniającej się od pozostałych tradycyjnie identyfikowanych typów ośrodków innowacji, wynikało z systematycznego wzrostu jej znaczenia w ostatnich latach, w ramach programów wsparcia adresowanych do przedsiębiorstw. W szczególności warto odnotować znaczącą aktywność tego rodzaju ośrodków w dystrybucji usług proinnowacyjnych dla MŚP, współfinansowanych w ramach POIR (poddziałanie 2.3.1), oraz uzyskiwane w tym celu akredytacje Ministerstwa (urzędu Ministra właściwego ds. gospodarki) także przez tego typu podmioty, na pełnienie funkcji ośrodka innowacji. Warto równocześnie odnotować, że dofinansowane usługi akredytowanych ośrodków dotyczyć miały wyłącznie innowacyjnych przedsięwzięć MŚP, realizowanych w dziedzinach krajowych inteligentnych specjalizacji (kryterium obligatoryjne).

Tego typu podmioty najczęściej prowadzą działalność doradczą i szkoleniową. Co do zasady, od firm doradczych lub przygotowujących wnioski o finansowanie odróżnia je realizacja (a nie tylko przygotowywanie) projektów finansowanych ze środków europejskich (np. w ramach ww. poddziałania 2.3.1 POIR), a także świadczenie innych usług poza czysto doradczymi.

4.1. Rozkład przestrzenny, formy prawne i jednostki prowadzące

Poniżej prezentujemy rozkład przestrzenny komercyjnych ośrodków innowacji. Warto przy tym mieć świadomość, że – ze względu na brak precyzyjnej definicji tego typu podmiotów – wszelkie prezentowane w tym rozdziale mapy i wykresy oddają sytuację tego środowiska tylko w dość przybliżony sposób. W szczególności należy wziąć

Formy prawne komercyjnych ośrodków innowacji

KOMERCYJNE OI	spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (32)
	fundacje (14)
	stowarzyszenia (5)
	spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - spółki komandytowe (3)
	spółka akcyjna (1)
	jednostka naukowa (1)
	uczelnia (1)
	jednoosobowa działalność gospodarcza (1)

Źródło: opracowanie własne

4.2. Zasoby i oferta usługowa

Jeśli chodzi o ofertę usługową komercyjnych ośrodków innowacji, to – jak widać na poniższym wykresie – dominują szeroko rozumiane usługi doradcze, przede wszystkim o charakterze technologicznym, dotyczące nawiązywania współpracy z dostawcami i odbiorcami technologii, a także zapewniania stosownych informacji o technologiach. Znaczna grupa komercyjnych OI oferuje także doradztwo w zakresie przygotowywania wniosków o finansowanie, a także doradztwo związane z ochroną własności intelektualnej.

Wykres 28. Jakie usługi oferuje Państwa jednostka w sferze transferu technologicznego i innowacyjności?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=61 (liczba odpowiedzi), n=18 (liczba respondentów)

4.3. Specjalizacje komercyjnych ośrodków innowacji a Krajowa Inteligentna Specjalizacja

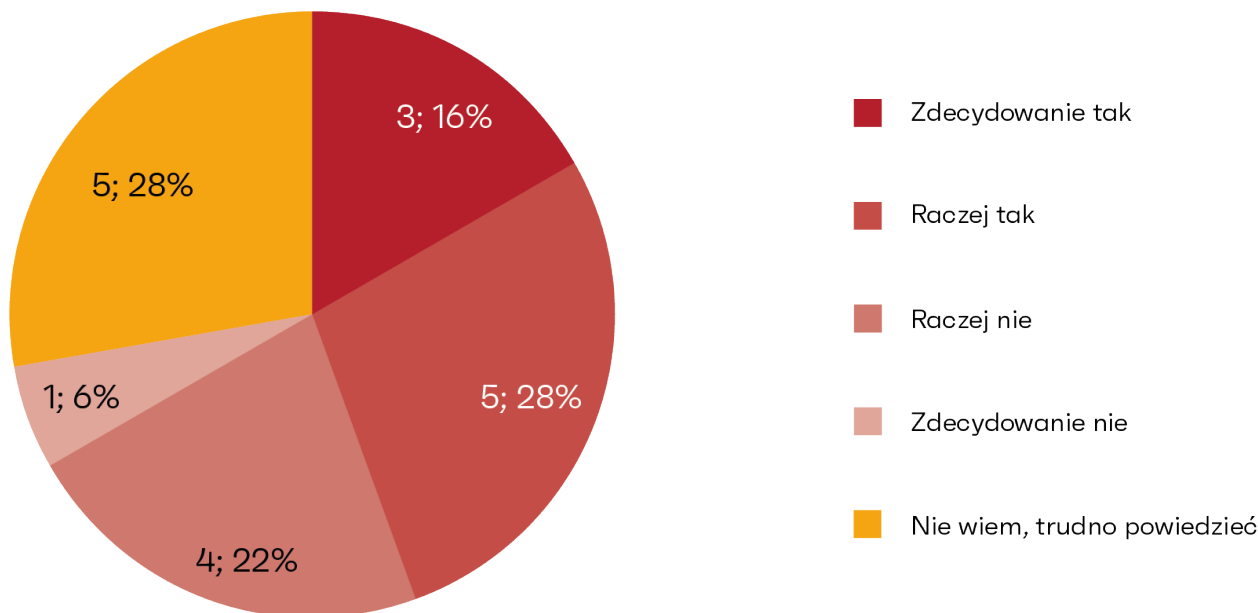
Co szczególnie interesujące, większość⁵⁵ badanych komercyjnych OI twierdzi, że ich oferta jest ukierunkowywana na konkretne krajowe inteligentne specjalizacje. Można zauważyć, że w badaniu komercyjnych OI reprezentanci tej grupy najczęściej wskazywali na specjalizację w dziedzinie KIS 2 (Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego...) i KIS 4 (Energetyka), a w następnej kolejności na KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo), KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne...) i KIS 12 (Automatyzacja i robotyka...). Wskazania na te specjalizacje stanowiły 52% wszystkich odpowiedzi. Pozostałe rozkładały się równomiernie na resztę specjalizacji. Tylko względnie niewielka liczba ośrodków wskazywała na specjalizację KIS1 (Zdrowe społeczeństwo).

Jeśli chodzi o plany specjalizowania się w przyszłości w oferowaniu przez poszczególne komercyjne OI usług dla firm działających w ramach określonej dziedziny KIS, to plany te są bardzo zróżnicowane – blisko połowa komercyjnych OI zamierza się specjalizować (8 z 18), a pozostałe ośrodki – względnie po równo – nie mają takich planów lub nie mają w tej kwestii zdania. Najczęściej wskazywaną specjalizacją,

⁵⁵ Należy przy tym pamiętać o stosunkowo ograniczonej liczbie ankiet wypełnionych w ramach badania CAWI/CATI, co ogranicza możliwość wyciągania dalej idących wniosków dla tej grupy podmiotów.

jako głównym przedmiotem działania ośrodka w przyszłości, była dziedzina KIS 7 (Gospodarka o obiegu zamkniętym) – liczba wskazań była tu dominująca i wynosiła ok. 63%.

Wykres 29. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji?

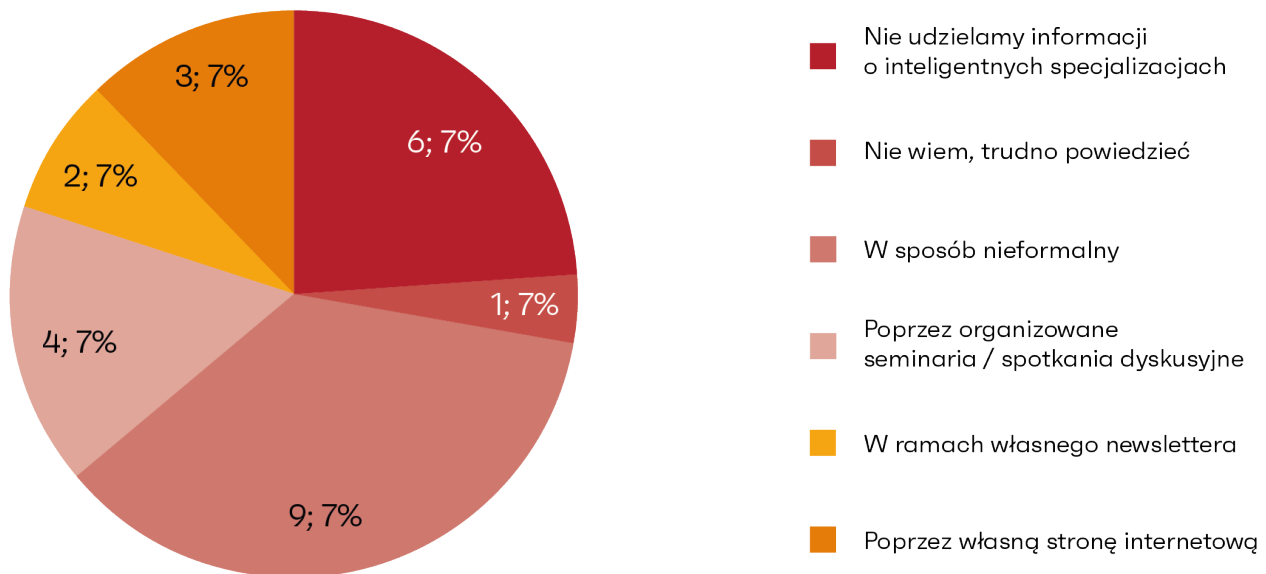
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=18

Większość przedstawicieli badanych ośrodków jest też zdania, że koncepcja, by poszczególne ośrodki innowacji miały się specjalizować w sferze związanej z daną KIS, jest interesująca – pozytywnie ocenia ją blisko połowa badanych, zbliżona grupa przedstawicieli komercyjnych OI nie ma jednak w tej sprawie zdania.

Żaden z przedstawicieli badanych komercyjnych OI nie uczestniczył też w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych krajowych inteligentnych specjalizacji. Przedstawiciele czterech komercyjnych ośrodków innowacji byli natomiast zaangażowani w prace takich grup zajmujących się regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami.

Blisko 2/3 badanych ośrodków informuje swoich klientów o KIS i RIS, przy czym 31% czyni to w sposób nieformalny, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 30. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach?

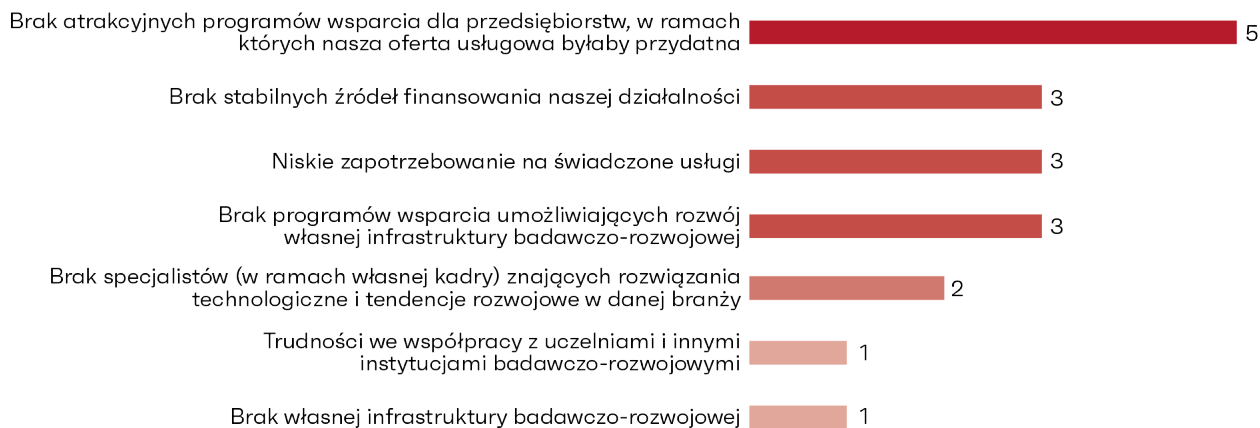
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=18

Większość badanych ośrodków jest też zainteresowana pozyskiwaniem dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) KIS, ich treści i praktycznego znaczenia.

4.4. Mocne i słabe strony komercyjnych ośrodków innowacji w kontekście funkcjonowania inteligentnych specjalizacji

Komercyjne OI w swej działalności napotykać w zasadzie głównie ograniczenia rynkowe. Z drugiej jednak strony działają one na specyficznym rynku, który jest silnie uzależniony od wsparcia ze środków publicznych. Dlatego też w badaniu przedstawiciele tych ośrodków najczęściej wskazywali jako barierę – ich zdaniem – brak atrakcyjnych programów wsparcia dla firm (potencjalnych klientów komercyjnych OI, którym ośrodki te mogłyby świadczyć swoje usługi). Na problem ten wskazywało blisko 1/3 badanych komercyjnych OI. Pewna grupa badanych przedstawicieli ośrodków zwracała również uwagę na brak – ich zdaniem – programów wsparcia umożliwiających rozwój własnej infrastruktury badawczo-rozwojowej (wskazywało tak kilka ośrodków). Pozostałe częściej wskazywane przez ośrodki problemy miały charakter rynkowy (niski popyt, brak stabilnych źródeł finansowania).

Wykres 31. Główne ograniczenia komercyjnych ośrodków innowacji w sferze transferu technologicznego i innowacyjności

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CAWI/CATI, n=18

W przypadku komercyjnych OI pewnym problemem, w bardziej szczegółowej analizie mocnych i słabych stron, jest amorficzność tej grupy, co utrudnia analizę ich oferty pod kątem KIS/RIS. Niemniej oferta usługowa takich ośrodków była generalnie oceniana bardzo pozytywnie przez korzystających z nich przedsiębiorców⁵⁶ (ośrodki te w znacznym stopniu świadczyły usługi w ramach poddziałania 2.3.1 POIR). Ich oferta koncentrowała się jednak głównie na proinnowacyjnych usługach doradczych (rozmaite analizy rynkowe, finansowe, technologiczne, w tym audyty). Zdecydowanie rzadziej ośrodki tego typu świadczą usługi badawczo-rozwojowe, wymagające posiadania specjalistycznych urządzeń i aparatury badawczej – tego typu infrastruktura jest rzadkością w komercyjnych OI. Jeśli jej zastosowanie jest konieczne, ośrodki współpracują z innymi podmiotami, dysponującymi odpowiednią infrastrukturą (np. z jednostkami systemu szkolnictwa wyższego i nauki).

4.5. Podstawowe metryki wybranych komercyjnych ośrodków innowacji

Podobnie jak w odniesieniu do wcześniej omawianych grup instytucji otoczenia biznesu, także w przypadku tzw. komercyjnych ośrodków innowacji w niniejszym rozdziale przedstawiamy opisy pięciu wiodących tego typu podmiotów w Polsce, pochodzących z czterech województw. Z samego faktu ich wyboru nie należy wnioskować, że są to jednostki najlepsze w kraju (ani ich wybór, ani kolejność w niniejszym podrozdziale nie jest efektem zastosowania jakiegokolwiek rankingu),

⁵⁶ Por. M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i in., *Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy*, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019, s. 62.

natomiast, zdaniem autorów niniejszego opracowania, są to podmioty wyróżniające się, należące do grupy najaktywniejszych w kraju. Świadczyć może o tym fakt posiadania (na koniec 2019 roku) przez wszystkie te jednostki statusu akredytowanych ośrodków innowacji (akredytacje nadawane przez Ministra właściwego ds. gospodarki). Większość opisanych podmiotów może się także wykazać doświadczeniem w świadczeniu usług proinnowacyjnych w ramach POIR, poddziałanie 2.3.1 („Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP”).

Zaprezentowane opisy przedstawiają, co do zasady, stan na koniec 2019 roku – m.in. dane teleadresowe, strukturę własnościową, opis oferty i infrastruktury proinnowacyjnej. Opisy te zostały oparte na zawartości witryn internetowych analizowanych ośrodków oraz na ich sprawozdaniach finansowych, dostępnych w internetowej wyszukiwarce Krajowego Rejestru Sądowego.

Ostatni blok każdej metryki stanowi wybór projektów realizowanych z udziałem opisywanych podmiotów. Wykaz przedsięwzięć został określony w oparciu o listę projektów realizowanych z funduszy europejskich w Polsce w latach 2014–2020 (aktualną na koniec 2019 roku) oraz dane z witryn internetowych i sprawozdań finansowych analizowanych ośrodków.

Metryka 4-1. Netrix Group

Nazwa	Netrix Group		
Adres	Lublin 20-148, ul. Związkowa 26		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2009		
Struktura własnościowa	osoba fizyczna – 100%		
Zatrudnienie	20 osób (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	10,5 mln	13,5 mln
	wynik finansowy netto	+259 tys.	+247 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,8 mln	13,7 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	1,5 mln	903 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
		usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	dostępna w ramach innych spółek Grupy Netrix – laboratoria: tomografii impedancyjnej i pojemnościowej, układów sterowania, systemów analizy obrazów, systemów ICT		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> wdrażanie innowacji opartych głównie o technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT). audyty: innowacyjności, projektów, wzornicze w ramach innych spółek Grupy Netrix: projektowanie i wdrażanie systemów informatycznych, produkcyjnych, technologicznych; prace badawcze w obszarze elektrycznej tomografii impedancyjnej i pojemnościowej od 2018 r. posiada status ośrodka innowacji, nadawany przez Ministra właściwego ds. gospodarki 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „Platforma Startowa: Connect” – projekt wartości 7,2 mln zł, POPW, poddziałanie 1.1.1. Platformy startowe dla nowych pomysłów 2 projekty RPO Województwa Lubelskiego, działanie 1.2 Badania celowe: (i) „Opracowanie prototypu inteligentnego systemu w modelu rozproszonym (...)" (3,8 mln zł) oraz (ii) „Stworzenie inteligentnego systemu analizy danych wieloźródłowych /.../" (3,8 mln zł) 2 projekty RPO Województwa Lubelskiego, działanie 9.3 Rozwój przedsiębiorczości: (i) „Przedsiębiorczość to sukces” (3,3 mln zł) oraz (ii) „Przedsiębiorczość równa się sukces” (2,6 mln zł) „Szansa na własny biznes” – projekt wartości 2,1 mln zł, RPO Województwa Lubelskiego, działanie 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach ZIT Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego „Autostrada kwalifikacji” 989 tys. zł, RPO Województwa Lubelskiego, działanie 10.2 Programy typu outplacement 		

Metryka 4-2. Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia

Nazwa	Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia		
Adres	Konstantynów Łódzki 95-050, ul. Innowacyjna 9/11		
Forma prawna	stowarzyszenie		
Rok utworzenia	1996		
Struktura własnościowa	b.d. - jw		
Zatrudnienie	ok. 22 osób (2019 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	8,3 mln	9,1 mln
	wynik finansowy netto	-290 tys.	+265 tys.
	przychody z działalności gospodarczej	2,0 mln	1,7 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	232 tys.	27 tys.
	urządzenia techniczne i maszyny	b.d. - jw	b.d. - jw
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
	✓	usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
	✓	usługi badawcze	
	usługi inkubacyjne – finansowe		
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	<ul style="list-style-type: none"> laboratoria: bioprocessowe, biomasy i waloryzacji odpadów, produktów naturalnych, efektywności energetycznej i e-mobility, Industry 4.0, energii wiatrowej, energii słonecznej i tekstoniki drukarka 3D, poddźwiękowy tunel aerodynamiczny 		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> audyty innowacyjności i opinie o innowacyjności opracowywanie prototypów – m.in. przy użyciu druku 3D analizy paliw ciekłych i stałych, odpadów oraz ścieków od 2018 r. posiada status ośrodka innowacji, nadawany przez Ministra właściwego ds. gospodarki 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> „FEEDSCHOOLS Finansowanie poprawy efektywności energetycznej i środowiskowej w szkołach” – INTERREG Europa Środkowa „KETBIO - Nowy model klastrowy zbliżający wyniki badań w obszarze kluczowych biotechnologii do rynku i społeczeństwa” – Horyzont 2020 „Doskonałe Bakalie, Opracowanie udoskonalonych produktów /.../” – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Współpraca” „SUPERVALUE, Rozwiązanie problemu lokalnie dostępnych mokrych strumieni odpadowych” – Program ERA-NET FACCE SURPLUS: ‘Sustainable and Resilient agriculture for food and non-food systems’ „BIOELECTROCATHODE Wykorzystanie CO2 do produkcji biopaliw (CH4 i etanol) w nowych systemach” – Program M-ERA NET „Opracowanie zintegrowanej technologii oczyszczania ścieków przemysłu włókienniczego /.../” – projekt wartości 4 mln zł, POIR, poddziałanie 4.1.2 Regionalne agendy naukowo-badawcze „Opracowanie /.../ innowacyjnego materiału ściółkowego /.../” – projekt wartości 4,2 mln zł, POIR, poddziałanie 4.1.4 Projekty aplikacyjne Usługi proinnowacyjne w szeregu projektów POIR, poddziałanie 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP 		

Metryka 4-3. TEH Transfer

Nazwa	TEH Transfer		
Adres	Warszawa 01-756, ul. Przasnyska 6A		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2013		
Struktura własnościowa	osoba fizyczna 1 – 90%, osoba fizyczna 2 – 10%		
Zatrudnienie	2 osoby (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	94 tys.	210 tys.
	wynik finansowy netto	7 tys.	45 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	163 tys.	362 tys.
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	14,5 tys.
Oferta			
			tereny inwestycyjne
			powierzchnie do wynajęcia – biurowe
			powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe
			usługi szkoleniowe
	✓		usługi doradcze
✓		usługi inkubacyjne – finansowe	
		usługi inkubacyjne - pozafinansowe	
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie we wszystkich etapach transferu technologii: od audytu technologicznego aż po dokonanie wdrożenia i jego monitorowanie udostępnianie posiadanego know-how w zakresie realizacji prac badawczych i komercjalizacji wyników badań od 2018 r. posiada status ośrodka innowacji, nadawany przez Ministra właściwego ds. gospodarki 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	2 projekty wsparte z RPO Województwa Mazowieckiego, działanie 1.2 Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw: (i) „Prace B+R nad komorą klimatyczno-grzewczą do zastosowania w branży poligraficznej” (projekt o wartości 1,6 mln zł) oraz (ii) „Laboratorium badawczo-rozwojowe w dziedzinie rozwoju elektromobilności” (2,3 mln zł)		

Metryka 4-4. UX2 Centrum Technologiczne

Nazwa	UX2 Centrum Technologiczne		
Adres	Kraków 30-074, ul. Kazimierza Wielkiego 59/4		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2010		
Struktura własnościowa	osoba fizyczna 1 – 99%, osoba fizyczna 2 – 100%		
Zatrudnienie	2 osoby (2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	170 tys.	439 tys.
	wynik finansowy netto	+36 tys.	-48 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	508 tys.	591 tys.
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	0	0
	urządzenia techniczne i maszyny	0	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
		usługi inkubacyjne – finansowe	
	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • ocena potencjału i potrzeb w zakresie możliwości i zapotrzebowania na wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu, procesu • analiza własności intelektualnej przedsiębiorstw oraz produktów • analiza dojrzałości technologicznej produktów i usług • określanie potencjału biznesowego wynalazków • analizy ryzyka biznesowego i produkcyjnego • optymalizacja procesów i technologii • od 2018 r. posiada status ośrodka innowacji, nadawany przez Ministra właściwego ds. gospodarki 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	„Przygotowanie projektów wzorniczych wielofunkcyjnych elementów konstrukcyjnych w branży meblowej w celu wdrożenia nowego produktu FURNI.CO w UX2 Centrum Technologiczne Sp. z o.o.” – projekt wartości 642 tys. zł, POIR, poddziałanie 2.3.5 Design dla przedsiębiorców		

Metryka 4-5. BTM Innovations

Nazwa	BTM Innovations		
Adres	Warszawa 02-593, ul. Józefa i Jana Rostafińskich 4		
Forma prawna	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością		
Rok utworzenia	2010		
Struktura własnościowa	Fundacja Innowacyjna Polska - 100%		
Zatrudnienie	6 osób (przeciętnie w 2018 r.)		
Dane finansowe (zł)		2017	2018
	suma bilansowa	1,4 mln	1,7 mln
	wynik finansowy netto	-279 tys.	-107 tys.
	przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1,4 mln	6,0 mln
	przychody z wynajmu	b.d. - jw	b.d. - jw
	wartości niematerialne i prawne	2 tys.	0
	urządzenia techniczne i maszyny	8,3 tys.	0
Oferta		tereny inwestycyjne	
		powierzchnie do wynajęcia – biurowe	
		powierzchnie do wynajęcia – przemysłowe	
		usługi szkoleniowe	
	✓	usługi doradcze	
		usługi badawcze	
✓	usługi inkubacyjne – finansowe		
✓	usługi inkubacyjne - pozafinansowe		
Infrastruktura proinnowacyjna	brak tego typu infrastruktury / b.d.		
Usługi proinnowacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • analiza przyszłych trendów w zakresie technologii, produktów, rynków • zarządzanie własnością intelektualną • przygotowanie strategii komercjalizacji • audyt potencjału rozwoju technologicznego przedsiębiorstwa • od 2017 r. posiada status ośrodka innowacji, nadawany przez Ministra właściwego ds. gospodarki 		
Wybrane projekty europejskie (2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 projekty wsparte z RPO Województwa Mazowieckiego, Poddziałanie 3.1.2 Rozwój MŚP: „Akcelerator BioTechMed: wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw technologicznych w Mazowieckim Klastrze BioTechMed” (projekt o wartości 3,9 mln zł) oraz „Akcelerator BioTechMed Mazovia: wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw technologicznych” (projekt o wartości 3,5 mln zł) • „Warmińsko-Mazurski Inkubator Przedsiębiorczości” – projekt o wartości 5,6 mln zł, RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Poddziałanie 1.3.1. Inkubowanie przedsiębiorstw 		

Zakończenie

W badaniu, na podstawie którego opracowano niniejszą publikację, wraz z identyfikacją OI pod kątem krajowych inteligentnych specjalizacji dokonano przyporządkowania do ośrodków specjalizacji nominalnych i realnych. Analiza według specjalizacji nominalnej oznaczała przyporządkowanie OI do specjalizacji, jakie mogłyby być przez nie podjęte z uwagi na powiązania z daną specjalizacją ich otoczenia gospodarczego. Z kolei przyporządkowanie według specjalizacji realnej opierało się na analizie obieranych przez OI specjalizacji, wynikających ze strategii danego ośrodka, często znajdujących odzwierciedlenie w dokonywanych inwestycjach – np. w infrastrukturę B+R. Analizy te uwidocznily istnienie dużych różnic pomiędzy nominalnym a realnym zapleczem KIS.

Sporządzone rozkłady liczby ośrodków z przyporządkowaniem nominalnym do krajowych inteligentnych specjalizacji wskazują na znaczne zróżnicowanie zaplecza poszczególnych KIS. Zdecydowanie najliczniejsze takie zaplecza mają trzy inteligentne specjalizacje powiązane z obszarem „life science”. Są to: KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo), KIS 2 (Innowacyjne technologie, procesy i produkty...) i KIS 3 (Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty...). Do tych trzech inteligentnych specjalizacji przypisano odpowiednio 123, 113 i 109 ośrodków innowacji (spośród 227 badanych ośrodków). Na drugim miejscu pod względem liczebności zaplecza znalazły się cztery inteligentne specjalizacje: KIS 8 (Wielofunkcyjne materiały...), do której przypisano 95 ośrodków, KIS 7 (Gospodarka o obiegu zamkniętym...) z 90 ośrodkami innowacji oraz KIS 12 (Automatyzacja i robotyka...) i KIS 4 (Energetyka) z odpowiednio 90 i 89 ośrodkami. Najmniej liczne zaplecza mają inteligentne specjalizacje o wąskiej specyfice branżowej. Jest to KIS 15 (Innowacyjne technologie morskie... od 2020 r. KIS 14), która „lokalizacyjnie” przypisana jest do morskich regionów Polski (województwa pomorskie i zachodniopomorskie) i dlatego oparta jest głównie na ośrodkach innowacji z tych terenów, oraz KIS 9 (Sensory; od 2020 r. Elektronika i fotonika). Zaplecze tych specjalizacji to odpowiednio 27 i 59 ośrodków.

Najwyższym poziomem realnej specjalizacji – wynikającej z przyjętej strategii działania i popartej inwestycjami w infrastrukturę materialną (maszyny, urządzenia, aparatura laboratoryjna, badawcza) lub zaangażowaniem w działalność pewnej sieci przedsiębiorstw (klaster) – cechowały się parki technologiczne. Na 43 parki poddane analizie 33 z nich (77%) taką specjalizację posiadały. Znacznie słabiej na tym tle wypadają inkubatory. Jedynie 6 na 64 (9%) takich jednostek posiadało zdefiniowaną specjalizację. W większości przypadków specjalizacja ta była konsekwencją zaangażowania się w działalność klastra branżowego; tylko jeden z tych sześciu inkubatorów deklaruował posiadanie wyspecjalizowanej pracowni B+R. Z podobnym rozkładem intensywności specjalizacji mamy do czynienia w przypadku centrów transferu technologii. Ponieważ spośród CTT zdecydowanie najwięcej jest podmiotów działających na rzecz jednostek naukowych, w całej analizowanej zbiorowości ośrodków dominuje specjalizacja „pośrednia”, wynikająca z profilu badawczego jednostki naukowej, w której funkcjonuje dany ośrodek. Jedynie 6 centrów (w tym 5 działających poza jednostkami naukowymi) posiadało wyraźnie sprecyzowaną specjalizację (np. ekotechnologie, energetyka). Z kolei specjalizacja komercyjnych OI zasadniczo nie wykazywała wyraźnej koncentracji na określonych KIS.

Reasumując, zróżnicowanie intensywności specjalizacji różnych rodzajów ośrodków innowacji wskazuje, że realne zaplecze KIS jest znacznie węższe niż zaplecze nominalne. Największe takie realne zaplecze posiadają: KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo), KIS 2 (Innowacyjne technologie, procesy i produkty...), KIS 3 (Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty i produkty...), KIS 4 (Energetyka) oraz KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne...). Najmniej liczne zaplecza (realne) mają: KIS 6 (Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku), KIS 9 (Sensory, w tym biosensory...) i KIS 13 (Fotonika) – od 2020 r. obie te specjalizacje skomasowano jako KIS 9 – Elektronika i fotonika.

Parki technologiczne charakteryzujące się wyraźnie zdefiniowaną specjalizacją przeciętnie „zorientowane” były na trzy inteligentne specjalizacje. Liczba KIS przypisanych do poszczególnych parków wahała się jednak od 1 do 9. Najszerzy zasięg specjalizacji (co najmniej 5 i więcej KIS) posiadało 7 parków (na 33 ze zdefiniowaną specjalizacją). W grupie tych parków reprezentowane były wszystkie KIS z wyjątkiem KIS 7 (Gospodarka o obiegu zamkniętym) i KIS 13 (Fotonika – od 2020 r. KIS 9 – Elektronika i fotonika). Parki te jednak najczęściej zorientowane były na pierwsze trzy specjalizacje (KIS 1 – Zdrowe społeczeństwo, KIS 2 – Innowacyjne technologie, procesy i produkty..., KIS 3 – Biotechnologiczne i chemiczne procesy, bioprodukty...), w dalszej kolejności

wybierając jako specjalizację problematykę energii i ICT, czyli KIS 4 (Energetyka) i KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne...).

W przypadku inkubatorów zasięg faktycznej specjalizacji jest wąski. W tej podgrupie ośrodków innowacji zidentyfikowano jedynie 6 inkubatorów wskazujących na ogół na jedną, a w przypadku dwóch inkubatorów na dwie specjalizacje jako ich docelowy profil działania. Inkubatory te wskazały na KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo), KIS 4 (Energetyka), KIS 7 (Gospodarka o obiegu zamkniętym), KIS 8 (Wielofunkcyjne materiały...), KIS 10 (Inteligentne sieci i technologie informacyjno-komunikacyjne...), KIS 12 (Automatyzacja i robotyka) i KIS 14 (od 2020 r. KIS 13 – Inteligentne technologie kreatywne). Sześć CTT posiadających zdefiniowany profil branżowy najczęściej orientowało się na dwie inteligentne specjalizacje. W tej wąskiej grupie zdecydowanie dominowało wskazanie na KIS 4 (Energetyka) i KIS 7 (Gospodarka o obiegu zamkniętym). Wśród komercyjnych OI trudno jest wskazać na główną faktyczną specjalizację – pośród niewielkiej liczby ośrodków, które ją wskazują, nieznacznie przeważa KIS 1 (Zdrowe społeczeństwo) - cały rozkład specjalizacji jest stosunkowo równomierny.

Spis wykresów, tabel, schematów

Wykresy

- Wykres 1. Jakie usługi oferuje Państwa instytucja lokatorom lub firmom zewnętrznym? 25
- Wykres 2. Do jakiej krajowej inteligentnej specjalizacji można przypisać specjalizację Pana/Pani instytucji, biorąc pod uwagę jego ofertę usługową i infrastrukturalną? 26
- Wykres 3. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji? 27
- Wykres 4. Proszę zaznaczyć wszystkie krajowe inteligentne specjalizacje, w ramach których chcą się Państwo specjalizować 28
- Wykres 5. Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami? 29
- Wykres 6. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach? 30
- Wykres 7. Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia? 31
- Wykres 8. Jakie są główne ograniczenia Parku, jeżeli chodzi o jego ofertę infrastrukturalną i usługową? 32
- Wykres 9. Czy przychody ze świadczenia usług w oparciu o specjalistyczną infrastrukturę laboratoryjną/badawczą pokrywają koszty jej bieżącego utrzymania? 33

Wykres 10.	Jakie usługi oferuje Państwa instytucja lokatorom lub firmom zewnętrznym?	48
Wykres 11.	Specjalizacja Inkubatorów według KIS w odniesieniu do ich oferty usługowej i infrastrukturalnej.....	50
Wykres 12.	Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji?	51
Wykres 13.	Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?	52
Wykres 14.	Czy przedstawiciel Państwa Inkubatora brał (bierze) udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem poszczególnych krajowych/regionalnych inteligentnych specjalizacji?	53
Wykres 15.	Czy, a jeżeli tak, to jak informują Państwo lokatorów/usługobiorców inkubatorów o inteligentnych specjalizacjach (KIS/RIS)?	54
Wykres 16.	Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia?	55
Wykres 17.	Jakie są główne ograniczenia Inkubatora, jeżeli chodzi o jego ofertę infrastrukturalną i usługową?	56
Wykres 18.	Czy przychody z działania Inkubatora pokrywają ponoszone na jego funkcjonowanie koszty?	57
Wykres 19.	Jakie usługi oferuje Państwa jednostka w sferze transferu technologicznego i innowacyjności?	68
Wykres 20.	Specjalizacja centrów transferu technologii wg KIS w odniesieniu do ich oferty usługowej i infrastrukturalnej.....	70

- Wykres 21. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji? 71
- Wykres 22. Jaka jest Pana/Pani ocena rozważanej koncepcji, zgodnie z którą poszczególne ośrodki innowacji (parki naukowo-technologiczne, inkubatory, centra transferu technologii, ośrodki doradcze) miałyby docelowo specjalizować się w sferze związanej z poszczególnymi krajowymi/regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?72
- Wykres 23. Czy przedstawiciel Pana/Pani jednostki bierze udział w pracach grup roboczych zajmujących się definiowaniem i monitorowaniem krajowych/regionalnych inteligentnych specjalizacji?73
- Wykres 24. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach?74
- Wykres 25. Czy odczuwają Państwo potrzebę pozyskiwania dodatkowych informacji na temat założeń (koncepcji) krajowych inteligentnych specjalizacji, ich treści i praktycznego znaczenia?75
- Wykres 26. Jakie są główne ograniczenia dotyczące usług Pana/Pani jednostki w sferze transferu technologicznego i innowacyjności?76
- Wykres 27. Czy przychody z działania centrum transferu technologii pokrywają ponoszone w tym zakresie koszty?77
- Wykres 28. Jakie usługi oferuje Państwa jednostka w sferze transferu technologicznego i innowacyjności? 88
- Wykres 29. Czy w ciągu najbliższych kilku lat rozważają Państwo wyspecjalizowanie się w oferowaniu określonych typów usług dla firm działających w ramach określonej krajowej inteligentnej specjalizacji? 89
- Wykres 30. Czy, a jeżeli tak, to za pomocą jakich form przekazu informują Państwo swoich usługobiorców o inteligentnych specjalizacjach? 90
- Wykres 31. Główne ograniczenia komercyjnych ośrodków innowacji w sferze transferu technologicznego i innowacyjności 91

Tabele

Tabela 1.	Struktura parków naukowo-technologicznych pod względem rodzaju osoby prawnej i samodzielności	23
-----------	---	----

Mapy

Mapa 1.	Rozkład przestrzenny parków technologicznych i naukowo-technologicznych.....	22
Mapa 2.	Rozkład przestrzenny inkubatorów.....	46
Mapa 3.	Rozkład przestrzenny CTT.....	66
Mapa 4.	Rozkład przestrzenny komercyjnych ośrodków innowacji.....	86

Metryki

Metryka 1-1.	Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny.....	34
Metryka 1-2.	Wrocławski Park Technologiczny	35
Metryka 1-3.	Poznański Park Naukowo-Technologiczny.....	36
Metryka 1-4.	Life Science Park.....	37
Metryka 1-5.	Krakowski Park Technologiczny.....	38
Metryka 1-6.	Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia	39
Metryka 1-7.	Bionanopark	40
Metryka 1-8.	Białostocki Park Naukowo Technologiczny	41
Metryka 1-9.	Olsztyński Park Naukowo-Technologiczny	42
Metryka 1-10.	Park Naukowo-Technologiczny Technopark Gliwice	43
Metryka 2-1.	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości	59
Metryka 2-2.	Inkubator Przedsiębiorczości w Tarnowskich Górach.....	60

Metryka 2-3.	Krośnieński Inkubator Technologiczny KRINTECH.....	61
Metryka 2-4.	Inkubator technologiczny i inkubator przedsiębiorczości w Białogardzie	62
Metryka 2-5.	Gdański Inkubator Przedsiębiorczości Starter.....	63
Metryka 3-1.	Wrocławskie Centrum Transferu Technologii.....	79
Metryka 3-2.	Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej.....	80
Metryka 3-3.	Instytut Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej.....	81
Metryka 3-4.	Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii.....	82
Metryka 3-5.	Centrum Transferu Technologii CITTRU.....	83
Metryka 4-1.	Netrix Group	93
Metryka 4-2.	Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia	94
Metryka 4-3.	Teh Transfer	95
Metryka 4-4.	UX2 Centrum Technologiczne.....	96
Metryka 4-5.	BTM Innovations	97

Lista publikacji, dokumentów i innych materiałów źródłowych

- A. Bąkowski, M. Mażewska (red.) i inni, Ośrodki innowacji w Polsce (z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości). Raport z badania 2014, PARP, Warszawa 2014.
- A. Bąkowski, M. Mażewska (red.) i inni, Ośrodki innowacyjności i przedsiębiorczości w Polsce – raport 2018, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2018.
- D. Foray D., P.A. David, B. Hall, Smart Specialisation – The Concept, Knowledge Economists Policy Brief No. 9, June 2009.
- D. Foray, X. Goenaga, The Goals of Smart Specialisation, S3 Policy Brief Series no. 01/2013, European Union, 2013.
- Ewaluacja potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych i jego wpływu na realizację celów KIS, Ecorys Polska i Taylor Economics na zlecenie PARP, Warszawa 2018.
- G. Clar, Guiding investments in place-based development. Priority setting in regional innovation strategies, S3 Working Paper Series no. 13/2018, JRC Science Hub, European Commission 2018.
- Innovation driven growth in regions. The role of smart specialization, OECD 2013.
- J. Szczucki, M. Gajewski, P. Oborski, J. Witkowska, Ewaluacja wsparcia w ramach POIR w zakresie Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, PAG Uniconsult na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Warszawa 2018.
- K.B. Matusiak (red.) i inni, Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć, PARP, Warszawa 2011.
- M. Majczak, Centra transferu technologii w Polsce. Analiza, bariery i perspektywy rozwoju, Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, nr 306/2016.
- M. Mażewska, A. Tórz, Raport z badania parków technologicznych 2019, SOOIPP, Poznań/Warszawa 2019.
- M. Piątkowski i inni, W kierunku innowacyjnej Polski: proces przedsiębiorczego odkrywania i analiza potrzeb przedsiębiorstw w Polsce. Raport, World Bank Group na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2015.
- M. Przybyłowski, M. Gajewski, J. Szczucki, P. Tamowicz i inni, Analiza potencjału ośrodków innowacji i ich wpływu na realizację założeń (konceptji) inteligentnych specjalizacji w Polsce. Raport końcowy, Taylor Economics i PAG Uniconsult na zlecenie PARP, Warszawa 2019.
- Ocena efektów wsparcia ośrodków innowacyjności w ramach działania 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności PO IG oraz ich potencjału w świadczeniu usług

proinnowacyjnych, WYG PSDB i EVALU na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, Warszawa 2016.

- Dokument Krajowa Inteligentna Specjalizacja (KIS), Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2013.
- Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Warszawa, wrzesień 2019.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. 2020 r. poz. 85.
- <https://www.gov.pl/web/przedsiębiorczosc-technologie/osrodki-innowacji>
- <https://innowacyjni.mazovia.pl/dzialania/akredytacja-iob/akredytacja-iob-2.html>
- <http://pactt.pl/o-pactt>
- <https://www.smart.gov.pl/pl>
- <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu>

